

Provinciale Staten

Notulen van 15 maart 2013

(vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op
19 april 2013)

1. Opening	3
2. Mededelingen	3
3. Vaststelling van de agenda	3
4. Beëdiging gedeputeerde	3
5. Benoeming en beëdiging nieuw Statenlid	3
6. Vaststellen notulen PS van 25 januari 2013.....	4
7. Vaststellen notulen PS van 8 februari 2013	4
8. Vaststellen notulen PS van 8 maart 2013	4
9. Ingekomen stukken.....	4
10. Brief van D. van Stel van 22 februari 2013 over Finlandcircuit te Westdorpe(13005084)	4
11. Brief van de ondernemingsraad van de Penitentiaire Inrichting Middelburg van 21 februari 2013 met dankbetuiging aangenomen motie 21 december 2012(13005067)	4
12. Ingekomen stukken GS en CvdK.....	4
13. Brief GS van 5 maart 2013 over stukken Perkpolder(13005407)	4
14. Voorstellen	4
15. Bijgesteld initiatiefvoorstel van D66, PVV, PvdZ en PvdA over referendumverordening (SGR-36A)	4
16. Statenvoorstel Jaarplan Economische Agenda 2013	10
17. Statenvoorstel Economische activiteiten herstructurering bedrijventerreinen en Sport en Innovatie, ten laste van Algemene midden	34
18. Statenvoorstel bodemsanering voormalige stortplaats Kanaalpolder Philippine	35
19. Statenvoorstel Verantwoording fractievergoedingen april 2007 - april 2011	36
20. Hamerstukken.....	37
21. Statenvoorstel benoeming waarnemend voorzitter commissie REW	37
22. Vragensessie	37
23. Vragen van het lid Beekman inzake raadsbesluit Tholen.....	37
24. Moties niet behorend bij een agendapunt	38
25. Motie van het lid Harpe over de ontwikkeling van hotspots.....	38
26. Motie van het lid Robesin over onderzoek van het project Waterdunen	39
27. Motie van het lid Robesin over het Plan Perkpolder.....	41
28. Motie van het lid Haaze over een visie op de toekomstige ontwikkeling van de provincie Zeeland, het Waterschap Scheldestromen en de Zeeuwse gemeenten.....	43
29. Motie van het lid Van Dijk over tijdige betrokkenheid van Provinciale Staten bij de investering van DELTA NV in Attero.....	46
30. Resumptie van de besluiten. Statengripper gemachtigd	47
31. Sluiting	47

**22ste vergadering
van de
Provinciale Staten van Zeeland**
vrijdag, 15 maart 2013

voorzitter drs. J.M.M. Polman,
commissaris der Koningin in Zeeland.

Met de voorzitter zijn aanwezig de leden F. Babijn (CDA), A.P. Beekman, C.W. Bierens, J.J. van Burg, P.B. Colijn, J. van Dijen, P. van Dijk, A.I.G. Dorst, mr. A. Evertz, ir. B.J. Feijtel, H.J. van Geesbergen, dr. T. van Gent, R.M. Haaze, drs. E. Hageman, A.M.M. van Haperen, ing. L. Harpe Msc, A. Hijgenaar, F. de Kaart, R.P.M. de Kort, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, J.M. Meulenberg-op 't Hof, P.C.A. de Milliano-van den Hemel, R. Muste, J.R. Oudeman, C.M. de Paepe, B.J.M. Pauwels, P.L. de Putter, J.C. Robesin, R. Ruissen, H.C.M. Thomaes, R. van Tilborg, G. van Unen en J. Werkman, tezamen 34 leden,

alsmede de heren drs. P. Joosse en A. Schipper, griffier en wnd. griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig mevrouw C.M.M. Schönknecht-Vermeulen en de heren C. van Beveren, G.R.J. van Heukelom en drs. B.J. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening

De **voorzitter**. Dames en heren, goedemorgen en welkom in deze vergadering van Provinciale Staten van Zeeland. Vandaag staan op de agenda onder meer een initiatiefvoorstel van een aantal partijen voor een referendumverordening, het Jaarplan Economische Agenda en het Statenvoorstel Verantwoording fractievergoedingen.

Ik verzoek u allen, voor zover dat nog niet gebeurd is, de moties en amendementen die u voornemens bent in te dienen alvast ter kennis van de griffie te brengen, zodat we die kunnen verspreiden.

Er zijn een paar berichten van verhindering ontvangen, te weten van de heren François Babijn, Hamelink, Aalfs en Erbisim.

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3. Vaststelling van de agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Beëdiging gedeputeerde

De **voorzitter**. Op 25 januari is Carla Schönknecht in de Statenvergadering benoemd tot gedeputeerde. Zoals u weet, is het afleggen van de eed toen niet helemaal correct verlopen. Omdat het afleggen van de eed een serieuze zaak is, hebben wij na juridisch advies te hebben ingewonnen, besloten om mevrouw Schönknecht de eed opnieuw te laten afleggen, zodat hierover geen enkele twijfel zal zijn.

Ik nodig mevrouw Schönknecht uit om naar voren te komen en de eed af te leggen.

Door mevrouw Schönknecht-Vermeulen wordt in de handen van de voorzitter de volgende eed afgelegd:

Ik zweer dat ik, om tot lid van Gedeputeerde Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel dan ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als gedeputeerde naar eer en geweten zal vervullen.

De **voorzitter**. Van harte gefeliciteerd!
(applaus)

5. Benoeming en beëdiging nieuw Statenlid

De **voorzitter**. Door de benoeming van mevrouw Schönknecht tot gedeputeerde is een vacature in Provinciale Staten ontstaan. Die plek zal worden ingevuld door de heer De Putter uit Kortgene. Voordat dit kan gebeuren, is het nodig om onderzoek te doen naar de geloofsbrieven. Daarvoor hebben wij een commissie van onderzoek nodig. Ik stel voor, daartoe te benoemen de heer De Kaart als voorzitter en mevrouw Meulenberg en de heer Haaze als leden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**. Dan zijn zij benoemd tot commissie voor onderzoek van de geloofsbrieven.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan de heer De Kaart, voorzitter van de commissie van onderzoek.

De heer **De Kaart** (PvdA). De commissie van onderzoek heeft de geloofsbrieven van de heer P.L.

de Putter in orde bevonden en adviseert Provinciale Staten om hem toe te laten tot de Staten van Zeeland.

De **voorzitter**. Ik verzoek de heer De Putter naar voren te komen.

In handen van de voorzitter legt de heer P.L. de Putter de volgende belofte af.

Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

De **voorzitter**. Van harte gefeliciteerd!
(applaus)

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

6. Vaststellen notulen PS van 25 januari 2013

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 25 januari 2013 worden vastgesteld.

7. Vaststellen notulen PS van 8 februari 2013

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 8 februari 2013 worden vastgesteld.

8. Vaststellen notulen PS van 8 maart 2013

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 8 maart 2013 worden vastgesteld.

9. Ingekomen stukken

10. Brief van D. van Stel van 22 februari 2013 over Finlandcircuit te Westdorpe (13005084)

Afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen.

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Wij stellen voor dat deze brief wordt behandeld door GS. Anders zou er geen antwoord op komen en wij vinden het wel belangrijk dat er een antwoord komt.

De **voorzitter**. Uw voorstel is om de brief niet voor kennisgeving aan te nemen, maar om ervoor te zorgen dat GS op verzoek van de Staten een antwoord zal voorbereiden.

Zonder stemming wordt besloten deze brief in handen te stellen van het college van GS.

11. Brief van de ondernemingsraad van de Penitentiare Inrichting Middelburg van 21 februari 2013 met dankbetuiging aangenomen motie 21 december 2012 (13005067)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

12. Ingekomen stukken GS en CvdK

13. Brief GS van 5 maart 2013 over stukken Perkpolder (13005407)

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik stel voor de brief nu te behandelen, gelet op de actualiteit. Mocht dat niet gewenst zijn door de Staten, dan leg ik mij daar uiteraard bij neer, maar dan ben ik wel zo vrij om nu alvast een motie aan te kondigen vreemd aan de orde over dit onderwerp.

De **voorzitter**: Dit is feitelijk een ordevoorstel om deze brief niet als ingekomen stuk af te doen, maar aan de agenda van vandaag toe te voegen. Wij zullen hierover gaan stemmen.

In stemming komt het ordevoorstel.

Het ordevoorstel wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de PvZ, de PVV, NZ en GroenLinks voor dit voorstel hebben gestemd.

Daarmee wordt het oorspronkelijke voorstel gehandhaafd en komt de brief in de eerstkomende commissie REW aan de orde.

14. Voorstellen

15. Bijgesteld initiatiefvoorstel van D66, PVV, PvZ en PvdA over referendumverordening (SGR-36A)

De **voorzitter**. Het eerste voorstel dat wij vandaag bespreken, is een initiatiefvoorstel van D66, PVV,

PvZ en PvdA over een referendumverordening. Het is altijd bijzonder dat vanuit de Staten een initiatief wordt genomen. Het initiatief is erop gericht een verordening beschikbaar te hebben als de situatie zich voordoet dat het gewenst zou zijn om een referendum te houden. Vandaag is niet aan de orde een besluit om een referendum te organiseren, maar wel om de mogelijkheid in het leven te roepen door die verordening te hebben. In de verordening worden regels gesteld voor de wijze waarop een referendum kan worden aangevraagd, de procedure, de besluitvorming en de wijze waarop de uitslag wordt vastgesteld. Tevens wordt het college van GS gevraagd om uitvoeringsregels op te stellen, zodat het instrument ook daadwerkelijk gebruikt kan worden als dat gewenst is.

Omdat het een initiatief is vanuit de Staten is het ook gebruikelijk dat het voorstel wordt verdedigd door een lid van de Staten. Ik heb begrepen dat de heer Hijgenaar is gevraagd om dat te doen. Ik verzoek hem aan deze tafel plaats te nemen en het voorstel te verdedigen. Ik geef de heer Hijgenaar de gelegenheid om het voorstel toe te lichten.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Voor ligt een initiatiefvoorstel om te komen tot een verordening voor het houden van een raadplegend of raadgevend referendum in Zeeland. Het wordt ingediend door de PvZ, de PvdA, de PVV en D66.

Het voorstel voor de verordening is gebaseerd op een eerder initiatief van de PvZ en D66 uit 2006-2007. Er zijn aanpassingen opgepleegd op basis van de referendumverordeningen bij andere provincies en ambtelijk advies. Het is twee keer behandeld in de commissie BFW. Het referendum dat door deze verordening mogelijk wordt, kan in eerste instantie worden aangevraagd door 1000 kiesgerechtigde burgers van Zeeland. Voor het definitieve verzoek is 2% van de Zeeuwse stemmen nodig. Het kan echter ook door Provinciale Staten worden ingesteld bij normale meerderheid van stemmen.

Het betreft uitsluitend politieke besluiten van Provinciale Staten, niet zijnde de begroting of betreffende personen. Het omvat alleen de vraag of men voor of tegen een voorgenomen besluit is. De overige voorwaarden treft u aan in het stuk.

Wij stellen u voor, de verordening aan te nemen zonder enige relatie of bedoeling voor een feitelijk referendum. Deze verordening is bedoeld als een gereedschap dat op de plank ligt voor een moment dat wij het nodig hebben. Er zijn op dit moment dan ook geen kosten aan verbonden. Die komen pas als wij in een later stadium daadwerkelijk beslissen, een referendum te houden. Op dat moment vindt dan een afweging plaats tussen het belang van een specifiek referendum en de kosten.

We stellen u voor, de verordening per 1 januari 2014 in te laten gaan om de ambtelijke organisatie en het college van Gedeputeerde Staten de kans te geven, een uitvoeringsregeling te produceren en de verordening te publiceren.

Tot slot heb ik een vraag aan die partijen die het referendum niet als een noodzakelijk instrument zien. Willen zij die burgers en politici die het referendum wel als een bruikbaar instrument zien, ter wille zijn en toch instemmen met deze verordening? Zij stemmen dan in met het feit dat dit een bruikbare verordening is. Het besluit om al dan niet een referendum te organiseren, kunnen wij wederom in gezamenlijkheid aan de hand van een daadwerkelijk verzoek nemen.

De **voorzitter**. Wij gaan het voorstel bespreken. Een aantal woordvoerders heeft zich aangediend, in de eerste plaats de heer Van Dijk van de PVV.

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Vanaf deze plaats wil ik volstaan met een korte aanvulling op de woorden van de heer Hijgenaar. De heren Tom Aalfs van D66 en de ambtelijke ondersteuning hebben buitengewoon veel werk verzet om ervoor te zorgen dat het voorstel nu op tafel ligt. Daarvoor wil ik hen namens de initiatiefnemers hartelijk danken.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Op de Falkland Eilanden hoeft geen besluit meer genomen worden over het instellen van een referendum. De afgelopen week konden wij horen dat 99,8% van de deelnemers aan het referendum het ermee eens waren. Zij willen Brits blijven. Deze uitslag was niet verrassend, want in feite stond die uitslag gewoon al vast. Dat zou hetzelfde zijn als wij in Zeeland een referendum hielden met bijvoorbeeld de vraag "De Westerscheldetunnel moet zo snel mogelijk tolvrij zijn". Ook dan zullen wij een score van 99,8% en ik denk wel 100% halen, want wie wil er nu geen tolvrije tunnel?

Het is een voorbeeld waarmee de CDA-fractie de twijfels over het nut van een referendum bevestigd ziet. In deze Statenzaal is hier in het verleden al vaker over gesproken en tot op heden heeft dat niet geleid tot het instellen van die referendumverordening.

Het is prima dat het onderwerp opnieuw op de agenda komt. Wij hebben met onze fractie ons besluit ook dit keer weer zorgvuldig afgewogen en doorgesproken. Het gaat er nu dus niet om of je voorstander van een referendum bent, maar of je het houden van een referendum onder bepaalde voorwaarden mogelijk wilt maken. Onze voorzitter heeft het al aangegeven. Maar dan toch kom je snel tot de vraag of het consequent beleid is als je een middel hebt, maar het nooit wilt gebruiken. In onze ogen is dat het niet.

Het zal geen verrassing zijn, maar het CDA is geen fan van een referendum. Ik wil graag vijf argumenten daarvoor noemen. Als gekozen volksvertegenwoordigers hebben wij het vertrouwen van de kiezer gekregen, maar ook de plicht om de contacten met hen te blijven onderhouden en daarbij ook de opvattingen te betrekken in onze besluitvorming. Er zijn plenty mogelijkheden voor deze contacten: persoonlijk, telefonisch en via de mail. We houden werkbezoeken en informatiebijeenkomsten. We gebruiken onze sociale media, althans de meesten van ons. We kunnen enquêtes organiseren. Op deze wijze moeten wij ook de gevoelens van de burger kunnen proeven.

In de tweede plaats is een probleem nooit goed weer te geven in één vraag.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Als mevrouw De Milliano zegt dat wij dat als politici horen te weten, vraag ik mij af hoe het dan zat met de mening van het CDA bij het referendum over de Europese grondwet? Wist het CDA toen ook wat de meerderheid van de Nederlandse bevolking wilde?

De heer **Harpe** (GL). Ik wil daarop aanhaken. Ik verbaas mij erover dat het CDA een tegenstander van een referendum is. Los van het voorbeeld dat hier is gegeven, meen ik mij ook te herinneren dat het CDA bij de totstandkoming van het vorige kabinet zelfs intern een referendum heeft gehouden over de vraag of het CDA daar al dan niet aan mee moest doen. Mevrouw De Milliano kan hier dan toch niet tegen zijn? Het hoort bij haar partijcultuur?

De heer **Hageman** (PvdA). Heb ik mevrouw De Milliano nu goed begrepen dat bij elk referendum de uitslag van tevoren reeds vaststaat?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik wil er heel kort op ingegaan. Als de heer Hageman goed geluisterd heeft, weet hij dat dit niet juist is. Natuurlijk staat de uitkomst niet altijd vast, maar ik heb een voorbeeld gegeven waar dat in feite gewoon duidelijk was. Het ging er eigenlijk om, een signaal af te geven.

De heer Harpe is er verbaasd over dat het CDA geen voorstander van een referendum is, maar dan zou hij de notulen van eerdere vergaderingen in deze Statenzaal over een referendumverordening moeten nalezen. In 2007 heeft mijn voorganger Jan Bergen daarover gesproken. Wij hebben onze mening daarover niet gewijzigd.

Ik wil graag met het tweede argument doorgaan, namelijk dat een probleem nooit goed in één vraag is weer te geven. Politiek is geen optelsom van losse beslissingen. Dat weten we allemaal. Het stellen van de juiste taalkundige vraag is heel lastig. Bovendien biedt het

beantwoorden van een referendum geen mogelijkheid voor nuances. Het is geen "ja maar" of "nee toch"; het is gewoon "ja" of "nee". Maar zo simpel ligt het vaak niet.

Het derde argument is dat mensen die veel belang bij het onderwerp hebben eerder zullen gaan stemmen dan mensen die er niet bij betrokken zijn. Schetst dat dan een reëel beeld?

Het vierde argument is een vraag: wat dacht u van de verwachtingen? Door een referendum te houden, kan de kiezer de indruk krijgen dat de uitkomst wordt uitgevoerd. Nee, het is slechts raadgevend en we kunnen de uitslag naast ons neerleggen. We zullen er weer met zijn allen over spreken. Dat kan teleurstellend voor de kiezer zijn.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik heb zojuist helemaal geen antwoord gekregen, maar misschien krijg ik dat straks nog. Is het CDA dan wel voor een dwingend referendum? Mevrouw De Milliano zegt namelijk dat er geen rekening mee hoeft te worden gehouden.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik vervolg mijn betoog en mevrouw Van Unen zal horen dat wij niet voor een referendum zijn.

Het vijfde argument wordt gevormd door de kosten. We weten allemaal dat het houden van een referendum een kostbare zaak is. Het gaat hier niet om enkele duizenden, maar om honderdduizenden euro's. In het voorstel wordt aangegeven dat de verwachting is dat deze kosten zelfs hoger uitkomen dan de 750.000 euro waarover in het verleden al eens is gesproken.

Het zal duidelijk zijn dat het CDA het belangrijk vindt om naar de kiezer te luisteren, maar het referendum daar niet het goede middel voor vindt. Het is te duur. Het is bovendien een bureaucratisch georganiseerde meningspeiling die geen garantie biedt op resultaat. Wij willen ons graag consequent opstellen en zullen dan ook niet instemmen met dit voorstel.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik doe nog een derde poging om antwoord te krijgen op mijn eerste vraag. Als mevrouw De Milliano van tevoren het antwoord weet, vraag ik mij af hoe het dan met het CDA zat en het referendum over de Europese grondwet.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Wij kiezen nu voor een referendumverordening in de provincie.

De heer **Robesin** (PvZ). In het voorbeeld dat mevrouw De Milliano noemde over de Westerscheldetunnel, namelijk door de mensen te vragen of die tolvrij wordt of niet, is het antwoord simpel. Maar er zijn natuurlijk talloze voorbeelden

te geven, waarin het antwoord niet zo evident van tevoren vaststaat. Ik zal een voorbeeld noemen.

De **voorzitter**. Mijnheer Robesin, ik wil u vragen om even kort te interrumperen. U krijgt straks de gelegenheid om dat in eerste termijn te geven.

De heer **Robesin** (PvZ). Heel kort. Dit jaar is het 150 jaar geleden dat de scheepvaart naar Antwerpen werd ontlast van tol door het verdrag van 1839. Als je de Zeeuwen nu zou vragen of zij van mening zijn dat de tol op de scheepvaart opnieuw moet worden ingevoerd, vraag ik mij af wat het antwoord zou zijn.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Natuurlijk zijn er heel veel zaken te noemen, waar we de uitkomst niet 100% van tevoren zullen weten. Ik heb geprobeerd aan te geven dat er heel veel mogelijkheden zijn om de mening van de burger op een andere manier te peilen. Het raadgevend referendum is misschien richtinggevend, maar het is niet besluitvormend. We zullen er opnieuw over moeten spreken. Wij zijn van mening dat een referendum uiteindelijk geen garanties biedt. Het kost veel geld en iedereen zal het met mij eens zijn dat we daar niet op zitten te wachten. De CDA-fractie is geen voorstander van het houden van een referendum. Zij vindt het dus niet nodig dat er een referendumverordening komt.

De heer **Hageman** (PvdA). Als ik de antwoorden van mevrouw De Milliano op de diverse vragen van de Staten hoor, kan ik maar een conclusie trekken en die is dat het CDA het kennelijk beter weet dan de burger.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Dat zeggen wij helemaal niet. De heer Hageman heeft niet goed geluisterd. Wij doen ons best om te luisteren naar de burger. Uiteindelijk zullen wij zelf de beslissing nemen.

De heer **Hageman** (PvdA). Ik heb wel degelijk goed geluisterd. Als ik de argumenten van mevrouw De Milliano na elkaar zet, is het zoeken naar een verklaring om dit referendum niet te steunen. Ik heb haar geen enkel positief voorbeeld horen noemen. Alles heeft voors en tegens, zonder meer, maar mevrouw De Milliano zoomt alleen in op de negatieve argumenten. Zo kan ik het ook.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Wij hebben dit onderwerp in onze fractie heel zorgvuldig besproken. Ik wil aantonen waarom wij tegen deze verordening zijn. Natuurlijk zijn er voordelen van een referendum te noemen, maar naar onze mening wegen de voordelen niet op tegen de nadelen die ik heb genoemd.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter, collega's en toehoorders. Ik ben wat minder optimistisch over de uitkomst van het Westerscheldetunnelreferendum als we dat nu zouden houden dan mevrouw De Milliano, als we daarbij zouden vermelden dat we nu onmiddellijk moeten stoppen met de aanleg van de Sluiskiltunnel. Dat even terzijde.

De onderwerpen referendum en referendumverordening staan niet voor de eerste keer op de agenda van Provinciale Staten. Al een aantal keren en jaren eerder was dat het geval, maar tot een verordening is het nog niet gekomen en dus ook niet tot een referendum, waarvoor eerst zo'n verordening nodig is.

Dat vindt de VVD-fractie niet erg. Zij is namelijk geen voorstander van het houden van referenda, niet omdat zij maar één keer in de vier jaar de stem van het volk wil horen, maar wel omdat zij van mening is dat beslissingen over welk onderwerp dan ook na een integrale en niet zelden ook lastige afweging van alle argumenten pro en contra van de gekozen en verantwoordelijke volksvertegenwoordigers tot stand horen te komen.

Voorafgaande aan die besluitvorming zijn er in de ogen van de VVD voldoende mogelijkheden tot inspraak en overleg en dus ook van gewone raadpleging en beïnvloeding, waar de VVD voor open staat en ook serieus mee omgaat. Daarvoor is, in onze ogen, geen kostbaar referendum nodig.

De VVD gaat in haar stellingname echter niet zo ver dat zij anderen ervan wil weerhouden, zo'n referendum te kunnen houden als daarvoor op enig moment een meerderheid in deze Staten aanwezig zou zijn. Daarmee komen wij ook tegemoet aan de wensen van de indieners, zoals zojuist door de heer Hijgenaar is verwoord.

Daarom zal de VVD-fractie meewerken aan totstandkoming van het juridisch instrumentarium -- het gereedschap, zoals de heer Hijgenaar het eerder noemde -- door vandaag vóór de referendumverordening te stemmen. Maar, geachte collega's van de initiatiefnemende partijen, reken niet op onze steun als op enig moment een voorstel tot het houden van een referendum aan de orde zou komen.

De heer **Harpe** (GL). Ik ben er blij mee dat de heer Bierens in juridische zin instemt met deze verordening, maar begrijp ik nu goed dat hij over het vervolg zegt dat het voor zijn fractie een wet van Meden en Perzen is dat zij nooit zal instemmen met het echt houden van een referendum? Weet hij dat nu al?

De heer **Bierens** (VVD). Nee, dat weet ik niet nu al. Ik kan niet spreken voor mijn collega's die hier misschien over tien jaar zitten.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Wie nooit van mening is veranderd, heeft zelden iets geleerd. Zo

luit de slogan van een bekende avondkrant. In de commissie heb ik aangegeven dat wij onder bepaalde voorwaarden wel kunnen instemmen met een referendum. Die voorwaarden waren dat het moet gaan over een onderwerp dat echt een volksraadpleging rechtvaardigt, dat het voldoende ondersteund moet worden en dus een flinke drempel moet hebben en dat het besluitvorming via representatieve organen niet moet uithollen of onmogelijk moet maken.

Echter, in de aanloop naar deze vergadering hebben wij daar nog eens wat dieper over nagedacht. Wij zijn toch tot de conclusie gekomen dat een referendum altijd spanning oproept met bovenstaande uitgangspunten. Ik zal er een paar noemen.

Het referendum kan dan wel raadplegend zijn, maar in de praktijk blijkt dat het een heel zwaar stempel drukt op de besluitvorming. Het tweede argument is dat bij een referendum altijd de nuance in de besluitvorming zoekraakt. Mevrouw De Milliano heeft daar naar mijn mening terecht het nodige over gezegd. Het is een stemming voor of tegen en het wordt soms voor nogal populistische stellingen gebruikt. Ik wijs op het referendum over de Europese grondwet. Er zullen weinig kiezers geweest zijn, die de hele grondwet hebben doorgelezen voordat zij hun stem uitbrachten. Uiteindelijk werd hun stem uitgebracht voor heel andere dingen.

Het derde argument hoef ik ook niet verder toe te lichten en dat is dat een referendum een kostbare aangelegenheid is. Politieke organen worden iedere vier jaar gekozen. Op dat moment heeft de burger de mogelijkheid om beleid bij te sturen of radicaal te wijzigen.

Dat alles afwegende, zal de fractie van de ChristenUnie tegen een referendumverordening stemmen, omdat zij het een overbodig instrument vindt.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. GroenLinks is een voorstander van een referendum en in dit geval een raadplegend of raadgevend referendum. Daarbij moet bedacht worden dat het voor de provincie een instrument met beperkte mogelijkheden kan zijn. Soms wordt het door de omstandigheden ook een lastig instrument. Ik wijs op de Europese grondwet; het is al genoemd.

Is een referendum een instrument bij uitstek? Ik geef een voorbeeld. De provincie Flevoland houdt een opiniepeiling om erachter te komen hoe de inwoners denken over de superprovincie. Eerder dachten de Staten nog aan een referendum, maar dat is nu van de baan. Een peiling is volgens de Staten van Flevoland gemakkelijker te organiseren en er kunnen meer vragen worden gesteld, waardoor een beter inzicht kan worden verkregen.

De provincie Utrecht kiest weer wel voor een referendum. Zo zie je maar. Een actueel onderwerp

en hoe denken wij ermee om te gaan als ik het bijvoorbeeld heb over de provinciegrenzen, letterlijk en figuurlijk over de provinciegrenzen heen? Is de mening van de Staten vatbaar voor een referendum en/of is het zinvol? Minister Plasterk beslist in eerste instantie en dan kan een referendum ook ontaarden in het "zich verschuilen achter". De Staten zullen ervaring moeten opdoen -- als het aan de orde is -- met het spanningsveld tussen de uitslag van een referendum en onze bestuurlijke verantwoordelijkheid. Dat kan best moeilijk zijn.

Ik geef nog een aardige testcase om aan te tonen hoe lastig het kan zijn om een referendum te houden. Ik zeg dat er nooit een tweede kerncentrale in Zeeland zal komen, maar in het collegeprogramma staat dat het college de bouw en de exploitatie van een tweede kerncentrale als een belangrijke en verantwoorde stap in Zeeland ziet. Echter, 55% van de Zeeuwen is tegen de bouw van een tweede kerncentrale, aldus een peiling in de PZC. Gaan we dat nu uit het collegeprogramma halen? Zo wordt zichtbaar hoe moeilijk het is.

De praktijk zal het leren en GroenLinks stemt in.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. De initiatiefnemers willen op belangrijke maatschappelijke onderwerpen de mogelijkheid hebben om een volksraadpleging te houden. De vraag is aan de orde of een volksraadpleging een goed instrument is om bij belangrijke maatschappelijke onderwerpen de bevolking om haar mening te vragen.

Ik heb zes opmerkingen, meer niet. In de eerste plaats laten referenda nauwelijks ruimte voor een integrale afweging. In de tweede plaats heeft een referendum een vertragende werking op de besluitvorming. Drie tot zes maanden zijn nodig om de uitslag van een referendum te weten. Daarna vindt pas de besluitvorming in Provinciale Staten plaats. Dat is een vertraging van een halfjaar.

In de derde plaats zijn er de kosten. In 2001 is er een raming van de kosten geweest: 0,75 miljoen. In de vierde plaats ondergraven referenda het systeem van de representatieve democratie. Ik sluit mij graag aan bij een wijs man uit liberale kringen, een wijs man van de VVD. Wiegel heeft gezegd dat het een aantasting van het parlementaire en politieke stelsel is. Het is wellicht overbodig dat ik hem nu citeer, want mijn collega's kennen het waarschijnlijk, behalve misschien de VVD zelf.

In de vijfde plaats zijn er andere mogelijkheden. Ik heb vandaag niet alleen als het gaat over een opsomming van de alternatieve mogelijkheden met genoeg geluisterd naar een zeer afgewogen verhaal van mijn collega van het CDA. Ik sluit mij aan bij deze opsomming.

De vraag is gesteld of wij een bruikbare verordening nodig hebben. Kunnen wij als politieke

fractie die tegenstander is van een referendum -- men zal hebben begrepen dat wij dat zijn en dat is ook consistent -- toch voor een bruikbare verordening zijn? Wij hebben daarover nagedacht en we zijn tot de slotsom gekomen dat dit niet goed zou zijn. Het referendum als middel is in de ogen van de SGP-fractie een slecht instrument. Om die reden willen wij geen medewerking verlenen om dat slechte instrument in handen te geven van de Staten in Zeeland.

De heer **Harpe** (GL). De heer Roeland zegt het een slecht instrument te vinden. Op basis van welke praktijkervaring komt hij hier voor Zeeland tot die uitspraak? We moeten nog beginnen.

De heer **Roeland** (SGP). De initiatiefnemers willen op belangrijke maatschappelijke onderwerpen de mogelijkheid hebben om een volksraadpleging te houden. Bij een volksraadpleging gaat het over "ja" of "nee". Het belangrijkste argument om geen volksraadpleging te houden, is dat zo'n volksraadpleging geen ruimte laat voor een integrale afweging. Wij moeten wel; wij zijn ervoor gekozen en wij hebben daar soms ook nog moeite mee, ondanks het feit dat wij de dossiers van haver tot gort kennen om een goede integrale afweging te maken. Dat moeten wij zelf doen. Dat kunnen wij niet overlaten aan de burgers.

De heer **Harpe** (GL). De heer Roeland zegt dat het niet kan worden overgelaten aan de burgers. Hij geeft ook aan hoe moeilijk het besturen soms is. Dan kan je er toch je voordeel mee doen als je een peiling hebt van burgers die ook goed kunnen nadenken? Wat de heer Roeland dan besluit, is aan hem. Maar hij kan zijn voordeel ermee doen. Als ik de SGP-fractie was, zou ik het toch maar eens proberen. Dan kan zij altijd zeggen dat het meevalt of tegenvalt.

De heer **Beekman** (CU). Ik ben het eens met de heer Harpe van GroenLinks en met iedereen die zegt dat we naar de burgers moeten luisteren. Dat doen we ook, maar daar zijn andere instrumenten voor. Die willen wij ook goed gebruiken. Dat hebben wij in het verleden ook gedaan. Dat zullen wij ook blijven doen.

De **voorzitter**. Dan geef ik het woord aan de heer Hijgenaar, namens de indieners.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ik zal proberen de opmerkingen van de sprekers in de juiste volgorde en zo goed mogelijk te beantwoorden.

Mevrouw De Milliano denkt dat 99% en zelfs 100% van de burgers in Zeeland voor een tolvrige tunnel zou stemmen. Daar zit nu net het probleem: mevrouw De Milliano denkt dat, maar zij weet het

niet. De burgers weten dat zij het niet weet en hebben daarom soms behoefte om dat haar te vertellen. Zij zegt dat zij regelmatig contact heeft met kiezers. Dat vind ik vanzelfsprekend voor een volksvertegenwoordiger. Wij hebben dat ook. Maar laat zij zich realiseren dat er ruim 0,25 miljoen en bijna 300.000 kiesgerechtigde Zeeuwen zijn. Zij zal geen contact met allemaal hebben. Een referendum raadpleegt alle kiesgerechtigde Zeeuwen.

Tot mijn grote verbazing hoorde ik haar zeggen dat wij een enquête kunnen organiseren. Ik zou bijna zeggen: doen. Mij heeft zij mee en ook alle anderen die hebben gesproken over een opiniepeiling of een enquête. In de commissie heb ik ook de heer Roeland over een enquête gehoord. Maar laten wij als volgende onderdeel een enquêteverordening opstellen, want die hebben we ook niet.

Mevrouw De Milliano zegt dat een referendum een lastige taalkundige vraag is. Dat valt heel erg mee. Ik kan de vraag nu al formuleren: bent u het eens met dit besluit? Dat is namelijk de enige vraag die in een referendum kan worden gesteld. Dat referendum gaat over een besluit dat wij moeten nemen en waarvan we dus maar moeten hopen dat het genuanceerd en duidelijk is opgesteld en dat ook de Zeeuwse burgers daar een mening over kunnen geven.

Mevrouw De Milliano maakt zich zorgen over de betrokkenheid van de kiezers: zullen ze wel genoeg reageren? In de verordening staat dat minimaal 30% van de kiesgerechtigde Zeeuwen moet reageren voor een rechtsgeldig referendum. Ik vind het jammer dat mevrouw De Milliano niet is ingegaan op mijn verzoek om pas over de kosten te praten op het moment dat wij weten waarover we een referendum zouden kunnen houden. Een prijskaartje is één, maar het is ook afhankelijk van waar het aan hangt. Een bakje tomaten voor 750.000 euro is wel erg duur, maar een Boeing 747 voor hetzelfde bedrag is een koopje. Zo is het ook met een referendum. Als het onderwerp futiel blijkt te zijn, moeten we er niet mee instemmen om daarover een referendum te houden. Dan moeten we andere middelen inzetten. Dat kunnen we nog, ook als we deze verordening aannemen.

Ik dank de heer Bierens voor zijn steun. Ik heb hem heel goed horen zeggen dat wij niet op zijn steun mogen rekenen als er daadwerkelijk een referendum moet worden gehouden. Een van de meest gehoorde vragen voor een Statenvergadering is of we op iemands steun kunnen rekenen. Die vraag stellen we pas op het moment dat het zo ver is. Ik denk dat ook de VVD toch gaat nadenken op het moment dat het onderwerp zich daarvoor leent. De tijd zal het leren, hoop ik, als we vandaag dit voorstel aannemen.

De heer Beekman spreekt over een overbodig instrument en een zwaar stempel. Dat is

het ook. Het is geen instrument dat je iedere week wilt inzetten en het drukt inderdaad een zware stempel, maar het geeft ons wel nog steeds de ruimte om onze eigen afweging te maken en dan wel met wetenschap over wat de burger ervan vindt en niet met vermoedens.

De heer Harpe noemde de opiniepeiling. Ik ben het helemaal met hem eens. Ik reken ook op hem bij het maken van de enquêteverordening.

De heer Roeland heeft in hoge mate dezelfde argumenten gebruikt als mevrouw De Milliano: geen bruikbare verordening nodig. Dat is jammer. Ik had toch even mijn hoop op hem gevestigd, omdat ik dacht dat de heer Roeland het verschil zou zien tussen het instrument en het feitelijke gebeuren. Het mag niet zo zijn. Hij citeert de heer Wiegel in de Nacht van Wiegel en hij zal begrijpen dat ik daar met wat minder genoegen aan terugdenk.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Ik voel me natuurlijk toch wel geroepen om even te reageren op de woorden van de heer Hijgenaar. Ik begrijp het heel goed dat hij het jammer vindt dat deze verordening niet met algemene stemmen zal worden aangenomen, want zo ziet het er wel naar uit.

Hij heeft gesproken over de nuances en het op de juiste wijze taalkundig de vraag stellen. Maar de nuances kunnen wij niet terugvinden in een referendum. Het gaat alleen over "ja" of "nee". De heer Roeland heeft dat ook gezegd. Dat is toch wel heel belangrijk, want het gaat vaak om veel grotere dingen.

De heer Hijgenaar legt de kosten wel heel gemakkelijk weg. Hij vergelijkt het met tomaten en met een vliegtuig. Ik hoop dat wij in de toekomst geen uren en dagen zullen praten over het al dan niet houden van een referendum en de manier waarop het moet worden ingevuld. Dat zou veel energie en geld kosten en ook het houden van een referendum zal heel duur zijn. Dan kom je niet weg met 100.000 euro. De prijs van 750.000 euro is geen nattevingerwerk. Het is echt onderzocht. Willen wij daar nu ons geld aan geven, in deze tijd? Ik zou dat heel erg jammer vinden.

De heer Hijgenaar sprak over betrokkenheid. Hij heeft niet goed naar mij geluisterd. Ik heb gezegd dat mogelijk voorstanders of juist tegenstanders meer zullen deelnemen aan een referendum. Ik heb het niet gehad over de betrokkenheid van de burger, want daar geloof ik wel in. Zij willen wel graag hun mening laten horen, maar het zal eraan liggen welk soort referendum het zal zijn.

Wij willen graag consequent zijn. Wij zitten niet op een referendum te wachten. Wij vinden het dus ook niet nodig dat de verordening wordt ingesteld.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik hoor mevrouw De Milliano zeggen dat de mensen zo'n referendum wel willen. Dat kan toch ook aanleiding zijn om wel met dit voorstel in te stemmen?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik heb niet gezegd dat de mensen wel een referendum zullen willen. Ik heb gezegd dat ze graag betrokken zijn. Of dat gebeurt door aan een referendum mee te doen, is een heel andere vraag.

De **voorzitter**. Zijn er nog andere leden die in tweede termijn het woord willen voeren? Dat is niet het geval. Voordat we overgaan tot besluitvorming, is het misschien goed om nog even te reageren op de opmerking dat de verordening, als zij wordt aangenomen, per 1 januari 2014 in werking zal moeten kunnen treden. Dat betekent wel dat het college van Gedeputeerde Staten voor die tijd ook de uitvoeringsregels gereed moet hebben. Ik ga ervan uit dat dit lukt, maar mocht dat niet lukken, dan moeten we dat wel op tijd weten. We gaan er echter van uit dat dit lukt, zodat de verordening ook per 1 januari 2014 in werking kan treden.

Ik stel voor, over te gaan tot stemming.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Ik wil graag een stemverklaring afleggen. De SP was al voor zo'n referendumverordening en zij wil de initiatiefnemers graag complimenteren voor het feit dat zij de door de SP voorgestelde verbeteringen hebben overgenomen. De SP zal uiteraard voor deze verordening stemmen.

De heer **Roeland** (SGP). Wij hebben in de commissie voorstellen gedaan tot verbetering van de verordening. Wij voelden ons daartoe geroepen, ondanks het feit dat wij tegen deze regeling zijn. Als zij er dan toch komt, moet zij wel zo goed mogelijk zijn. Dat neemt niet weg, dat wij tegen het voorstel zullen stemmen.

De **voorzitter**. Wij gaan stemmen.

Het initiatiefvoorstel van D66, PVV, PvZ en de PvdA over de referendumverordening (SGR-36A) wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL, de SP, de PvdA, de VVD, de PvZ, NZ en de PVV voor dit voorstel hebben gestemd.

Ik feliciteer de initiatiefnemers.

16. Statenvoorstel Jaarplan Economische Agenda 2013 (BLD-087)

De **voorzitter**. Dit plan geeft aan wat dit jaar het economisch beleid van de provincie zal zijn, namelijk het toekomstbestendig maken van de Zeeuwse economisch sterke sectoren en het realiseren van een goed vestigingsklimaat. Het Jaarplan wordt de Staten ter vaststelling voorgelegd. De Staten krijgen tweemaal per jaar de kans te controleren, bij de voortgangsrapportage en in het kader van de Jaarrekening en het Jaarverslag.

Een aantal woordvoerders heeft zich aangemeld en in die volgorde krijgen zij het woord, in de eerste plaats de heer Markusse.

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. Om als overheid te investeren in het bedrijfsleven moet dat altijd goed onderbouwd worden. De Economische Agenda is tot stand gekomen in samenwerking met het maatschappelijk veld, ondernemers, overheden, onderwijs, kennis- en andere instellingen. Concrete kansen zijn vastgesteld met als resultaat negen business cases, negen kansrijke programma's voor Zeeland.

In het Jaarplan 2013 wordt 5,5 miljoen ingezet, maar dat bedrag zal overigens verveelvoudigd worden door geld uit Brussel, Den Haag en uit de private sector. In het voorwoord lezen we dat die middelen bedoeld zijn om ontwikkelingen aan te jagen. We lezen echter ook dat de risico's van nieuwe initiatieven moeilijk zijn in te schatten, waardoor voor financiering uit de markt weinig geld beschikbaar komt. De overheid kan inspringen en kansrijke projecten een financiële impuls geven.

Van oudsher verstrekken overheden subsidies. Door teruglopende overheidsbudgetten is gezocht naar nieuwe vormen van financiering. Anno 2013 wordt overheidsgeld steeds vaker onder gunstige voorwaarden uitgeleend. Als bedrijven succesvol zijn en geld gaan verdienen, betalen zij de lening terug. Dat geld kan dan weer opnieuw voor andere kansrijke ontwikkelingen worden ingezet.

De PVV heeft een aantal vragen aan de gedeputeerde. Is het juist dat van het bedrag van 5,5 miljoen 2,8 miljoen wordt ingezet voor de business cases, 1 miljoen voor overige acties op de Agenda en 0,8 miljoen niet geclassificeerd is binnen het Jaarplan 2013? Is het juist dat de pijlers van de plannen zijn de business cases en de verschuiving bij de financiering van subsidiëren naar financieren? Wat is het bedrag van de externe middelen die gekoppeld zijn aan die 2,8 miljoen van de provinciale bijdrage aan de business cases? Dit zou minimaal 50% moeten zijn. Welk deel van het provinciale geld dat ter beschikking wordt gesteld, is revolverend?

De PVV zou deze vragen graag beantwoord willen zien voor zij een standpunt bepaalt over de Economische Agenda 2013.

Ik heb een motie voorbereid die enigszins daaraan gekoppeld is.

De **voorzitter**. Door de fractie van de PVV is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 15 maart 2013;

constaterende dat:

- pas afgestudeerde jongeren door de economische crisis moeilijk aan een baan kunnen komen;
- pas afgestudeerden een extra handicap hebben bij het vinden van een baan, aangezien ze vaak weinig tot geen werkervaring hebben;
- de maatschappelijke schade enorm is en meer jongeren in de bijstand belanden met alle financiële gevolgen van dien;

overwegende dat:

- het opdoen van werkervaring door jongeren belangrijk is om hun kansen op het vinden van een baan te vergroten;
- afgestudeerde jongeren belangrijk zijn voor de Zeeuwse economie en behouden moeten blijven voor de provincie Zeeland;
- economische ontwikkeling een van de kerntaken van de provincie is;
- er door de gemeente Tilburg een "startersbeurs" in het leven is geroepen, waarbij werkloze afgestudeerden op zoek gaan naar een bedrijf dat ze een werkervaringsplaats zou kunnen bieden en deze bedrijven een tegemoetkoming krijgen van de gemeente;
- de gemeenten Rotterdam en Den Bosch ook een startersbeurs hebben ontwikkeld;

roepen het College op:

- om alle Zeeuwse gemeenten op te roepen dit goede voorbeeld te volgen en eventueel financiële (gemeentelijke) middelen daarvoor te reserveren

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 1

De **voorzitter**. Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Voor ons ligt het Jaarplan Economische Agenda 2013. Op zichzelf is het een helder en duidelijk plan. Biobased economy, containerisatie, Zeeland Care, recreatieve infrastructuur, leisure hotspot Breskens, foodport Zeeland, nieuwe teelten en technieken in de landbouw en ontwikkeling van binnendijkse aquacultuur worden genoemd als de zogenaamde

business cases, om het maar in goed Zeeuws te zeggen.

Van subsidiëren naar investeren. Dat is geen verkeerde ontwikkeling naar de mening van de SP, vooral als het gaat om revolverende financieringen. Gelukkig wordt wel ingezien dat vormen van subsidiëren altijd noodzakelijk blijven om de maatschappelijk wenselijke ontwikkelingen met een onrendabele top van de grond te krijgen. Investeren in deze tijd is een noodzakelijk iets. Het is de manier om fatsoenlijk uit de crisis te komen. Dit zijn vele topeconomen met de SP eens. Maar dan gaat het wel om investeringen in werk, zorg en leefbaarheid en niet in de grote mate van asfalt en beton.

In een aantal business cases kan de SP zich prima vinden, zeker als het gaat om een flinke impuls aan de werkgelegenheid, zoals containerisatie en de ontwikkeling van de binnendijkse aquacultuur. Bij het laatste hadden we als SP in eerste instantie nog veel bedenkingen, bijvoorbeeld gezien de Zeeuwse Tong, maar in de commissie van E&M heeft de gedeputeerde uit de doeken gedaan dat er een aantal bedrijven bij is gekomen en dus ook werkgelegenheid. Dat is dus een goede zaak.

Waar de SP ontzettend veel moeite mee heeft en houdt, is de vermarkting van de zorg. De provincie moet zich niet mengen in het actief reclame maken voor een vorm van zorg. Wij zien veel liever dat het geld besteed wordt aan verbetering van de zorg en voor meer handen aan het bed. Dit onderwerp telt voor ons zwaar en gaat ons zo aan het hart, dat het voor ons al een reden is om niet in te stemmen met dit Jaarplan. Wij dienen geen motie of amendement in, omdat wij ook realistisch en kritisch op onszelf zijn. Wij weten dat het met het huidige college en het gebrek aan dualisme op de juiste momenten dit onderwerp in deze zaal niet omgebogen kan worden.

De leisure hotspot in Breskens is zeer ambitieus. Laat nogmaals duidelijk zijn dat de SP er een groot voorstander van is om goede en mooie ontwikkelingen te ontplooiën en/of te stimuleren, vooral in Zeeuws-Vlaanderen, maar ook hier kijkt zij realistisch en kritisch naar. De naam "Visserij Experience" roept bij ons al heel negatieve gevoelens op. In Middelburg hebben ze al problemen genoeg gehad met de "Voetbal Experience". De naam "experience" lijkt ons dan ook niet verstandig om te gebruiken in dit geheel.

De externe trekkers die genoemd worden, komen vast niet voor een appel en een ei. Wat zijn de maximale kosten die in een business case hiervoor worden meegenomen?

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Ik wil een paar vragen stellen, omdat ze in de commissie op een denigrerende wijze zijn beantwoord. De vraag is de promotie van WK onderwaterfotografie in Zeeland

in 2015 op het WK 2013 in Cuba. Wie gaat er namens de provincie Zeeland heen, in welke hoedanigheid, wat is hun mandaat, wat is hun taak en welke gegevens dienen zij te verzamelen? Wat kost dit de provincie Zeeland? Ik heb deze vragen in de commissie gesteld en toen werd er gezegd dat er mensen heengingen en dat het geld kostte. Dat vind ik een uitermate beledigende wijze van antwoorden. Daarom stel ik de vragen hier nog een keer.

De heer **Van der Maas** (SGP). Ik wijs de heer **Muste** erop dat deze vraag nadrukkelijk aan de orde is geweest in de commissievergadering. Mij ontgaat even waarom die alsnog wordt ingebracht.

De heer **Muste** (NZ). Dat leg ik u net uit, mijnheer Van der Maas! Er is een antwoord gegeven dat beledigend is voor de vragensteller: ja, er gaan mensen heen en ja, het kost geld. Mensen gaan ook naar een voetbalwedstrijd. Dat kost ook geld. Als we op die manier in de commissie de vragen beantwoord krijgen, zal ik genooddaakt zijn om ze nogmaals in de Statenvergadering te stellen. Ik vind het niet toelaatbaar dat een Statenlid op deze manier wordt afgevoerd.

De heer **Van der Maas** (SGP). Dat is het gevoel van de heer **Muste**. Dat kan en mag hij natuurlijk uitspreken, maar de SGP heeft dat in ieder geval niet zo opgevat en aangevoeld. Dat willen wij nadrukkelijk aangeven.

De heer **Muste** (NZ). Dat is prima, mijnheer Van der Maas!

Ik heb nog een vraag. In het tweede kwartaal wordt een gezamenlijke externe opdracht verstrekt om een Zeeuwse arbeidsmonitor op te zetten. Is dit een opdracht die momenteel niet in het pakket van Scoop zit?

Door GS wordt telkens over "inbesteding" gesproken. Het is een term die naar mijn mening helemaal niet bestaat, maar goed. Is dit niet strijdig met de regels van de openbare aanbesteding en komt de provincie Zeeland niet in aanvaring met de AFM?

Scoop valt onder het Sociaal Statuut. Dat is dankzij de vragen van de heer Haaze van de PVV duidelijk gesteld in de beantwoording onder 2. Er staat dat het een gelieerde instelling is en dat de provincie de volledige controle heeft. Nu weten we allemaal dat er 100 mensen van de provincie die volgens de heer Van Heukelom geen taak hadden, aan de kant zijn gezet. In dit antwoord zie ik dat 52 mensen van Scoop via de achterdeur worden binnengehaald. Dat vind ik ontoelaatbaar.

De heer Hamelink heeft een vraag gesteld, maar hij heeft daarop geen antwoord gekregen. Wat is de vergoeding die de trekkers ontvangen? Een trekker krijgt maximaal 2000 euro per maand

op declaratiebasis. Wat is het uurtarief? Is er een prestatieafspraken gemaakt? Tot nu toe blijkt dat helemaal niet. Er wordt vrij geheimzinnig over de business cases gedaan.

In de vergaderstukken wordt alleen de heer Hamelink bij de vraagstelling genoemd. Bij mijn vragen staat geen naam. Het is dus een kwestie van alle namen bij alle vragen te zetten of geen een. Ik zie ook graag welke gedeputeerde het antwoord geeft op de vraag. Zoals het er nu staat, wordt alleen de heer Hamelink in het verslag genoemd, terwijl meerdere leden vragen hebben gesteld. Ik vind dat een procedure die aan herziening toe is.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik proef bij de heer Muste de frustratie dat zijn vragen niet goed zijn beantwoord, maar het is mij niet duidelijk of hij nu voor of tegen dit plan is.

De heer **Muste** (NZ). Als een plan heel veel vaagheid heeft, kan je er eigenlijk niet voor zijn terwijl het op zichzelf een goed plan is. Gedeputeerde De Reu heeft de vragen bijzonder zwak en eigenlijk beledigend beantwoord. Hij heeft ze eigenlijk niet beantwoord. Wat dat betreft, kan hij een voorbeeld nemen aan de heer Van Beveren die uitstekende voorlichting heeft gegeven over de Tractaatweg en de tunnel. Dat was werkelijk perfect. Zo kan het ook. Ik vraag de heer De Reu om voortaan de vragen ter zake te beantwoorden, want het kan dus wel.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). De heer Muste geeft geen antwoord op mijn vraag of hij nu wel of niet voor het voorstel is. Ik proef frustratie over de manier van antwoorden door de heer De Reu. Ik ken de heer De Reu en ik weet dat hij altijd tracht, de vragen op een zo aimabel mogelijke wijze te beantwoorden. Ik neem aan dat hij dat straks ook gaat doen en dan ga ik ervan uit dat de heer Muste in ieder geval voor het voorstel zal stemmen.

De heer **Muste** (NZ). Zo ken ik de heer De Reu over het algemeen ook. Ik neem aan dat hij een heel slechte dag had, maar mijn kritiek daarop blijft. Een gedeputeerde kan niet een slechte dag hebben in die zin dat hij echt onzinantwoorden gaat geven.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Iets in het verhaal van de heer Muste triggert mij. Hij spreekt het "onaanvaardbaar" uit over de mensen van Scoop die blijikbaar via een achterdeur naar binnen komen. Daar zullen we nog antwoord op krijgen. Maar betekent zijn "onaanvaardbaar" een motie van wantrouwen?

De heer **Muste** (NZ). Ja, in wezen wel. Is dat voldoende beantwoord?

De **voorzitter**. Het is in ieder geval duidelijk beantwoord.

De heer **Oudeman** (CDA). Voorzitter. Ik waarschuw alvast dat het begin van mijn betoog wat luchtiger is.

Zeeland gaat voor een Oscar. Sommigen in de zaal denken nu misschien over Angelina Jolie, Cameron Diaz of Scarlett Johansson in bikini over de Zeeuwse stranden; in plaats van een revitalisering van de Delta Boys zouden we dan Hans' Angels krijgen. Sommige anderen in de zaal denken misschien aan Leonardo di Caprio met ontbloot bovenlijf op een schip over de Zeeuwse wateren. Als hij in Zeeland dan maar geen ijsbergen tegenkomt.

Maar ik moet mijn collega's teleurstellen of juist geruststellen. Zo is mijn opmerking dat Zeeland voor een Oscar gaat, niet bedoeld. Met de succesvolle tv-reclame van "Land in Zee" wordt bewezen dat de promotie van Zeeland ook heel goed zonder sterren kan. Wie weet, als TV-kijkende regisseurs ook betoverd worden door Land in Zee en het decor dat Zeeland te bieden heeft, wordt hier misschien nog wel eens een Oscar winnende film opgenomen.

Dat Zeeland voor een Oscar gaat, baseer ik op de Zeeuwse ambitie die ik in het Economisch Jaarplan lees, dat wij nu met elkaar bespreken. Het scenario voor de film is geschreven. Nu gaan de regisseurs aan de slag, maar we kunnen de film nu nog niet zien. Dat zei gedeputeerde De Reu in de commissievergadering. Het CDA heeft eind vorig jaar ingestemd met het ambitieuze scenario van de Economische Agenda en is blij dat GS hiermee voortvarend aan de slag zijn gegaan. Om in de analogie met de film te blijven: er zijn negen regisseurs van naam en faam gezocht, die zo concreet mogelijk hebben aangegeven wat hun business case de komende jaren voor de Zeeuwse economie moet opleveren qua werkgelegenheid en toegevoegde waarde. Het Strategic Board Zuidwest Nederland, waar gedeputeerde De Reu het in de Statenvergadering van 23 november over had, vonden we maar beperkt terug in het Jaarplan. Graag hoort de CDA-fractie wat daarvan de stand van zaken is.

Bij de bestudering van het Jaarplan was voor de CDA-fractie niet altijd even duidelijk en concreet wat het bedrijfsleven onder andere financieel aan de verschillende business cases gaat bijdragen. Wij hebben bij de behandeling van de Economische Agenda al aangegeven dat wij zeer hechten aan ten minste een 50% bijdrage vanuit het bedrijfsleven. Daarom vraag ik aan de gedeputeerde hoe we dat kunnen waarborgen en als PS blijven volgen?

In drie jaar tijd is 16,5 miljoen beschikbaar die nu in drie gelijke delen wordt verspreid over 2013, 2014 en 2015. Veel plannen zitten nu

logischerwijze nog in de opstartfase. Zo vinden in 2013 veel haalbaarheidsonderzoeken plaats. De vraag is of er straks, als er meer plannen in de uitvoeringsfase zitten, niet geld tekort is en dat dan alsnog scherpere keuzes moeten worden gemaakt binnen en tussen business cases. Graag hoor ik hoe de gedeputeerde hierover denkt. Mocht er in 2013 van die 5,5 miljoen geld overblijven, dan wil de CDA-fractie dat het beschikbaar blijft voor de uitvoering van de Economische Agenda in 2014 en 2015.

Ambitieuze plannen vormen een goed begin, maar de vraag is hoe zij van het papier komen. Hoe wordt dat mooie scenario inderdaad een Oscar winnende film? Daarvoor zijn topacteurs nodig. Vorige week bezocht de CDA-fractie camping De Pekeling in Oost-Kapelle. Ondanks de economische recessie wordt daar flink gebouwd en geïnvesteerd in de kwaliteit van het product, precies zoals de politiek het graag ziet. In gesprek met ondernemers en vertegenwoordigers uit de gastvrijheidseconomie bleek dat zij niet zozeer zitten te wachten op subsidie, maar op tempo van de overheid bijvoorbeeld bij bouwvergunningen. Zij zitten ook te wachten op een overheid -- zowel gemeentelijk als provinciaal -- die deskundig is, goed projectmanagement toepast en de mogelijkheid biedt bijvoorbeeld voor recreatieve ruilverkaveling. De aanpak van een business case waarin ondernemers en overheid samen aan de slag gaan om een kwaliteitsimpuls te realiseren, kan dan ook op veel steun rekenen. Een belangrijk probleem waar deze ondernemers in de praktijk tegenaan lopen, betreft de digitale ontsluiting van campings. Gasten willen anno 2013 nu eenmaal dat overal op de camping snel internet beschikbaar is. Dit te realiseren, blijkt voor veel campinghouders moeilijk en duur. Wat betreft de CDA-fractie is dit een belangrijk voorbeeld van waar de Zeeuwse digitale agenda over zou moeten gaan. Wij horen dat er tientallen ondernemers in Zeeland zijn met deze problematiek en die bereid zijn om te investeren in een oplossing. De vraag aan gedeputeerde Schönknecht is of zij dit probleem herkent en om hier binnen de business case recreatieve infrastructuur en de digitale agenda mee aan de slag te gaan.

De CDA-fractie is ook op werkbezoek geweest bij de Roosevelt Academy, inmiddels het University College Roosevelt. Dat het hoger onderwijs in Zeeland het goed doet, blijkt uit verschillende onderzoeken en ranglijsten. Het University College Roosevelt en de HZ University of Applied Sciences willen graag inspelen op de Economische Agenda en bijvoorbeeld de onderzoeksvragen die hierin naar voren komen.

Wat de CDA-fractie betreft, moeten we zeker gebruik maken van de expertise van hun docenten en studenten, maar bij het binnenhalen van onderzoeksgeld uit bijvoorbeeld Den Haag lopen

zowel Roosevelt als de HZ tegen problemen aan. Dit heeft onder meer met de bekostigingssystematiek te maken. De oproep van Barbara Oomen aan de Zeeuwse politiek is om tot een Zeeuwse wetenschappelijke agenda te komen om op die wijze, juist op Zeeuwse thema's als de biobased economy, water, toerisme en ouderen onderzoeksgeld naar Zeeland te halen. Volgens de CDA-fractie past dit heel goed binnen het economisch Jaarplan 2013. We horen graag hoe gedeputeerde Van Heukelom hierover denkt en of hij ook een Zeeuwse visie wil ontwikkelen op excellent hoger onderwijs.

Het CDA hecht veel belang aan containerisatie in de Zeeuwse havens. Ik verwijs daarvoor naar de motie die wij daarover eind vorig jaar hebben ingediend. Wij zijn dan ook blij met wat in het Jaarplan wordt vermeld en zien uit naar concrete resultaten.

Zo valt er over alle initiatieven uit dit Jaarplan natuurlijk het nodige te zeggen, maar daarvoor ontbreekt de tijd en ik wil ook niet al het gras voor de voeten van mijn collega's wegmaaïen. Wel wil ik nog een laatste, algemene opmerking maken. Het is belangrijk om bij alle business cases te bedenken dat zij uiteindelijk alleen van de grond komen als er harde euro's mee zijn te verdienen door het bedrijfsleven. De CDA-fractie wenst de trekkers van de business cases en het Zeeuwse bedrijfsleven daarmee veel succes.

Voorzitter. Ik wil toch nog even terug naar het dagdromen. Als onze Zeeuwse film inderdaad zo succesvol wordt als gehoopt en wij die Oscar winnen, zie ik u al met uw Angels op het podium staan en dat dan in Los Angeles. Drie keer raden wie er vanuit de Staten die Oscar samen met u wil ophalen!

De heer **Harpe** (GL). Ik ben net bijgekomen van de schrik over wat de heer Oudeman zei, namelijk dat het budget over enig jaarplan naar het volgende jaar moet worden overgeheveld als het niet besteed wordt. Bedoelt hij daarmee dat hij onze rekeningsystematiek loslaat?

De heer **Oudeman** (CDA). De CDA-fractie vindt het belangrijk dat die 16,5 miljoen die voor die drie jaar voor de Economische Agenda zijn gereserveerd ook daadwerkelijk in die periode daaraan besteed worden. Mocht in 2013 een deel daarvan overblijven, dan zijn wij van mening dat dit in 2014 en 2015 aan de Economische Agenda moet worden besteed.

De heer **Harpe** (GL). Maar dan wijkt de heer Oudeman af van de afspraken die wij met elkaar gemaakt hebben dat het geld dat in enig jaar over is, terug wordt gestort. Dat potten we niet op. Daar hebben we juist zulke grote problemen mee gekregen.

De heer **Oudeman** (CDA). De invulling zal uiteraard volgens de regels gebeuren. Misschien kunnen GS daarop nog ingaan. Volgens mij is het signaal echter duidelijk. We hebben 16,5 miljoen voor die periode gereserveerd en het CDA wil dat het uiteraard aan nuttige projecten in de Economische Agenda wordt uitgegeven. Dat lijkt mij niet erg ingewikkeld.

De heer **Van Tilborg** (SP). De heer Oudeman sprak over de film en sterren in Zeeland. Hij heeft daar een heel mooie metafoor gevonden. Ik proef er echter een beetje een vervolg op het betoog van mevrouw De Milliano over het referendum uit, namelijk dat de gewone Zeeuwse man en de gewone Zeeuwse vrouw eigenlijk niet voor vol worden aangezien en dat het dus ook geen sterren kunnen zijn. Begrijp ik dat goed of zie ik dat verkeerd?

De heer **Oudeman** (CDA). Ik weet niet wat er met de SP aan de hand is vandaag, maar volgens mij heeft de heer Van Tilborg heel slecht geluisterd. Ik heb juist gezegd dat zelfs de promotie van Zeeland het zonder die sterren af kan. Ik dank hem er in ieder geval voor dat hij het een mooie metafoor vond.

De heer **Van Tilborg** (SP). Ik doelde erop dat het inderdaad alleen maar naar boven toe wordt verheven en dat de gewone Zeeuwse man en vrouw niet als een ster gezien kan worden. Dat bedoel ik te zeggen.

De heer **Oudeman** (CDA). Dat staat het CDA in ieder geval niet voor ogen. De heer Van Tilborg heeft wel op een heel aparte manier naar mijn verhaal geluisterd. Misschien heeft hij na de eerste alinea wel afgehaakt.

De heer **Van Tilborg** (SP). Dat zijn uw woorden!

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Op 23 november vorig jaar hebben Provinciale Staten de Economische Agenda vastgesteld. Tijdens de behandeling van het voorstel is door verschillende woordvoerders de wens geuit bij de uitvoering van de agenda betrokken te blijven. Ook de VVD-fractie heeft die wens geuit en het college heeft op dit punt een duidelijke toezegging gedaan. Met het presenteren van het eerste jaarplan en het vragen van instemming vandaag komt het college aan deze toezegging tegemoet. Daarvoor onze dank.

Het college presenteert acht business cases -- de negende is nog in voorbereiding -- en een aantal andere acties ten aanzien van verschillende thema's en sectoren. Het karakter van het nieuwe economische beleid is investeren in de economie, onder andere via de business cases. Dit zou het

afscheid moeten betekenen van het ouderwets subsidiëren van projecten.

Wij hebben kennis genomen van de business cases en zien dat de financiële dekking vanuit de provincie in orde is, dit in tegenstelling tot de externe financiering, die in principe 50% moet bedragen. In de business cases wordt hier en daar wel gesproken over verwachtingen met betrekking tot externe financiering, maar externe financieringsbronnen zijn in het Jaarplan nog niet goed zichtbaar. Welke voorwaarden stelt het college aan de externe financiering? Om precies te zijn: wanneer wordt vastgesteld dat de externe financiering in orde is?

Wij hadden en hebben verwachtingen van de business cases, maar zien in het eerste jaarplan dat de opstart nog een hele klus is. De gedeputeerde heeft in de commissievergadering erkend dat het ook voor hem allemaal nieuw is en dat ook hij moet afwachten hoe het van de grond komt. De beleidsvoorwaarden zijn, evenals de agenda, een organisatie met trekkers, provinciaal geld en -- als het goed is -- extern geld.

We moesten even slikken toen we lazen dat ongeveer de helft van het jaarbudget naar projecten gaat die niet in de business cases zijn opgenomen. We waren kennelijk zo in de ban van de business cases geraakt dat wij er onvoldoende op waren voorbereid dat het toch nog om zo'n hoog bedrag zou gaan. 2,7 miljoen vinden wij een fors bedrag. Is het de bedoeling dat deze projecten worden afgebouwd dan wel onderdeel gaan vormen van de huidige en/of toekomstige business cases?

De VVD-fractie kan na de uitleg van de gedeputeerde in de commissievergadering ermee instemmen dat de bedragen in de algemene reserve voor de herstructurering van de bedrijventerreinen en voor sport en innovatie via de Economische Agenda worden ingezet. Om die reden hebben wij ons ook niet aangemeld voor dat agendapunt.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Aanvankelijk zou mijn fractiegenoot Hamelink op het spreekgestoelte staan, maar omdat hij vandaag niet aanwezig kon zijn heb ik zijn tekst gekregen. Ik spreek de tekst nu ook uit als de heer Hamelink.

De behandeling van dit economisch beleidsstuk vindt plaats tegen de sombere achtergrond van een ernstige economische crisis. Die crisis is in de visie van de PvdA geen losstaand incident. Het is het morele tekort van de onafgebroken jacht naar meer, meer en meer. Er is flink gegokt door de snelle jongens aan de top en verloren; niet met hun eigen geld, maar met geld dat gewone mensen met hard sparen en werken bij elkaar hebben gebracht. De gevolgen kennen we inmiddels internationaal, maar ook in Zeeland.

Gelukkig heeft de PvdA in de 60 jaar van haar bestaan op de bres gestaan voor hen die het

moeilijk hebben, uitgaande van de grondbeginselen van eerlijk delen en dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Ook vandaag blijven de woorden "sociaal" en "sterk" onze kenmerken, waarop we mogen worden aangesproken, Europees, nationaal en in Zeeland. Tot zo ver de concrete bijdrage van mijn collega Piet Hamelink in deze Statenzaal op 29 mei 2009.

Is er in de afgelopen vier jaar niets veranderd? Ja, de crisis heeft zich verdiept. De onzekerheid is toegenomen. De werkgelegenheid is ook in Zeeland met sprongen achteruit gegaan. Niet dat wij daar vanuit het Zeeuwse veel aan hadden kunnen veranderen, maar we moeten ook constateren dat er binnen en buiten deze vergaderzaal vaak is geroepen dat er in Zeeland onvoldoende keuzes zijn en worden gemaakt.

Juist op dat punt zien wij veranderingen. Het collegeprogramma, de Land in Zee-gedachten, maar ook juist de Economische Agenda zijn pogingen om meer en scherpere keuzes te maken. Misschien zijn ze nog niet scherp genoeg. Ook voor ons kan het altijd nog scherper. Immers, ons uitgangspunt is werk, werk en werk. Dat is en blijft ontzettend belangrijk voor mensen. Het verschaft niet alleen inkomen, maar het draagt ook bij aan gevoelens van eigenwaarde en sociale contacten.

Voor ons ligt het eerste Jaarplan Economische Agenda met gelukkig nog de mogelijkheden om provinciale middelen in te zetten ter stimulering. Het is niet overall met de vertrouwde subsidies, maar juist met investeringsmogelijkheden voor economische ontwikkeling, groei en innovatie. Investerings, zoals genoemd in de zogenaamde business cases, waaraan bedrijven en kennisinstellingen ook een substantiële bijdrage leveren. Daar kunnen de middelen ook worden vergroot door rijks- en Europese gelden, waar hopelijk ook voor de langere termijn deze middelen revolverend kunnen werken. De trekkers van de business cases krijgen van ons het voordeel van de twijfel, al is de druk op hen vanuit de politiek hoog.

Het is natuurlijk ook een geweldige uitdaging om aan de rand van het politieke bedrijf te kunnen opereren. We hopen dat zij op een verantwoorde wijze uitrollen en dat ook achteraf een verantwoorde controle mogelijk is. De genoemde bedragen zijn globaal geraamd. Na een jaar kunnen we kijken hoeveel er precies naar die onderdelen is gegaan.

Grote dagelijkse veranderingen in onze sociaal-economische wereld dwingen ons om bijna dagelijks alert te blijven of stimuleringsmaatregelen ook werkelijk effect sorteren. Maar laten wij als indirect betrokkenen vooral ook even de ruimte geven aan onze uitvoerders van onze Economische Agenda om daar actief mee om te gaan.

De PvdA zal vooral letten op de uitwerking voor een fatsoenlijke werkgelegenheid voor

iedereen die daartoe in staat is. Voor de belangen daarvoor is de PvdA bij wijze van spreken opgericht. Vele Zeeuwen worden in deze economisch onstuimige periode getroffen door onzekerheid en werkloosheid. Laten wij al het mogelijke doen om deze zorg en last te verlichten. Uiteraard mag een ieder dat doen op zijn of haar verantwoorde wijze, maar laat ons als regionale overheid tenminste de uitstraling hebben dat wij ons maximaal inzetten voor regionale werkgelegenheid.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Ik wilde de heer De Kaart niet onderbreken in zijn betoog, maar aan het einde hiervan heb ik nog wel een vraag aan hem. Hoe zou hij het vinden om aangezocht te worden door het college of de gedeputeerde om trekker te zijn van een lastige business case of meerdere business cases en op het moment dat hij eraan begint te horen te krijgen dat hij het voordeel van de twijfel krijgt? Vindt hij dat niet een beetje een negatieve benadering, zo bij de start van het Jaarplan en het begin van de loopbaan van deze trekkers?

De heer **De Kaart** (PvdA). Het is zeker niet de bedoeling zoals de heer Van Geesbergen het uitlegt. Wij zijn inderdaad van mening dat de trekkers een serieuze kans moeten krijgen. Wij staan daar ook volledig achter. Wij vinden het niet negatief om iemand het voordeel van de twijfel te geven.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Maar wat is uw twijfel dan?

De heer **De Kaart** (PvdA). Deze manier van uitvoeren is totaal nieuw. We willen dan toch wel na verloop van tijd zien wat het resultaat is. Dat is het enige. Laten we maar kijken hoe het gaat. Het is iets nieuws en misschien moeten we het bijstellen. Dat is het voordeel van de twijfel.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Als ik iemand feliciteer met de geboorte van een zoon of een dochter, feliciteer ik hem en wens ik hem veel succes met de opvoeding. Ik zeg niet dat hij voorlopig het voordeel van de twijfel krijgt en dat we wel zullen zien als hij 16 is!

De heer **De Kaart** (PvdA). Ik vind het een leuke anekdote, maar zo kijken wij er niet tegenaan. Het opvoeden van een kind is toch iets anders dan wat wij nu bespreken. Vele bedragen, niet alleen in Zeeland maar ook landelijk en internationaal, worden besteed aan economische ontwikkeling. Wij proberen inderdaad iets nieuws. Dat doe je met enige voorzichtigheid, omdat wij willen zien hoe het loopt. Wij feliciteren natuurlijk de trekker die het gaat doen, maar wij willen toch wel goed in de

gaten houden hoe het gaat lopen. Dat is de twijfel die wij toch even naar buiten wilden brengen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Afgelopen woensdag was het Biddag voor het gewas en arbeid. Veel mensen weten zich ook voor economie en welvaart afhankelijk van de zegen van God. Dat is ook wat de ChristenUnie als uitgangspunt neemt bij de behandeling van dit Jaarplan van de Economische Agenda.

De ChristenUnie zoekt vooral naar het welzijn van alle inwoners van Zeeland en een zekere mate van welvaart hoort daar wel bij. Menselijke opvattingen van economen en financieel deskundigen van banken en van de overheid zijn in de afgelopen vijf jaar uiterst onbetrouwbaar gebleken. In 2009 veronderstelden toenmalig minister Wouter Bos en zijn regering nog dat Nederland wel zoveel vet op de botten had dat het door de crisis nauwelijks geraakt zou worden.

Inmiddels weten we beter. Juist in Zeeland zien we dat mede als gevolg van het Haags Randstedelijk denken in ras tempo overheidsdiensten vertrekken en ook gerenommeerde Zeeuwse bedrijven door de crisis failliet gaan. Zo snel gaat dat dus.

Maar er zijn toch ook recent lichtpunten voor de Zeeuwse economie, zoals de nieuwe vestigingen van bedrijven, onder andere als gevolg van NV Economische Impuls. Van harte gefeliciteerd aan dat team van Impuls.

Ook de beperkte groeicijfers van de Zeeuwse werkloosheid vallen mee, maar, zoals aangegeven, in deze context wil onze fractie kijken naar het Jaarplan van de Economische Agenda.

Het nu aan de orde zijnde eerste Jaarplan geeft de indruk dat ambtelijk veel en hard is gewerkt. We hebben in relatief korte tijd veel dingen tot stand zien komen. Daarvoor hebben wij waardering. We hebben in de commissie Economie en Mobiliteit diverse zaken aangegeven, die voor verbetering vatbaar zijn, zoals het meer SMART formuleren van de cases. Ook missen we een eenduidig format voor de business cases, net als het onderdeel energie en klimaat.

De gedeputeerde heeft in de commissie op deze punten toezeggingen gedaan, ook wat betreft de gevraagde controlemogelijkheden. Die toezeggingen stemmen ons voorlopig tevreden. We zijn bereid dit Jaarplan als een aftrap te beschouwen om de andere zaken nog verder te ontwikkelen.

We hebben nog wel vragen over de verdere uitwerking van de lobbyactiviteiten. Deze zouden ons inziens toch echt meer gekoppeld moeten worden aan deze Economische Agenda. We hebben ook vragen over de manier waarop het college de revolverende fondsen verder vorm wil geven. We krijgen daar nog graag een toelichting op van de gedeputeerde.

De 50% cofinanciering van provincie en marktpartijen vinden we in deze uitwerking nog niet concreet terug. Dat is ook al eerder opgemerkt. We blijven daar zeker naar uitzien en verwachten daarover graag nog een nadere uitwerking. We staan in principe positief tegenover de ingeslagen weg en de doelstellingen van de Economische Agenda en dit eerste Jaarplan. We wensen het college en het ambtelijk apparaat daar heel veel succes mee.

Nog een ding baart ons wel zorgen en dat is de nu nog beperkte broodnodige participatie van het bedrijfsleven, met name van het MKB. Dit is nog niet echt betrokken bij deze agenda. We vinden het heel belangrijk om niet uitsluitend de bekende grotere Zeeuwse spelers binnen de Zeeuwse economie bij deze agenda te betrekken. In de afgelopen maanden sprak ik veel ondernemers over dit onderwerp. Veel van hen gaven aan bang te zijn om innovaties en ideeën te delen binnen een business case, zonder dat er afspraken zijn gemaakt over geheimhouding, een objectieve en onafhankelijke beoordeling en waarborgen tegen het weglekken van concurrentiegevoelige kennis.

Ook onbekendheid en onvindbaarheid weerhoudt hen ervan initiatieven richting de ontwikkeling van deze Economische Agenda te nemen. Bestaande instellingen zoals NV Economische Impuls, Innogo! en het Zeeuws Participatiefonds zijn verschillende spelers op het Zeeuwse economische speelveld, die wel naar elkaar doorverwijzen, maar telkens als een van de instellingen iets afwijst of doorverwijst moet toch echt weer opnieuw een aanvraag tot stand komen bij de volgende. Dat kost tijd in een tijd, waarin we geen tijd meer hebben voor dat soort zaken.

We stellen dan ook voor om te komen tot een provinciaal ondernemersloket, dat ondernemers relatief snel, objectief en onafhankelijk kan doorverwijzen en adviseren naar de juiste subsidie- of participatievorm binnen het Zeeuwse economische speelveld. Binnen zo'n loket kan een objectieve en vertrouwelijke toetsing plaatsvinden op haalbaarheid. Vanuit het loket kan doorgeleiding plaatsvinden naar bestaande of nieuwe business cases. Het loket kan bijvoorbeeld bestaan uit vertegenwoordigingen van de Kamer van Koophandel, accountancy, Economische Impuls, lobbyisten en bijvoorbeeld captains of industry. We hebben ze alweer voorbij zien gekomen, Johan Robesin's Delta Boys. Een daarvan zou sowieso natuurlijk in zo'n onafhankelijke toetsingscommissie kunnen plaatsvinden.

De 50% participatie van het bedrijfsleven krijgt op deze manier dan ook sneller en gemakkelijker vorm, zo is onze mening. We zijn benieuwd of het college bereid is dit initiatief te ondersteunen en ook binnen de begroting van de Economische Agenda vorm te geven. Wij hebben

daarvoor een motie voorbereid. Afhankelijk van de reactie van het college kijken we of het noodzakelijk is die motie in stemming te brengen.

De **voorzitter**. Door de fractie van de ChristenUnie is de volgende motie ingediend.

*Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering
bijeen op vrijdag 15 maart 2013;*

overwegende dat:

- *ondernemers terughoudend zijn om innovaties en ideeën te delen binnen een business case, zonder dat er afspraken zijn over geheimhouding en objectieve onafhankelijke beoordelingen zonder dat er waarborgen zijn tegen het weglekken van concurrentiegevoelige kennis;*
- *bestaande instellingen zoals NV Economische Impuls (project InnoGo!) en het Zeeuws Participatiefonds wel naar elkaar doorverwijzen, maar daarvoor toch later separaat een nieuwe aanvraag moet worden gedaan;*
- *de ambtelijke capaciteit en die van de genoemde instellingen beperkt is;*
- *de vindbaarheid voor ondernemers, zowel ambtelijk als wat genoemde instellingen betreft, gefragmenteerd en niet optimaal is;*

gelet op:

- *het grote belang om zoveel mogelijk ondernemers te betrekken bij het aanjagen van kansrijke initiatieven binnen de Zeeuwse economie;*

zijn van mening:

- *dat ondernemers relatief snel, objectief en onafhankelijk moeten worden doorverwezen en geadviseerd over de juiste subsidie of participatievorm binnen het Zeeuws economisch speelveld en de Zeeuwse economische agenda;*
- *dat een snelle, objectieve en vertrouwelijke toetsing plaats moet vinden op haalbaarheid en doorverwijzing;*

dragen het college op:

- *op zo kort mogelijke termijn een zogenaamd ondernemersloket vorm te geven dat een passend antwoord geeft op bovengenoemde argumenten en bezwaren;*
- *dit binnen de begroting van de economische agenda verder vorm te geven,*

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 2

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik moet het kort houden, want de gedeputeerde ligt achter op schema met de Economische Agenda. Hij moet aan de slag en GroenLinks zal hem daarin steunen. Maar een beetje een vreemd gevoel heb ik er wel

bij, want voor het oude PSEB -- het Provinciaal Sociaal-Economisch Beleidsplan -- was er budget en hier hebben wij geld moeten weghalen van de cultuurbezuinigingen. Men kent het, gedane zaken, enzovoorts. Ik zal me daarbij aanpassen. De formule is nieuw en dat verdient in de eerste plaats waardering. Het draagt echter ook een risico in zich. Lukt het gedeputeerde De Reu, dan is hij onze man. Mocht hij echter de planning niet halen dan is er een probleem. Ik denk daarbij niet zozeer aan hem, maar wel aan het doel en de middelen en vooral de banen, die er niet of minder komen. Is de planning realistisch en wat gaat het ons allemaal opleveren? Tot nu toe lees ik weinig over concrete banen als ik dwars door de pagina's van het Jaarplan heen lees. Ik krijg daar graag een antwoord op.

We hebben het voorstel van de afdeling Economie en Duurzaamheid gekregen, met de nadruk op "Duurzaamheid". Ik mis een stuk duurzaamheid in dit plan. Meer groene groei. Oud-minister-president Lubbers zei het onlangs nog: daar liggen de banen. Het Wereld Natuurfonds heeft in een heel recent rapport berekend dat 16% duurzame energie Nederland 36.000 banen oplevert en nog eens ruim 26.000 per jaar extra als echt werk wordt gemaakt van energiebesparende maatregelen. Gaat het college daaraan meedoen en, zo ja, hoe en wanneer?

Kanaalzone oké en WCT o nee. De containerisatiegraad is begrensd en aangenomen mag worden dat de jaarlijkse groei zal afnemen. De containerisatie zal niet blijven toenemen en in sommige havens is het verzadigingspunt al bereikt. Ik vraag mij af of wij Zeeland Seaports hierin financieel moeten faciliteren. Een groot bedrijf, dat wij gaan helpen om containeractiviteiten te organiseren en -- als het kan -- te realiseren waar het zelf al jaren mee bezig is. Ik vraag mij af wat nut en noodzaak daarvan zijn. Verbrugge ligt klaar; leg het aan.

Hetzelfde geldt voor de business cases waar Economische Impuls Zeeland bij betrokken is. Zowel Economische Impuls Zeeland en subsidie van de provincie: is hier dan geen sprake van dubbele subsidiëring? Waarom kan Economische Impuls het niet zelf af? Waarom dat extraatje?

Wat ik mis, is maintenance, logistiek en aansluiting bij de topsectoren. Ik weet dat het niet in de Economische Agenda staat, maar er komt wel een Maintenance Valuepark in Terneuzen. Hoe worden de verbindingen gelegd? De samenwerking tussen het bedrijfsleven, wetenschappelijke instellingen, regio's en overheid is belangrijk. Het kabinet-Rutte/Asscher wil daarom doorgaan met het topsectorenbeleid. Het heeft een aantal maatregelen genomen. Zo blijft er via de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek 275 miljoen beschikbaar. Er komt 150 miljoen extra om fundamenteel onderzoek te

versterken, waarvan 50 miljoen door herprofilering. Er komt nog eens 110 miljoen voor samenwerking tussen bedrijven en de kennisinstellingen. Wat doet het college hiermee en hoe wordt hierop ingespeeld?

Hoe is inbreng uit structuurfondsen en Interreg? Het is zaak nu de inzet te bepalen en in 2014 uit te voeren. Maar wat is de inzet van het college? Te zijner tijd zal ook Zeeland moeten cofinancieren. Sluiten dan de prioriteiten van de structuurfondsen en Interreg aan bij de Agenda? Omdat het over 2014 tot 2020 gaat en dus over de volgende Statenperiode zouden wij graag zien dat de Staten worden betrokken bij de inzet met betrekking tot de formulering van deze programma's. We kunnen dat als Staten uiteraard zelf doen, maar het is plezierig als we de toezegging van het college krijgen.

Groen Links stemt in met de Economische Agenda, zij het dat zij het besluit iets wil amenderen. Dat houdt in dat wij conform de toezegging de business cases alsmede het bijbehorende budget vooraf door de Staten willen laten vaststellen en dat de subsidies beschikbaar worden gesteld volgens onze eigen Subsidieverordening. Daarin is ook de zogenaamde Balkenendenorm begrepen. Ik wens de gedeputeerde veel succes met de uitvoering van dit Jaarplan. Mocht er geld over zijn, dan zijn daar regels voor.

De voorzitter. Door het lid Harpe is het volgende amendement ingediend:

“Ondergetekende stelt de volgende wijziging van het Statenvoorstel Jaarplan Economische Agenda 2013 voor:

- conform de toezegging van het college van Gedeputeerde Staten (PS 95) de business cases alsmede het bijbehorende budget vooraf door de Staten vast te laten stellen;

- subsidies beschikbaar te stellen volgens de op 23 november 2012 vastgestelde Algemene Subsidieverordening en daarmee ook invulling te geven aan de zogenaamde Balkenendenorm;

- voor het overige in te stemmen met het Jaarplan Economische Agenda 2013”.

Dit amendement krijgt nr. 3.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De Statenfractie Partij voor Zeeland feliciteert de jonge ouders met de opvoeding van hun eerste en mogelijke volgende kinderen. Is het zo goed, mijnheer Van Geesbergen? Ik dacht het wel. Er zitten geen mitsen, maren of voorwaarden aan. Daarmee onderschrijven wij de waardering voor de

productie van het eerste Jaarplan Economische Agenda. Onze complimenten aan de gedeputeerde en onze complimenten aan allen, die hem daarbij hebben geholpen met dit overzichtelijke en duidelijke stuk. We kunnen natuurlijk eindeloos discussiëren over de inhoud, die overigens redelijk flexibel is. Dat vinden wij ook een heel positieve kant. Wij zullen dit voorstel dan ook graag steunen.

De Partij voor Zeeland heeft dikwijls kritiek gehad op het functioneren van de Economische Impuls Zeeland. Vanaf deze plaats wil ik graag mijn complimenten maken voor het werk van Impuls. Ik kom graag terug van de kritiek, want wij blijken toch ongelijk te hebben gekregen. Zij hebben namelijk pas bekend gemaakt dat zij voor 400 nieuwe arbeidsplaatsen in Zeeland hebben gezorgd. Dat is toch een wezenlijke prestatie, waarvoor onze complimenten.

Ik heb nog een paar losse opmerkingen en suggesties bij dit stuk. Op zaterdag 9 maart stond in de PZC op de pagina economie een lezenswaardig verhaal over de arbeidspool agri-foodbedrijven in Zeeland. Zij zijn een samenwerkingsverband aangegaan, gekoppeld aan Foodport. Ik was redelijk onder de indruk van wat zij daar tot stand hebben gebracht. Ik zou er een hele beschouwing over kunnen houden, maar men zal ongetwijfeld begrijpen wat ik ga zeggen. In aansluiting op het hoofdstuk Agrifood -- de business case agrifood en landbouw -- zou ik graag een business case maritieme sector, logistiek en distributie zien. Daarin zou ik graag dit model zien, dat kennelijk nu al heel goed werkt. Ik denk hierbij aan de vervulling van de vacatures en de werkgelegenheidssituatie. Er wordt veel minder accent gelegd op het versterken van de concurrentiepositie en veel meer op het versterken van de onderlinge samenwerkingspositie. Als ik het wel heb zijn het straks bijna 30 bedrijven die zich aansluiten. Kan de gedeputeerde eens kijken of dit model kan worden toegepast, met dezelfde formule voor de maritieme sector, logistiek en distributie? Zoals de Kamer van Koophandel onlangs ook nog heeft aangegeven moeten de havens een omslag maken van industriehavens naar logistiek en distributie, twee geheel andere activiteiten. Wie denkt dat dit allemaal dik voor elkaar is heeft het mis. Daar moet nog heel veel voor gebeuren. Dit zou er fantastisch bij passen.

Ik wil daar ook de Jobbeurs in Gent bij betrekken en om die reden pleit ik er ook voor dat dit grensoverschrijdend gaat gebeuren. Dus niet ophouden bij Westdorpe. Daar is het weliswaar altijd prachtig weer -- het mooiste weer van Nederland -- maar we moeten daar onze Vlaamse burens bij betrekken. De Jobbeurs is daar een schitterend onderdeel van. Door samenwerking maken we onze havens met alles wat er omheen zit samen sterk; wij met hen en zij onderling.

In de kantlijn van deze Economische Agenda wil ik nog een opmerking maken over de realisatie van het project Marinierskazerne in Vlissingen. Er is al een paar keer op geduid. Zou het niet mogelijk zijn dat wij ons best doen om de aanbesteding van dat zeer aantrekkelijke project voor de bouwwereld en alles wat ermee samenhangt, bijvoorbeeld de dienstverlenende sector, de toelevering, enz. in stukjes te knippen? Gelet op de verschrikkelijke problemen in de bouwsector in Zeeland? We zijn er nog lang niet. Er zullen best nog wat bomen omvallen. Op 1 april 2013 treden nieuwe aanbestedingsregels in werking. De Eerste Kamer is er nog mee bezig. De nationale aanbesteding wordt direct doorgesluisd naar de Europese aanbestedingsregels. De aanpassing van de huidige wetgeving zal er eerder zijn dan de aanpassing van de Europese regels, want daar is men nog volop mee bezig. Het is echter wel de bedoeling dat de aangepaste Europese regels worden terugvertaald naar de nationale wetgeving. Kan de gedeputeerde eens serieus bekijken of er kansen en mogelijkheden zijn om de Zeeuwse bouwwereld en de Zeeuwse toeleveringswereld en dienstensector daar ook een belangrijke rol in te laten spelen?

Er zijn veel opmerkingen gemaakt, maar ik wil er een onderschrijven, namelijk die van het CDA dat er vooral bij bouwvergunningen tempo moet worden gemaakt.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Voor ons ligt de Economische Agenda. Het college heeft veel geïnvesteerd in deze Agenda en niet alleen geld. Voor het bieden van economische impulsen aan de Zeeuwse economie en extra investeringen is op andere beleidsterreinen flink gesneden. Dat deed pijn. Toch benadert de fractie van D66 deze Economische Agenda positief. Ik telde slechts zes maal "Land in Zee" in de tekst en dat stemt mild. We komen van rond de 60 per notitie, dus het gaat de goede kant op.

Ik wil een paar business cases bij naam noemen. D66 ziet heel veel in de nieuwe tak van industrie, de biobased economy. Het past in onze regio, het heeft de potentie om ecologisch betere producten te realiseren en het vormt een innovatieve uitdaging. Maar er zijn ook zorgen. Komen veelbelovende experimenten tot exploitabele producten? We hebben daar in de commissie naar gevraagd, maar de antwoorden hebben nog geen helderheid geboden. Zoals in het stuk wordt vermeld, is dit een zaak van de lange adem. Maar hebben wij voldoende adem? Kunnen we deze tak lang genoeg stimuleren om echte resultaten te bereiken en hoe lang is dat dan? Dat is een vraag aan het college.

Voor D66 werpt het hoofdstuk containerisatie wat vragen op. Wie het leest, zou zomaar kunnen denken dat we met dit agendapunt een nieuw begin

maken met hierover na te denken. Alsof WCT en VCT als plan niet bestaan en WCT versus VCT geen punt van discussie is. Maar dat is niet het geval. Er moeten keuzen worden gemaakt en helderheid worden verschaft. Dit deel van de Economische Agenda doet dat niet. De risico's die worden geformuleerd, zijn ook redelijk massaal. Ik zou bijna zeggen: zouden we er wel aan beginnen of zijn we eigenlijk al klaar?

Ik kom op Zeeland Care. Zorg en met name ouderenzorg is een groeimarkt. Daarnaast is goede zorg in een vergrijzende maatschappij ook een plicht. De tekst lees ik onder "Promotie en acquisitie" dat het gedachtengoed van Land in Zee uitstekend verweven kan worden met dit project. Onder de risico's lees ik dat de juiste promotiekanalen niet worden gevonden. Wat mag ik hieruit opmaken? Ook dit is een vraag aan het college.

Het agendapunt had wat betreft scholing en onderwijs iets langer mogen zijn. D66 zet altijd in op onderwijs. Maar nu ligt er een rapport van de Onderwijsraad op de plank dat pleit voor een flinke ondergrens voor de basisscholen. Het kwam te laat om in deze Agenda te worden meegenomen, maar het biedt wel een uitdaging om er toch iets mee te doen. De reactie had wat ons betreft een extra actiepunten mogen worden. D66 ziet afmetingen van een school overigens niet als inherent aan kwaliteit van onderwijs, maar wel als een van de randvoorwaarden.

Over het geheel van deze Economische Agenda heb ik nog een opmerking. In de bijlage van de griffie staat iets over SMART geformuleerd. Ik ben het niet helemaal met die samenvatting eens. Ik vind dat het aan SMART-formuleren in dit stuk nog heel erg ontbreekt. In de meeste gevallen is het wel helder over de output van de processen, maar echt punten om de voortgang te toetsen, ontbreken. Zal het college die in het vervolgtraject - het opstellen van de business cases -- nog toe laten voegen?

D66 was enigszins verbaasd over de middelen die ter beschikking worden gesteld aan de trekkers van het proces. De beantwoording van onze vragen in de commissie heeft die verbazing niet weggenomen. Wij willen daar toch nog een keer op terugkomen. Dat weerhoudt ons er niet van om in te stemmen met deze Economische Agenda.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Ik ben de hekkensluiter. Er is al heel veel verstandigs gezegd, maar ik kwam erachter dat ik blijkbaar toch een kennisachterstand heb. Op een gegeven moment ging het over Oscars. Toen kon ik het nog net volgen. Maar toen kwamen er allemaal namen voorbij. Nu hoeft de gedeputeerde dat straks niet verder toe te lichten, maar toen zat ik even met een gat.

De SGP-fractie zou in plaats van de Angels in Los Angeles teruggaan naar de Zeeuwse polder, naar Land in zee waar hard gewerkt wordt, waar gestudeerd wordt en waar de Zeeuwen een goede boterham willen verdienen.

De economie heeft ons aller aandacht, ook van onze fractie. Daarom is het een goed plan dat voorligt en dat wij geld gaan investeren in een vitale economie. Woorden als "vestigingsklimaat", "de fysieke ruimte", "arbeidsmarktontwikkeling", "kennis", enz. komen daarbij naar voren. Ik zou die de onderlegger willen noemen. In de Economische Agenda was een driehoek getekend. De helft van het geld, van 5,5 miljoen, gaat naar die onderlegger. Ik wil straks nog een opmerking maken over die verdeling, maar wat ons betreft is het akkoord om het zo te doen. Als dit het derde Jaarplan was geweest, hadden we hier echter niet mee kunnen instemmen. Dat heeft dan vooral te maken met de verdeling. Wij waren ook enigszins teleurgesteld over de uiteindelijke vormgeving, maar wij hebben ons in de commissievergadering door de gedeputeerde laten overtuigen. Hij heeft ook aangegeven dat op korte termijn in die onderlegger, het vestigingsklimaat, moet worden geïnvesteerd. Daar gaan wij mee akkoord, maar wel met de kanttekening dat wij graag van subsidiëren naar initiëren, motiveren en stimuleren willen.

Je ziet dat terugkomen in de business cases. Wij kunnen ons daarin vinden. Wij zien daar ook kansen liggen. Laten wij onze energie en de gelden die daarvoor beschikbaar zijn ook daarop inzetten.

Wij vinden dat ook een goede vorm, want wat voegen wij nog aan die business cases toe? Laten we eerlijk zijn, heel veel initiatieven lagen al op de plank te sudderen. Als het anders is, moet de gedeputeerde mij echt corrigeren. Wij kunnen hier iets toevoegen, want als provincie, als GS, heb je toch wat nauwere contacten bij de rijksoverheid, in Europa en in Brussel. Wij denken dat je door samenwerking, dus door het betrekken van de provincie, ook bij de financiering, wat beter in staat bent om andere geldmiddelen onder andere uit Brussel hierheen te halen. Dat is een goede wijze, waarin wij ons zeker kunnen vinden.

Wat betreft de arbeidsmarkt is het heel goed om vraag en aanbod bij elkaar te brengen, zodat het een vindplaats van vraag en aanbod wordt. Daarom ondersteunen wij de dingen die genoemd zijn in Programma 12. Het gaat om prognosticering: wat is er straks nodig, welke mensen heb je nodig, maar ook de prognosticering van de bevolkingsopbouw, de vergrijzing -- vooral bij overheid en onderwijs -- en dus straks weer nieuwe vacatures. Wij zouden daar graag wat aan toevoegen en daartoe hebben wij een motie voorbereid. Dat gaat over de vindplaats van stageplekken. Vooral voor hbo- en wo-studenten blijkt dit lastig te zijn. In die zin lekt heel veel kennis

weg. Heel veel jongeren studeren in Holland of elders, maar sommigen studeren wel in Zeeland. Het is ook vooral voor die jongeren bedoeld. Zij komen moeilijk aan een stageplek. Zeeland zal daar net wat beter zijn best voor moeten doen dan bijvoorbeeld de Randstad. Wij zouden graag zien dat GS dat punt oppakt door een loket in het leven te roepen. Dat hoeft geen fysiek loket te zijn, maar simpel een digitale website. Er zitten een paar mensen achter die bij een bestaande organisatie kunnen worden ondergebracht. Daarmee zou heel goed in kaart kunnen worden gebracht welke stageplekken beschikbaar zijn. De student kan zoeken wat er is, hoe het in elkaar zit en wat er wordt gevraagd. Het moet ook toekomstgericht zijn en dus niet alleen voor het komende schooljaar, maar bijvoorbeeld ook wat er over de komende twee of drie jaar komt. Op deze wijze kan een student hier worden gehouden of juist worden gehaald. Iemand die eenmaal weglegt en iets opbouwt bij een bedrijf in de Randstad, blijft daar vaak hangen.

De heer **Harpe** (GL). Ik heb de motie van de SGP gelezen en ik dacht even dat het een initiatiefvoorstel was. Ik heb mij ook verbaasd over de inhoud. De motie vraagt eigenlijk om een stagebureau. Als je met Google naar TWZ zoekt, krijg je het stagebureau van de HZ. Wij hebben een stagebureau. Wat vult de motie aan?

De heer **Van der Maas** (SGP). We hoeven geen overbodige dingen te doen of dingen die al gebeuren, maar uit onze contacten met het bedrijfsleven en de jongeren hebben we begrepen dat er geen integrale website of vindplaats is waar zij per sector, per rubriek en per stageperiode toekomstgericht iets kunnen vinden om nu al contact te leggen. Soms zal een contact ertoe leiden dat iemand daar daadwerkelijk stage kan lopen, maar soms zal het ook op niets uitlopen. Wij hebben gemerkt van onze contacten met het veld en van de jongeren zelf dat het iets toevoegt als zij dat in Zeeland zouden krijgen, naast de dingen die er al zijn. Wij willen geen overbodige dingen doen. In gesprek met de HZ en met het bedrijfsleven kunnen wij kijken hoe wij dat het beste vorm kunnen geven.

De heer **Harpe** (GL). Ik begrijp hier echt geen fluit van, om het maar eens plat te zeggen. Wij hebben een stagebureau. Ik heb geen signalen gekregen dat het niet of onvoldoende zal functioneren. In die zin lijkt de motie mij volstrekt dubbel, hij gooit eerder zand in de motor dan dat hij stimuleert. Het zou eigenlijk neerkomen op een extra subsidie aan de HZ en dat kan toch ook niet de bedoeling van de heer Van der Maas zijn.

De heer **Van der Maas** (SGP). Mijnheer Harpe, nu ziet u het weer. Een referendum zou drie tot zes maanden duren en dan zouden wij het antwoord hebben. Wij hebben voor een andere route gekozen, ons oor te luisteren gelegd in het veld en wij kunnen vandaag zeggen dat de Staten deze motie zouden moeten steunen, omdat hier echt nog sprake is van een leemte.

De heer **Harpe** (GL). De heer Van der Maas zegt daarmee dat wij gewoon op hem moeten vertrouwen.

De heer **Van der Maas** (SGP). Mijnheer Harpe, ik reken op u!

In de commissievergadering hebben wij al gezegd dat wij wat ongelukkig met de verdeling van de gelden voor de business cases zijn. Wij begrijpen dat de heer De Reu voortvarend aan de slag wil. Wij steunen hem daarin, maar vragen hem om toekomstgericht eens goed te kijken naar de nieuwe teelten, de agrarische sector en de aquacultuur. Wij vinden dat die er nu wat bekaaid van afkomen. Graag zien wij dat in de toekomst in een iets andere verhouding.

Wij willen ook een andere verhouding zien tussen de oude manier van geld wegzetten en de nieuwere manier. Om die reden maakte ik zojuist de opmerking dat wij er moeilijk mee akkoord zouden kunnen gaan als dit het derde Jaarplan was. Wij zien graag dat het college vooral verder gaat met de nieuwere manier, via de business case en via het initiëren en het stimuleren en niet meer via de subsidies die weggezet worden. Ik zeg het even zwart-wit, maar de gedeputeerde begrijpt mij.

Meer integraal zouden wij ook graag in het tweede Jaarplan terugzien. Welke bedragen zijn er verbonden met de Economische Agenda? Dit is een deel van de activiteiten die plaatsvinden. Is het mogelijk om het nog meer integraal in kaart te brengen? Bedragen die uit andere budgetten komen, maar die alles te maken hebben met de economische ontwikkeling en de Economische Agenda, moeten ook inzichtelijk worden gemaakt en vooral in verhouding tot elkaar.

Wij zijn vanzelfsprekend akkoord met het Jaarplan Economische Agenda. Wij zijn daar in zekere zin ook content mee, maar wij hopen dat onze opmerkingen bij leven en welzijn ook voor het volgende Jaarplan worden meegenomen.

De **voorzitter**. Door het lid van der Maas is de volgende motie ingediend.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 15 maart 2013;

overwegende dat:

- er geen centraal punt is waar vraag en aanbod van stages elkaar vinden en het hierdoor moeilijk is

voor studenten om een goede stageplaats in Zeeland te vinden;

- het aanbieden en vinden van stages de schakel is tussen arbeidsmarkt en onderwijs;

- door vergrijzing bij werkgevers behoefte is aan jong (hoog)geschoold personeel;

- uit onderzoek van Scoop en het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Zeeland onder studenten blijkt dat het grootste deel van de respondenten overweegt terug te keren naar Zeeland met een passende baan als voorwaarde;

- het ondersteunen van concrete activiteiten gericht op het voorzien in een concrete vraag naar gekwalificeerde arbeidskrachten van het Zeeuwse bedrijfsleven onderdeel is binnen het Jaarplan van de Economische Agenda;

- de SER in een adviesrapport d.d. 20 augustus 2012 nadrukkelijk aandacht heeft gevraagd voor de Zeeuwse arbeidsmarkt en voorstander is van een provinciaal afgestemd en gecoördineerd arbeidsmarktbeleid;

- in de notitie "Op Pad" van de provincie genoemd wordt dat de communicatie van stagemogelijkheden verbeterd zou kunnen worden;

- de gedeputeerde tijdens de behandeling van de Economische Agenda heeft gezegd dat men een punt heeft als er gesteld wordt dat er te weinig aandacht is voor de arbeidsmarkt;

- MBO-studenten vaak hulp krijgen van de onderwijsinstelling naar het zoeken van een stageplaats;

- HBO-studenten en WO-studenten in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor het zoeken naar een stage;

- wanneer stages vindbaar en aantrekkelijk zijn, het voor studenten die buiten Zeeland studeren een unieke kans is om terug te keren naar Zeeland;

zijn van mening dat:

- een centraal punt waar vraag en aanbod van stages bij elkaar komen wenselijk is;

- jongeren goede toegang tot de Zeeuwse arbeidsmarkt geboden moet worden;

- een stageloket past bij de doelstelling van het economisch beleid van de provincie, namelijk economische ontwikkeling, groei en innovatie; Initiatieven gericht op betere afstemming tussen arbeidsmarkt en onderwijs door de provincie gestimuleerd moeten worden;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

1. In 2013 een stageloket op te zetten en onder te brengen bij een bestaande organisatie die verbinding heeft met onderwijs en arbeidsmarkt om vraag en aanbod van stageplaatsen met elkaar te verbinden;

2. de middelen hiervoor beschikbaar te stellen uit het budget voor de Economische Agenda, Programma 12 Onderwijs, Arbeidsmarkt en innovatie;

3. in overleg tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheden aandacht te vragen voor het aanbieden van stages bij het stageloket;

4. binnen drie maanden Provinciale Staten te informeren over de invulling en voortgang van het stageloket;

En gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 4.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. De behandeling van dit Jaarplan overlapt enigszins de behandeling van de Economische Agenda zelf. Dat is niet erg. Ik krijg ook weer de indruk dat zo'n expliciete behandeling in de Staten van zo'n uitvoeringsplan niet erg te doen gebruikelijk was en is. We moeten dan ook uitzoeken wat in de commissie aan de orde moet komen en wat bij het vaststellen van de kaders en het totale beleidsplan en de uitvoering daarvan door Provinciale Staten. We zoeken allemaal naar een manier om dat zo efficiënt mogelijk te doen.

Voordat ik inga op de diverse vragen en opmerkingen, wil ik graag de complimenten van de diverse fracties in ontvangst nemen. Die zijn altijd prettig. De complimenten voor anderen, zoals voor Economische Impuls Zeeland, de ambtenaren en andere betrokkenen en stakeholders, zal ik doorgeven. Velen, niet alleen in Zeeland maar ook daarbuiten, maken zich grote zorgen over de economie en de economische ontwikkeling. Mensen zijn daar terecht bezorgd over. Velen kijken en luisteren naar ons met de vraag wat de provincie daaraan gaat doen. Op diverse plekken heb ik al gezegd dat wij als provinciaal bestuur iets kunnen bijdragen, maar dat wij de economische ontwikkelingen niet in de hand hebben. Het lijkt mij goed om als Staten en GS gezamenlijk met trekkers van business cases, maatschappelijke instellingen, bedrijven en onderwijs de schouders eronder te zetten om de economie van Zeeland verder te ontwikkelen. De vraag is ook gesteld wat het oplevert. Welnu, het moet in ieder geval voor heel veel Zeeuwen werk opleveren. Uit dat werk komt ook welzijn voort. Het moet in ieder geval ook de zekerheid geven -- voor zover dat nog mogelijk is -- aan die mensen die een baan hebben en aan degenen die hem niet hebben dat er nog banen komen. In die zin is het mooi dat bijvoorbeeld de Economische Impuls Zeeland effect gaat hebben. Over dat instrument is in het verleden nogal wat discussie geweest en het siert de PvZ dat zij ruiterlijk erkent dat zij weliswaar zeer kritisch was, maar nu ook de resultaten ziet. De Economische Impuls Zeeland is beleid van deze provincie en wij besteden daar samen met de andere aandeelhouders -- de gemeenten -- jaarlijks 1 miljoen aan. Wij zijn van mening dat dit goed besteed is.

Het is prettig om complimenten in ontvangst te nemen. Kritiek in ontvangst nemen, is ook nodig. Om die reden wil ik op voorhand aan het adres van de heer Muste duidelijk maken dat het uiteraard niet mijn bedoeling is geweest om in de commissievergadering denigrerend of beledigend te zijn. Ik kijk wel uit! Daar waar de beantwoording wellicht die indruk heeft gewekt, is dat niet de bedoeling geweest en spijt mij dat. Ik kan hem ook klip en klaar antwoord geven op zijn vraag of er mensen van de provincie Zeeland naar Cuba gaan voor de conferentie over onderwaterfotografie. Het antwoord is nee. Er gaat niemand, ambtenaren noch bestuurders, op kosten van de provincie daarheen. Landelijk gaan er mensen heen. Zij nemen promotiemateriaal van Zeeland mee en zij presenteren dat daar. Dat is de bedoeling. Misschien had ik een slecht moment toen ik de vragen van de heer Muste beantwoordde, hoewel ik niet zozeer slechte dagen ken. Het zou in ieder geval een slecht moment geweest zijn.

De PVV heeft veel cijfers gegeven en gevraagd of zij kloppen. Die kloppen dus. Als zij vragen of 2,7 miljoen is bestemd voor die business cases, is het antwoord bevestigend. In het plan is precies in de gekleurde bladen zien op welke onderdelen de business cases en op welke andere onderdelen projecten en vestigingsvoorwaarden gefinancierd worden. Diverse andere fracties hebben vastgesteld dat ongeveer 50% van de middelen naar business cases gaat en 50% naar vestigingsvoorwaarden en vestigingsklimaat, waar ook weer diverse projecten in plaatsvinden.

Daar zijn andere keuzes in te maken. De SGP zou die keuzes inderdaad anders maken. Ik heb dat in de commissie ook een beetje geproefd bij de VVD-fractie, namelijk dat er maar "zo weinig" naar de business cases gaat. Als wij volgend jaar en het jaar daarop van mening zijn dat er meer naartoe zou moeten, zal dat ook in het uitvoeringsplan van dat jaar ook worden meegenomen. Wij hebben echter enige voorzichtigheid -- en geen twijfel -- met betrekking tot de business cases, omdat we dit voor het eerst doen. We hebben er veel vertrouwen in, maar we vonden het te ver gaan om 80%-90% van de middelen alleen maar voor de business cases te bestemmen. In de piramide in de Economische Agenda zelf en in het voorwaardelijke segment moet er namelijk ook nog veel gebeuren, waarvoor ook provinciale middelen nodig zijn.

De PVV heeft een motie ingediend over de startersbeurs. Zij vraagt de Staten om het college de opdracht te geven, alle Zeeuwse gemeenten op te roepen het goede voorbeeld van Tilburg te volgen en eventueel financiële middelen daarvoor te reserveren. Ik neem aan dat daarmee ook wordt bedoeld dat de provincie daar zelf ook middelen aan moet besteden. Als ik met deze boodschap aankom, weet ik wel wat de gemeenten vragen: en

wat doet u zelf? Ik zie de heer Markusse knikken, maar dan hoor ik ook graag hoe hij dat gefinancierd zou willen hebben en van welk deel van het budget dat dan zou moeten plaatsvinden. Dan nog echter zou zijn reactie zijn dat niet alleen de overheid sec zo'n startersbeurs zou moeten organiseren. Het ligt een beetje in het verlengde van een loket voor stagiaires, een Jobbeurs, en dergelijke. Mijns inziens moeten we dit niet alleen aan overheden overlaten. De heer Robesin sprak daarover naar aanleiding van de Jobbeurs in Gent. Maar ook uit andere initiatieven, bijvoorbeeld op de Kenniswerf, blijken dergelijke markten gehouden te worden, waarop jongeren, werkzoekenden en werkgevers zich aan elkaar presenteren en ervoor zorgen dat de hulp aan werkzoekenden en starters wordt afgestemd. Ik ben niet heel erg optimistisch over de reactie van de gemeenten als wij dit voorleggen, omdat we frequent met gemeenten in gesprek zijn over allerlei zaken. Daar waar de euro's bij de gemeenten aan de orde zijn, worden ze heel erg stil. Ik zie ons nieuwe lid in zijn hoedanigheid als wethouder glimlachen, want hij herkent dat. Ik zal niet zeggen dat de motie onuitvoerbaar is, maar ik ben heel pessimistisch over de mogelijkheden. Ik zou het liever overlaten aan de actoren in het veld zelf op het snijvlak van onderwijs en arbeidsmarkt.

Het begin van het betoog van de heer Van Tilborg van de SP gaf mij een heel goed gevoel. Ik dacht op een gegeven moment dat er sprake was van voortschrijdend inzicht. Dat is er ook en dat is heel goed. Ook al is men het niet eens met onze beleidsvoorstellen, het is wel helder en duidelijk wat wij willen. Dat heeft de heer Van Tilborg terecht vastgesteld. Het is duidelijk wat het college voorstelt en je kunt het er op onderdelen of helemaal mee oneens zijn. Dat is een kwestie van bestuurlijke en politieke keuzes maken.

De heer Van Tilborg vond revolverende fondsen een goed idee. Een aantal van zijn collega's heeft gevraagd hoe dat dan precies gaat. Het instrument revolverende fondsen moet nog handen en voeten krijgen. Wij hebben daar onlangs met het ministerie van Economische Zaken over gesproken. Zij hebben daar wel modellen voor, want het moet wel goed in overeenkomsten en contracten worden verwoord om de gemeenschapsmiddelen goed te bewaken. Samen met de trekkers en de andere belanghebbenden kijken wij nu op welke manier dat kan, anders dan door middel van subsidie. Misschien moeten wij hier wel een verordening inzake revolverende fondsen vaststellen. Dat is financieel en juridisch een klus die wij in 2013 oppakken. Wij komen daar dus bij de Staten op terug om aan te geven hoe dat instrument er precies zal uitzien.

Collega Van Heukelom zal ongetwijfeld terugkomen op de vermarkting van de zorg, maar laat ik er uit mijn portefeuille economie iets over zeggen. De Economische Agenda gaat niet over de

zorg en de zorgvoorzieningen in Zeeland. Dat is als onderdeel van de leefbaarheid en het vestigingsklimaat van Zeeland iets wat we uiteraard in Zeeland moeten hebben. Wij voeren ook niet het beleid van de rijksoverheid uit op het gebied van zorg. We hebben gereageerd op de vraag uit de zorgsector om deel te nemen aan de Economische Agenda met de wedervraag wat zij zouden willen. Wij zullen bijvoorbeeld niet de bouw van een nieuw ziekenhuis in de Economische Agenda opnemen. Wij hebben gedefinieerd wat wij onder "zorgeconomie" in de economische context verstaan. Als een ondernemer business heeft op het gebied van zorg en meer "fun"-operaties in Zeeland uitgevoerd wil hebben in plaats van in Turkije, België of andere oorden en wij dat bijvoorbeeld combineren met toeristisch verblijf, kunnen de mensen in Zeeland daar werk in vinden en geld aan verdienen. Dat is de reden waarom Zeeland Care in de Economische Agenda staat. Dit is niet het algemene terrein waarop voor de provincie collega Van Heukelom actief is. Het is naar mijn idee een heel andere insteek dan wat de heer Van Tilborg van de SP daaronder verstaat. Dan gaat hij misschien wel akkoord met de uitvoering van de Economische Agenda. Maar misschien is dat wishful thinking.

De vergoeding van de trekkers is ook in de commissie duidelijk genoemd: maximaal € 2000 per maand op declaratiebasis. Dat zal dus per business case verschillen, zeker omdat een aantal trekkers al heeft aangegeven dat helemaal niet nodig te vinden, omdat zij dat gewoon uit hun werk doen. Misschien willen zij alleen een reiskostenvergoeding. Dat bepalen wij wanneer de uitvoering van de business cases start. Ik zeg steeds tegen de mensen dat zij stilletjes voorlopig al wat voorwaarden mogen vervullen, maar dat pas echt wordt begonnen als de Staten het hebben geaccordeerd. Op maat maken wij daar afspraken met de trekkers over. Wij zullen dat achteraf ook verantwoorden. Dat is geen enkel probleem.

Er zijn vragen gesteld over de Zeeuwse arbeidsmonitor en de rol van Scoop daarbij. Wij hebben daarover een startbijeenkomst gehad met alle betrokkenen op initiatief van de Onderwijs Autoriteit Zeeland. Drie landelijke bureaus hebben een presentatie gegeven over de wijze waarop zij dat in hun praktijk hebben opgezet. Vanuit die presentatie gaat de Onderwijs Autoriteit Zeeland met alle betrokkenen verder aan de slag om te kijken of een van de bureaus dat kan uitvoeren. Wij denken ook aan werk en werkgelegenheid in Zeeland. Een deel van het werk dat de landelijke bureaus in hun offertes zullen aanbrengen, kan eventueel ook uitgevoerd worden door Zeeuwse bureaus. In Zeeland zijn ook zzp'ers aan het werk en we hebben ook een onderzoeksbureau als Scoop. Dat mag in de aanbesteding meedoen, net als ieder ander. Dat staat los van de subsidies. Het

zit in de opdracht die de Onderwijs Autoriteit Zeeland zal verstrekken aan de uitvoerenden van de onderwijsarbeidsmarktmonitor. De provincie staat daar in feite buiten, want zij financiert dat verder ook niet. Dat wordt door de rijksoverheid gedaan.

Het CDA heeft gesproken over de film. Ik ben blij dat hij mijn antwoord aan het einde van de commissievergadering over de rol van de Staten in de film niet citeert. Ik heb namelijk begrepen dat het hier en daar schokkend was. Misschien is het in de context van het cultuurbeleid goed dat de heer Oudemans samen met de heer Van der Maas naar de film gaat om zijn kennisachterstand wat dat betreft wat te verminderen. Ik weet echter niet of die behoefte nu echt zo leeft bij de heer Van der Maas, maar het zou zomaar kunnen.

Uiteraard ben ik blij met de bijdrage van het CDA. De heer Oudeman heeft gevraagd of het nu allemaal zo precies in drieën moet worden gedeeld. In mijn beantwoording heeft hij kunnen beluisteren dat wij van jaar tot jaar bekijken of wij exact dat bedrag nodig hebben dat wij nu even door drieën hebben gedeeld. Wij horen natuurlijk graag dat hij zegt dat wat overblijft wel voor de Economische Agenda bestemd moet blijven. Ik zal dat graag ondersteunen, maar we blijven natuurlijk gewoon netjes de kaders van de Staten daarin volgen, zoals de heer Harpe al zei.

In het algemeen moet een overheid natuurlijk meer doen dan alleen maar subsidiëren of revolveren en geld beschikbaar stellen. Zij moet inderdaad zorgen voor de nodige vergunningen. Daar hebben de ondernemers wellicht nog meer aan dat wat handgeld. Anderen hebben daar ook over gesproken en ik ben het daarmee eens. Uiteraard zetten wij ons ook in om dat te doen en de ene keer lukt dat wat beter dan de andere.

De digitale agenda komt eraan. We hebben vrij uitvoerig de gegevens laten uitzoeken en dat viel nog niet mee, ook omdat de externen die daaraan moesten meewerken, bijvoorbeeld bedrijven die moesten aangeven of zij behoefte hadden aan breedband, niet zo snel bleken te reageren. Waarschijnlijk waren ze hard aan het werk. Ik hoop dat we de Staten nog voor de zomer de digitale agenda kunnen voorleggen.

Het is ook goed om te horen dat met mevrouw Oomen is gesproken over de Zeeuwse wetenschappelijke agenda. Wij pakken natuurlijk gewoon het model van wat vroeger "de drie O's" heette en wat sommigen nu "The Triple Helix" noemen: de driehoek ondernemers -- overheid -- onderwijs en onderzoek. Dit moet in de Economische Agenda worden ingezet. Dat doen wij ook. De instellingen waren ook bij de opstelling van de Economische Agenda betrokken en zijn dat ook bij de uitvoering, bij de trekkers die bezig zijn met de business cases. De heer De Buck, een collega van mevrouw Oomen, heeft daar ook om verzocht.

Ook de financiering van onderzoek en onderwijs, zowel in Den Haag als Brussel, wordt door de provincie ondersteund.

De heer De Kaart begon met de inleiding van een betoog van Piet Hamelink in 2009. Is er dan niets veranderd? Ja, natuurlijk is er iets veranderd. De economie is in ieder geval niet echt verbeterd, maar er zijn wel een paar andere dingen veranderd. De heer De Kaart heeft onder andere gewezen op het maken van scherpe keuzes. Kan dat nog scherper? Jazeker, maar zodra je dat doet, wordt het heel lastig. Het betekent namelijk dat er altijd iets moet worden weggelaten. Als ik de Staten zou vragen om eens een paar dingen die hierin staan door te strepen, wordt dat heel erg lastig. In het algemeen kan gezegd worden dat veel beleidsterreinen op het gebied van economie aan de orde zijn in de Agenda, maar voorlopig menen we dat we het hier even mee moeten doen in deze collegeperiode.

Ik ben ook blij dat de heer De Kaart om ruimte voor de uitvoerders vraagt. Wij hebben het daar tegenwoordig wel eens over in het college: wie zijn ook alweer de uitvoerders? Dat is het college van GS, maar ook externe trekkers, onderwijzensen, ambtenaren, noem maar op. Dat is prettig. Als de heer De Kaart al die uitvoerenden de ruimte wil geven, zullen wij die graag nemen. In het algemeen zullen wij in de Staten nog wel eens terugkomen op de vraag wie de uitvoerders zijn en wie de kaders stellen en controleren. Er schijnen regels en wetten voor te zijn.

Laten we uitstralen dat we wat aan de economische crisis doen. Natuurlijk, dat is ook wat wij met zijn allen moeten doen en waar we dit instrument van de Economische Agenda voor gebruiken.

De ChristenUnie vroeg of dit de aftrap is. Ja, dit is de aftrap van een traject dat spannend is, zeker in de huidige crisistijd. Ik ben blij dat de ChristenUnie ook de ruimte geeft en ik begrijp dat zij goed wil evalueren of het op die manier allemaal werkt. Zeker zetten wij de lobbyactiviteiten goed in om de Economische Agenda te realiseren.

Ik kom daarmee op cofinanciering en andere partijen. Het uitgangspunt in business cases maar ook in projecten is, dat wij het 50-50 doen. Het ligt er ook een beetje aan over welk bedrag je het hebt. Als je 10 miljoen moet ophoesten en de ander moet dat ook, is het toch iets anders dan wanneer het om 1 miljoen gaat.

Wie gaat er nu meefinancieren? De business cases hebben de insteek dat bedrijven die daarin meedoen zelf investeren. Dat is overigens wat anders dan dat zij geld van hun rekening halen en in een pot stoppen. Daar houden ze niet zo van en dat moeten ze ook niet doen. Wij vragen wel wat zij zelf doen als zij overheidsgeld willen gebruiken om de business te innoveren of verder te ontwikkelen. Het uitgangspunt zal zijn 50-50, maar het mag

waarschijnlijk ook een keer 60-40 zijn. Dan zullen we kijken waarom het in dat geval 60-40 is en of we dat verantwoord vinden. Die flexibiliteit willen we ook hebben en houden.

De belangrijkste bronnen van cofinanciering zijn medeoverheden. De overheid van Nederland is daar niet zo heel erg actief in, dit kabinet noch het vorige. Men heeft mij al eerder kunnen betrappen op de uitspraak dat wij het vizier richten op Brussel. Wij zijn op dit moment druk bezig om met de partners, zowel in Brabant als in Vlaanderen, toe werken naar de Europese Agenda 2020. Deze agenda is heel duidelijk, zo zeg ik aan het adres van de heer Harpe. Daarin is "the low carbon economy" het hoofdthema. Daaronder valt onder andere de biobased economy, maar ook meerdere duurzame oplossingen om voor Europa de toekomst zo goed mogelijk te maken.

Dat is ook een strijd, omdat er allerlei belanghebbenden zijn. Een daarvan is de Nederlandse overheid die met de structuurfondsen haar eigen topsectorenbeleid wil uitvoeren. De begroting van de EU is door het parlement verworpen, omdat er discussie is over de vraag waar de gelden naar toe moeten. Wij zijn van mening dat we vooral naar de Interreg-fondsen moeten. Ons bureau in Antwerpen, dat wij samen met de Vlamingen en onze Nederlandse bureaus hebben opgezet, is daar heel actief in om de voorstellen te koppelen aan wat wij in Zeeland met onze partners willen, zodra de calls gedaan kunnen worden. Ook daarover zullen wij de Staten informeren wanneer wij die calls gaan invullen, samen met andere partners en ondersteuners die we daarin hebben.

De heer **Colijn** (CU). Ik hoor de gedeputeerde spreken over de participatie van het MKB. Misschien moet ik nog even wachten, maar het gaat mij er vooral om hoe die 50% wordt verantwoord. Maar wellicht was de gedeputeerde net van plan om dat te gaan zeggen.

De heer **De Reu** (GS). Ik wilde juist met het MKB beginnen. In het algemeen wil ik daarover opmerken dat de participatie van het MKB zowel in Zeeland als in heel Nederland lastig is. Als er ergens ondernemers hands-on iedere dag bezig zijn om hun boterham te verdienen, is het vooral daar wel, zonder al te veel ruimte voor allerlei overlegsituaties, het invullen van formulieren en noem maar op. Wij zijn daarover in gesprek met de belangenorganisaties van het MKB en naar mijn mening ligt hier ook een verantwoordelijkheid voor het MKB zelf. Ik houd er ook niet van om een formulier in te vullen, maar soms is het wel nodig omdat degenen die ervoor zorgen dat het geld binnenkomt van alles en nog wat willen weten. Dat het soms een beetje te veel van het goede is, ben ik met de ChristenUnie eens. Wij gaan echter zelf

niet altijd over de manier waarop instellingen die over middelen beschikken dat verantwoord willen hebben.

De ChristenUnie wil een ondernemersloket inrichten. Ik heb vorig jaar samen met mijn collega Pauli van Brabant het boekje "Lekker duidelijk" ontvangen. Dit boekje is samengesteld door de Kamers van Koophandel, het MKB in Brabant en Zeeland en de Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging. Daar hebben wij overigens de piramide met drie lagen uitgepikt, met in de punt de speerpuntsectoren waar wij onze business cases van gemaakt hebben. Dat is overigens met hun toestemming gebeurd. Zij waren er zeer tevreden over dat wij het model gebruiken dat zij in de vorm van Engelse drop hebben verbeeld.

In de tweede laag van de piramide staat ondernemersondersteuning, waarover de ChristenUnie een motie heeft ingediend. "Er zijn veel organisaties die ondernemers in hun dagelijkse bedrijfsvoering ondersteunen, zoals Kamer van Koophandel, Starterslift, Ondernemerslift, Incubator, TIC, ondernemersloketten van gemeenten en kennisinstellingen, Belastingdienst, Syntens, United Brains, enz. Door de veelheid aan organisaties weten ondernemers niet meer bij wie ze voor wat moeten zijn." Volgens de ChristenUnie is de gewenste situatie volgens deze instellingen dat ondernemers met al hun vragen terecht kunnen bij één loket, het Ondernemersplein. Men kan natuurlijk van het Ondernemersplein vinden wat men wil. Het is een nieuwe ontwikkeling in de reorganisatie van de Kamer van Koophandel, maar het lijkt mij verstandig om het toch even een kans te gunnen, temeer omdat de belangenorganisatie zelf daarvoor pleit. Het lijkt mij dat we de brancheorganisaties van de ondernemers wat voor de voeten lopen als wij zelf een ondernemersloket zouden inrichten. Wij raden het dus af om dat te doen.

De heer **Colijn** (CU). Ik vind de redenering van de gedeputeerde wat kort door de bocht. De provincie komt met een Economische Agenda en een Economisch Jaarplan. Zij vraagt de ondernemers om te participeren en omdat ondernemers niet weten bij wie ze moeten zijn -- moeten zij de ambtenaren bellen of misschien zelfs de gedeputeerde? -- is er naar mijn mening wel degelijk een actieve taak en is er ook ruimte om binnen de Economische Agenda hier verder invulling aan te geven, natuurlijk samen met het Ondernemersplein. Desnoods labelt de gedeputeerde het Ondernemersplein Zeeland als een ingangspoort voor de Economische Agenda. Om zomaar te zeggen dat we het niet nodig hebben en dat het zichzelf wel oplost, vind ik jammer.

De heer **De Reu** (GS). Ik heb niet letterlijk gezegd wat de heer Colijn naar voren brengt. Betrokkenen zelf, dat wil zeggen werkgevers, werknemers, enz. willen het Ondernemersplein als hèt loket beschouwen. Zij zijn heel goed op de hoogte van onze Economische Agenda en zij weten heel goed welke investeringsfondsen er in Zeeland zijn. Het lijkt mij voor de hand te liggen dat zij dat doen, zodat wij daar geen ambtelijke menskracht aan hoeven te besteden. Natuurlijk mogen ze mij ook bellen en zal ik ze verwijzen naar het Ondernemersplein. Onze ambtenaren, het Projectbureau Economische Agenda, zullen dat ook doen. Iedereen mag ons altijd bellen, maar het moet duidelijk gemaakt worden, zeker ook door de organisaties zelf dat ondernemers hun vragen moeten stellen aan het Ondernemersplein. Als dat in gang wordt gezet, moeten we dat nu niet gaan doorkruisen.

De heer **Colijn** (CU). In deze motie wordt ook het probleem van vertrouwelijkheid geschetst. Er worden innoverende ondernemers gezocht. Zij hebben vaak heel goede ideeën, maar zij vragen zich uit concurrentieoverwegingen af wat ermee gebeurt. De gedeputeerde spreekt over een verordening voor revolverend geld. Op dit punt zouden toch op zijn minst binnen het Ondernemersplein afspraken over vertrouwelijkheid gemaakt moeten worden. Die zijn er nu niet. De tijd tikt door en de gedeputeerde heeft toch echt ondernemers nodig om de 50%-regeling vorm te kunnen geven.

De heer **De Reu** (GS). Ik begrijp dat de heer Colijn bedoelt dat een ondernemer zijn kaarten op tafel moet leggen als hij dat geld wil hebben, terwijl dat bedrijfsgeheim is. Natuurlijk zijn daar afspraken over. Overigens is er wel een duidelijke trend in het grootbedrijf -- niet in het mkb -- naar open innovaties. Daar waar concurrenten op sommige terreinen menen van elkaars kennis te kunnen profiteren, kunnen zij een hoop R&D kosten. Dat zie je steeds meer gebeuren, maar nog niet in het mkb. Naar mijn mening moeten alle ondernemers daarin hun afweging maken: als je innoveert en daar geld van de overheid voor nodig hebt, is dat iets anders dan wanneer je dat zelf of via je bank investeert. Natuurlijk moet je afspraken maken over bedrijfsgeheimen en octrooien, maar dat gebeurt ook. Je zult echter ook moeten kijken of kennis en innovatie gedeeld kunnen worden. Wij waren gisteren op bezoek bij Yara, een van de bedrijven in de Kanaalzone. Zij gaven duidelijk aan dat hun internationale concurrenten op het terrein van veiligheid de procedures en maatregelen van het bedrijf neemt best mogen weten. Die willen zij niet voor zichzelf houden. Dergelijke ontwikkelingen zijn gaande. Als een ondernemer dat niet wil omdat het voor hem een probleem vormt, moet hij dat aan de

orde stellen. Het zou voor mij geen probleem zijn om de suggestie van de ChristenUnie daarvoor over te nemen, want hetzelfde probleem zou de ondernemer in zijn eigen ondernemersloket kunnen hebben.

GroenLinks betoogde dat wij geld uit de cultuurbezuiniging hebben gehaald. Dat hebben wij in 2013 nog niet gedaan en toch zijn wij al met de Economische Agenda bezig. Wij halen veel geld -- voor Zeeuwse begrippen althans -- vanaf 2016 al resultaat van de Kerntakendiscussie. Voor 2013 geldt dat zeker nog niet. Ik ga er overigens wel van uit dat de planning realistisch is. De opbrengst is werk en toegevoegde waarde in Zeeland. Het zijn heel ruime indicatoren die heel precies en SMART in die business cases zijn verwoord. Daar waar banen genoemd worden in percentages of aantallen, vindt de heer Harpe het nog maar vaag. Maar als in een business case gezegd wordt dat het aantal banen, die allemaal en met alle kengetallen zijn gekwantificeerd in de bijlage bij de Economische Agenda, met 5% zal toenemen, kan het niet nog SMARTer worden geformuleerd. Ik ben het dus niet met de heer Harpe eens dat het niet SMART genoeg zou zijn. Ik maak deze opmerking ook in de richting van de D66.

Over de containerisatie heb ik in de commissie gezegd dat de discussie WCT-VCT voorbij is. Dat is ook een antwoord op de vraag waarom er nog een haalbaarheidsonderzoek moet komen. Dat hoeft helemaal niet zo uitvoerig, maar de situatie is drastisch veranderd in de logistiek. Als wij daarover met belangrijke spelers in de haven en met Zeeland Seaport over spreken, blijken zij behoefte te hebben aan containervervoer. Er hoeft geen complete WCT of VCT aangelegd te worden, maar een paar spelers moeten ervoor zorgen dat wij bulk die voorheen in een schip kwam en nu in een container in de haven kunnen verwerken, anders lopen we achter. Met Zeeland Seaport wordt daarvoor een werkgroep gevormd. Dat is echter iets anders dan bijvoorbeeld de grootscheepse containerkades in Zeebrugge, waar men wacht op klanten. De oude discussie is omgezet in een nieuwe business case, de containerisatie.

Maintenance en logistiek zitten in de Kanaalzone. Nu is er in de Economische Agenda maar één paginatje aan gewijd omdat niet de hele gebiedsontwikkeling Kanaalzone hierin hebben meegenomen, maar daar hebben de Staten in het verleden uitgebreid over gesproken. Daar zit met name het Maintenance Value Park in. Logistiek is natuurlijk ook containerisatie en logistiek zit hem ook in de algemene vestigingsvoorwaarden met betrekking tot infrastructuur. Het zou echt een omissie zijn als we logistiek niet hadden meegenomen.

Over het Structuurfonds Interreg heb ik al een en ander gezegd. Wij zorgen ervoor dat een en ander goed aansluit.

Het amendement van GroenLinks begrijp ik niet. Naar mijn mening staat er in het amendement wat wij aan het doen zijn, namelijk dat de budgetten al in globale zin al zijn bestemd en nu heel specifiek verdeeld worden. Het amendement lijkt mij dus overbodig. De heer Harpe spreekt daarbij over de Balkenendenorm, maar volgens mij hebben de Staten hebben de Staten daar al iets over besloten, of het moet de norm zijn van Frank Balkenende van de PZC, maar dat bedoelt de heer Harpe vast niet. Ik weet dus niet precies welke dat moet worden, want we hebben daar inmiddels een andere norm voor. Daarover krijgen de Staten binnenkort een bericht van college Van Beveren. In die zin begrijp ik het amendement niet.

De heer **Harpe** (GL). Het amendement waarop ik doel, is het amendement van de ChristenUnie en het CDA om de norm bij te stellen.

De heer **De Reu** (GS). Ik heb het over uw amendement, dat u vandaag hebt ingediend. Ik begrijp niet wat u daarmee bedoelt, omdat we dat al doen.

De heer **Harpe** (GL). Dat doet u?

De heer **De Reu** (GS). GroenLinks geeft hier de budgetten vrij voor de uitvoering van de Economische Agenda en volgens mij is dat vandaag aan de orde. Zij zegt dat het vervolgens via de Algemene Subsidieverordening gaat. Voor een deel is dat inderdaad het geval, maar voor een deel ook niet. De projectfinanciering van bijvoorbeeld de Europese Agenda gaat niet via subsidies. Ik begrijp dus niet goed wat GroenLinks hiermee voor heeft en ik kan dus ook het amendement niet ondersteunen. Ik raad de Staten aan om dit amendement niet aan te nemen, omdat het naar mijn mening niet duidelijk is wat GroenLinks ermee voor heeft.

Ik dank de PvZ voor haar complimenten. De heer Robesin doet een paar goede suggesties, die mijns inziens passen bij het thema arbeidsmarkt zoals dat ook op pagina 17 van de Economische Agenda staat. Daar staan de gezamenlijke ambities van alle partners in en de heer Robesin voegt daar "grensoverschrijdend" aan toe. Dat nemen wij mee. Wij zijn het helemaal met hem eens. Onder andere in de Scheldemonstraad hebben wij nog wel een paar discussies te voeren, maar dat weet de heer Robesin als geen ander. Wat betreft de suggesties om de maritieme en de distributiesector ook te voorzien van de arbeidspools merk ik op dat het juist de bedoeling is om in alle business cases de verschillende thema's -- waaronder de arbeidsmarkt -- aan bod te laten komen. Ik noem

als voorbeeld de Kenniswerf in de logistieke sector. Wij zullen de trekkers die suggestie meegeven, omdat zij naar mijn mening eerst aan zet zijn. De vraag waarop dat georganiseerd moet worden, kan natuurlijk per sector verschillen. De suggestie nemen wij dus graag mee in de business cases en in ons algemene beleid.

D66 is positief over de Economische Agenda, maar maakt zich ook zorgen, met name over biobased en de lange adem. Ik deel die zorgen. Ik hoor met name uit de bedrijven die innovatief met verschillende projecten en business bezig zijn in die sector dat we echt wel een aantal jaren verder zijn voordat dit winstgevend is, omdat zij nog niet over de technologie beschikken die bijvoorbeeld met de huidige, traditionele grondstoffen. Dat is een fors probleem dat nog opgelost moet worden dat met hoge kosten gepaard gaat. Deze week was de nieuwe voorzitter van de SER op bezoek die met een groep bedrijven en overheden over Zeeland en met name de energiesector kwam praten. Iedereen heeft het maar over het schaliegas en de Verenigde Staten. Dat is een groot risico, ook voor de vergroening van de economie omdat de concurrentiepositie van Europa wat dat betreft in het geding is. Dat is een aparte discussie, maar ik noem maar even een van de zorgen die ik ook deel als het hierover gaat.

D66 heeft een andere zorg en noemt het rapport van de Onderwijsraad. Collega Van Heukelom zal daarop ingaan. De vragen over de middelen voor de trekkers heb ik een- en andermaal beantwoord.

De SGP heeft opgemerkt dat zij er anders over zou denken als het om het derde Jaarplan zou gaan. Ik ben daarop al ingegaan en ik heb de heer Van der Maas een suggestie gegeven om zijn kennisachterstand in te lopen. Collega Van Beveren zal het ongetwijfeld niet eens zijn met de opmerking dat de nieuwe teelten er wat bekaaid van af komen.

Wat betreft de integraliteit van het totale beleid van het college in die zin dat er ook nog andere budgetten zijn waarmee de economie gestimuleerd kan worden, noemde ik al even de Kanaalzone Gent-Terneuzen. Daar zitten aparte budgetten in die zetten we uiteraard ook in. Er zijn natuurlijk nog meer budgetten, vooral van de rijksoverheid -- bijvoorbeeld De Zeesluis -- die alle bijdragen aan de economische ontwikkeling. Of dat nu allemaal in verbinding kan worden gebracht, is nog wel een uitdaging, maar ik neem de suggestie graag mee.

Wat mij betreft, is hiermee de beantwoording in eerste termijn van mijn kant afgerond. Ik zie dat dit ook voor mijn collega's geldt.

De **voorzitter**. Ik kijk ook nog even naar uw collega's, want u hebt ernaar verwezen dat zij nog aanvullende antwoorden zou geven, op budgettair

terrein en op onderwijsterrein. Ik nodig gedeputeerde Schönknecht dan ook graag uit om die toevoegingen te geven.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik heb geen antwoord gekregen op mijn opmerking over de marinierskazerne in relatie tot de Europese regelgeving.

De **voorzitter**. Laten wij even afwachten tot het college van GS heeft geantwoord.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Met zo'n uitvoerige beantwoording van de heer Reu resten mij nog maar een paar antwoorden. De SP waarschuwt om wat betreft Visserij experience goed naar Voetbalexperience te kijken en zegt dat de naam besmet is. Ik dank de heer Van Tilborg voor deze waarschuwing en ik houd mij aanbevolen voor suggesties voor een betere naam.

Ik dank het CDA voor de complimenten. Mijn collega De Reu heeft dat al in algemene zin gedaan, maar ik wil dat heel specifiek doen voor onze promotiecampagne. Inderdaad krijgen wij veel complimenten en wij hadden geen artiesten nodig voor de film. Wij krijgen onze Zeeuwse sterren vanzelf wel naar aanleiding van deze promotie.

De heer Oudeman had een concrete vraag over de digitale infrastructuur, onder andere op de campings. De trekker van de recreatieve infrastructuur -- Joep Teunissen -- is op pad met een eerste verkenning van de mogelijkheden en onmogelijkheden op dat punt. Eerst moeten we duidelijk krijgen wat technisch en financieel haalbaar is. Daarbij zal zeker ook het bedrijfsleven bij worden betrokken.

GroenLinks heeft gevraagd of het de bedoeling is dat Zeeland Seaport gefinancierd wordt voor zaken die het eigenlijk zelf moet doen. Dat is niet het geval. Een aantal taken valt binnen het bedrijf Zeeland Seaport en Hans van der Hart wordt de trekker van een aantal andere zaken binnen deze business case. Hij wordt er niet voor betaald.

Ik kan het niet nalaten om de heer Hijgenaar van D66 te zeggen dat van deze zes keer "Land in Zee" het vijf keer op bladzijde 54 staat, daar waar het hoort. Dat is bij promotie en acquisitie. Het is heel belangrijk om daar de focus van Land in Zee te leggen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Hartelijk dank daarvoor en nu de zesde nog!

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). De heer De Reu heeft voldoende antwoord gegeven op de vragen over containerisatie.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. De heer Robesin heeft een opmerking gemaakt over de marinierskazerne. Dat is naar mijn mening terecht, want het is een aangelegen punt, met name voor het bedrijfsleven in Zeeland. Wij worden daarover ook door het bedrijfsleven benaderd. Gisteren heb ik een gesprek gehad met de projectleider van Defensie. Veel zal afhangen van de methode van aanbesteding. Daar kunnen twee manieren voor worden gekozen. De eerste is de traditionele manier en de tweede is de open dialoog, zoals die bij de Sluiskiltunnel is gebruikt. Die keuze moet Defensie nog maken en dat zal omstreeks de zomervakantie gebeuren. Na de zomervakantie is daar duidelijkheid over. Zoals ik al zei, word ik inmiddels ook al benaderd door ondernemers die zich verenigen in een consortium. Architecten doen dat inmiddels ook. De vraag is natuurlijk of zo'n consortium groot genoeg is om uitgenodigd te worden voor bijvoorbeeld de open dialoog. De BZW is er ook druk mee bezig. De projectleider begrijpt de wens van Zeeland heel goed. Wij hebben afgesproken om dat goed te kanaliseren, zodat we niet door verschillende mensen en van allerlei kanten benaderd worden. We pakken het goed op en de afspraak is gemaakt dat Zeeland en Defensie samen op korte termijn een bijeenkomst beleggen voor alle ondernemers, architecten en andere belanghebbenden in de kazerne in Vlissingen. Dan wordt het traject besproken en wordt aangegeven wat eenieders kansen zullen zijn.

De SGP heeft ook in de commissie gezegd dat nieuwe teeltechnieken en de aquacultuur te weinig geld krijgen. Ik begrijp dat heel goed, maar het geld is op een bepaalde manier verdeeld. Het budget voor agro en food gaat sowieso al in tweeën, omdat ook een deel van de business case Foodboard bekostigd moet worden. Dan blijft er voor agro, voor nieuwe teelten en technieken, wat weinig over. Dat geld zal snel op zijn.

Er is misschien ook nog een lichtpuntje. In het college hebben we er natuurlijk ook over gesproken. De schotten met de middelen zijn niet keihard in die zin, dat het altijd zo zal blijven. Als omstreeks 1 oktober blijkt dat er in de ene business case geld over en in de andere tekort, zouden we kunnen herschikken. Dat kan een oplossing zijn.

Een andere oplossing is misschien de suggestie van het CDA om het geld te reserveren voor de uitvoering van de Economische Agenda 2014 en 2015 als er dit jaar geld over is. De heer Harpe heeft er gelijk in als hij stelt dat het normaal gesproken, terugvloeit naar de algemene middelen. Het is goed als het college zich daar nog eens even over beraadt en daarmee bij de Staten terugkomt in een voortgangsrapportage.

Ik wil ten slotte nog een opmerking maken over de topinkomensnorm. GS heeft afgelopen dinsdag een brief vastgesteld over de uitleg die wij willen geven aan de motie over de toepassing van

de inkomensnorm bij subsidies van de Algemene subsidieverordening. Dat is iets anders dan de Balkenendenorm. Die is ongeveer 2 ton; de norm die de Staten hebben bepaald, is € 144.000, inclusief alle bijkomende kosten. Dat is heel beperkt. Daar komen wij niet mee weg. Daarmee zou de stimulering van de economie stil komen te vallen. Wij leggen de motie op een bepaalde manier uit en die wordt in de brief verwoord. We moeten eerst nog afwachten of de Staten daarmee kunnen instemmen. Dat hopen wij natuurlijk wel, maar wij wachten dat nog even af.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik had graag in mijn antwoorden het feit willen "vermengen" dat niet alleen de tunnel, maar ook het fietsvoetveer tien jaar bestaat. Ik had graag de Staten en Veolia daarmee willen feliciteren, maar dat kan niet, helaas.

De SP heeft gesproken over de vermarkting van de zorg. Deze visie heeft de SP al jaren en de gedeputeerde heeft daar genoegzaam op geantwoord.

Het CDA heeft het over de bekostigingssystematiek van het University College Roosevelt, maar daarvoor heeft de provincie met de landelijke overheid een oplossing gevonden. Dat gat is na tien jaar hard werken gevuld.

Met de opmerkingen over de wetenschappelijke agenda ben ik het geheel eens. Ik zou dit onderwerp graag willen beleggen bij de Wetenschappelijke Zeeuwse raad. Over die raad kom ik binnenkort nog bij de Staten terug en dan kunnen we dit gelijk bespreken.

Ik ben het ermee eens dat onderzoeksgeld naar Zeeland moet worden gehaald, maar van de vorige onderwijsautoriteit en de huidige hebben wij al 1,2 miljoen onderzoeksgeld gehad voor diverse instellingen. Het zal echter altijd goed zijn om via Europa nog wat binnen te halen.

Een visie op excellent hoger onderwijs zou ik wel willen, maar ik weet niet of dat mijn kerntaak is. Daar moeten de Staten een uitspraak over doen en ik wacht die even af.

Om het rapport van de Onderwijsraad bij het Jaarplan van de Economische Agenda te betrekken, lijkt mij niet handig. Het is al geagendeerd met het convenant met het Rijk als het gaat over de bevolkingsontwikkeling. Daar is onderwijs in genoemd. Het primair onderwijs heeft daar vorig jaar al een mening over geventileerd. In de tweede plaats ligt de vraag bij de onderwijsautoriteit voor wat dit betekent voor Zeeland. We zijn dus op twee fronten bezig, dit te verwerken en mijn standpunt heeft uitgebreid in het dagblad Trouw gestaan.

Over de motie van de SGP over de stageplekken wil ik kort zijn. GroenLinks zei al dat het voor de hbo-studenten via het TWZ al geregeld is. Er zijn zelfs meer stageplaatsen dan aanvragen.

Ook voor het mbo is het geregeld. Ik wil er ook nog wel schriftelijk op ingaan. De heer van der Maas heeft eerder gezegd dat SGP'ers een achterstand in kennis hebben en dat zal mij dus ook wel treffen. De heer Van der Maas spreekt over een onderzoek van Scope en het Regionaal Platform voor Arbeidsmarktbeleid. Dat is er allang niet meer. Ik kan hoogstens schriftelijk uiteenzetten hoe het college over deze motie denkt.

De **voorzitter**. Ik begrijp dat er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerden allen voor hun beantwoording. De reactie van de gedeputeerde over het Ondernemersplein heeft ons wat geschokt. Wij hebben het ondertussen nog eens uitgezocht. De Kamer van Koophandel trekt zich per 1 januari 2014 terug uit Zeeland. het Ondernemersplein wordt een digitaal informatiepaneel en GS willen de Economische Agenda en de toegangspoort daarvan koppelen aan een digitale invuloefening. Dat kan toch niet zo zijn. Zou het college niet nog eens in overweging willen nemen hun advies over deze motie te herzien? Daarmee krijgt het gereedschap in handen, waarmee ondernemers adequate informatie kunnen krijgen en hun plannen verder kunnen inpassen in de Economische Agenda of de subsidiestromen. De Kamer van Koophandel gaat het namelijk niet worden.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Ik heb de gedeputeerde twee vragen gesteld, die min of meer impliciet zijn beantwoord. Om nu met een rustig gevoel dit agendapunt te kunnen afsluiten, wil ik hem toch nog een vraag stellen.

Ik heb gevraagd naar de particuliere inbreng van de bedrijven in de business cases. De gedeputeerde zegt dat wij hierbij niet altijd een zak geld moeten zien, omdat het ook anderszins ingebracht kan worden. Ik heb bijvoorbeeld gezien dat 30 operaties worden uitgevoerd in de Zeeland Care business case. In feite zegt de gedeputeerde dat het college erop vertrouwt dat de afspraak 50-50 in de business cases wordt uitgevoerd. Daar moeten wij nu op vertrouwen, want in de stukken vind ik het niet terug. Als de jaarplannen zijn verantwoord, zullen wij zien dat aan die voorwaarde is voldaan. Mag ik het antwoord van de gedeputeerde inderdaad zo verstaan? Als daar geen zicht op is, ga ik ervan uit dat wij niet die die partij in zee gaan. Laten wij die afspraak dan nu maken.

De verdeling van de geldstromen is 50-50. De gedeputeerde zegt terecht dat je niet iets nieuws kunt beginnen en daar meteen 80% van de middelen in kunt stoppen. Daar moet eerst ervaring mee worden opgedaan. Maar als dat de ideale manier is om het geld te besteden, heb ik dan goed

begrepen dat de financiering van de business cases groter wordt en de beschikbaarheid voor losse projecten navenant daalt? Heb ik de gedeputeerde dat impliciet horen zeggen?

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik heb geen antwoord gehad op mijn vraag over de groene groei. Ook heb ik een vraag gesteld over het rapport van het Wereld Natuurfonds, 36.000 banen eenmalig en meer dan 26.000 jaarlijks.

De gedeputeerde begrijpt het amendement niet, maar dat zou wel moeten. De toezegging in de oplegnotitie van de Statengriffie is dat de business cases vooraf in de Staten zullen worden vastgesteld. In dit voorstel zitten geen business cases, maar de eerste verkenningen. Ik vind het echter ook prima als de business cases uiteindelijk via de commissie tot ons komen. Dat is praktisch goed te realiseren.

Over de Algemene subsidieverordening wordt door de Statengriffie ook een opmerking gemaakt. Volgens gedeputeerde Van Beveren wordt of is hierover in het college gesproken en krijgen wij nog bericht. De Balkenendenorm was eerst prijsnorm en heeft nu weer een andere naam gekregen. Ik heb dat allemaal niet bijgehouden, maar ik zou de alinea over de business cases in ons amendement willen schrappen, evenals de opmerking over de Balkenendenorm in de passage over de Algemene subsidieverordening. Ik wacht de brief of het voorstel van het college ten aanzien van de subsidieverordening af. Als ik nu akkoord zou gaan met het voorstel, zou ik daar al mee instemmen.

De **voorzitter**. Het amendement op stuk nr. 3 is in die zin gewijzigd, dat het thans luidt:

Provinciale Staten van Zeeland,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 29 januari 2013, nr. 13002392;

besluiten:

subsidies beschikbaar te stellen volgens de op 23 november 2012 vastgestelde Algemene Subsidieverordening;

voor het overige in te stemmen van het Jaarplan Economische Agenda 2013.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Ik heb nog een vraag over de revolverende financieringen. Aan welk tijdsbestek moeten de Staten denken voordat zij concrete vorm hebben aangenomen?

De gedeputeerde heeft goed verwoord welke delen van de zorg in de Economische Agenda staan: de funoperaties met het doel om winst te maken. Voor de SP is de zorg geen markt. Dat mag

geen nieuws zijn en dus zeker ook dit deel niet. Helaas hebben wij te maken met het feit dat de ziekenhuizen tegenwoordig winst moeten maken. De funoperaties worden door Zeeland Care weggehaald bij reguliere ziekenhuizen, waardoor dit soort winstgevende operaties niet ten goede komen aan het ziekenhuis. Dat zal dus waarschijnlijk ook ten koste van de werkgelegenheid gaan.

Gedeputeerde Schönknecht is ingegaan op mijn suggestie om een alternatieve naam te bedenken voor Visserij experience. We kunnen denken aan "Visserij-ervaring", "Vis in Zee", "Zeeuwse Zeewerkers", "Volendam aan de Schelde", "das Fischerlebnis" of dat vertalen in het Frans en mochten we er niet uitkomen, dan houden we gewoon een referendum.

De heer **Oudeman** (CDA). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerden voor de beantwoording. Ik wil nog voor twee punten even de aandacht vragen. Ik heb een antwoord van de heer De Reu op het Strategic Board Zuidwest Nederland gemist. Wellicht kan hij daarover nog iets zeggen.

Heb ik gedeputeerde Van Heukelom goed begrepen dat wij een Zeeuwse onderzoeks- of kennisagenda van de Zeeuwse Wetenschappelijke Raad kunnen verwachten, omdat het verzoek daartoe ook vanuit dat veld komt?

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Ik wil gedeputeerden De Reu en Van Beveren danken. Wij zijn content met het antwoord op onze vraag naar aanleiding van nieuwe teelten en aquacultuur.

De beantwoording van de gedeputeerde op onze motie over het stageloket Zeeland bevestigt wat wij gehoord hebben, namelijk dat er geen goede afstemming is tussen vraag en aanbod. Het aanbieden en vinden van stages gaat nog niet zoals het moet. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat er in bepaalde sectoren meer aanbod van plekken is en dat er mensen op afkomen. Dan moeten we er wat aan doen. De provincie kan daarin stimuleren om heel gericht die jongeren betere toegang te geven tot onze arbeidsmarkt. Dat hebben ze hard nodig, ook vanwege het vestigingsklimaat. Daar moeten we mee beginnen terwijl ze die opleiding volgen. Als er nu al bedrijven zijn die meer plekken te bieden hebben en daar mensen op afkomen, kunnen wij dat op een heel laagdrempelige manier en met weinig geld iets groots betekenen.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Allereerst wil ik de gedeputeerde bedanken voor zijn antwoord. Ik heb een element gemist. Formuleren GS nog een prestatieovereenkomst ten behoeve van de trekkers en ten behoeve van PS, zodat we kunnen zien wat zij moeten leveren?

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik wil beide gedeputeerden bedanken voor hun antwoorden en het overnemen van onze suggesties. Ik heb nog een opmerking aan het adres van gedeputeerde Van Beveren. Ik had het over de aanpassing van de Europese regels en daar komt met name het onderdeel clustering aan de orde. Misschien kan daar eens heel scherp naar gekeken worden. Wellicht is het een opening om toch iets goeds te kunnen bereiken voor het project marinierskazerne.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Ik heb nog een vraag aan de heer Muste. Hij had het in de eerste termijn over een motie van wantrouwen. Ik heb niet gehoord hoe hij er nu in staat.

De **voorzitter**. Mijnheer Muste, wilt u daar nog op reageren? Er is geen motie ingediend.

De heer **Muste** (NZ). Nee. Ik had het niet over een motie van wantrouwen. De spreekster had het daarover. Voorlopig ben ik niet van plan wat in te dienen. Dat komt misschien nog.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Wat dat laatste betreft, is het gebruikelijk dat die moties bij collega Van Heukelom ingediend worden! Dat is de procedure.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik maak bezwaar tegen die opmerking. Ik vind dat niet eerlijk voor de heer Van Heukelom. Die heeft het daar heel erg moeilijk mee gehad, ook persoonlijk. Ik vind het niet aardig van de heer Reu dat hij daar zo op wijst.

De heer **De Reu** (GS). Ik zie ook dat hij het er moeilijk mee heeft.

De heer Colijn heeft gezegd geschokt te zijn. Ik begrijp zijn zorg wel als hij naar de reorganisatie van de Kamers van Koophandel kijkt en vraagt of de Economische Agenda digitaal wordt gerealiseerd. Ik denk echter dat hij het vooral had over het onderdeel van de Economische Agenda wat betreft steun aan de ondernemers. Als zij een vraag hebben of een initiatief willen indienen, moeten zij bij dat plein terecht en daarvoor wil hij dat loket in het leven roepen. Ik kan zijn zorg wel delen, maar ik vind het heel lastig om toch een eigen loket te maken als ik het advies krijg van alle brancheorganisaties om dat te doen. Ik zal zijn zorgen aan de drie organisaties voorleggen en kijken hoe zij daarop reageren. In de commissie kom ik terug met de reactie en laten zien hoe de Kamer van Koophandel zelf worstelt met de nieuwe digitale ondernemerspleinen. Wellicht kan hij in een later stadium de conclusie trekken om deze motie in te dienen. Ik weet niet of hij zich daarin kan vinden, maar ik zou dat wat communicatiever vinden dan Staten die daarover nu een motie aannemen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik ben blij met deze reactie, die in ieder geval constructief is. Het is belangrijk dat ondernemers de weg kunnen vinden naar de Economische Agenda, vooral omdat de provincie met deze Economische Agenda zelf het initiatief heeft genomen. Dat moet zij dan eigenlijk houden. Als je de bal hebt, moet je hem uitspelen. Dan krijg je de revolving funds ook aan de gang.

Wij nemen de motie terug en aan de hand van het antwoord op een later tijdstip bekijken wij wat er verder gebeurt.

De **voorzitter**. Aangezien de motie op stuk nr. 2 is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. De heer Van Geesbergen heeft gesproken over het uitgangspunt van 50-50 financiering en de verdeling van de geldstromen. Het uitgangspunt is 50-50, maar ik heb ook de ruimte gelaten om het 60-40 te laten zijn, zeker als je met zoiets begint.

De opbouw van de piramide moet natuurlijk wel in de basisvoorwaarden blijven voorzien. Of de top van de piramide met de speerpuntsectoren in de toekomst 100% wordt, denk ik niet. Dat zou ook niet verstandig zijn. Als hij mij echter vraagt of zich dat gaat uitbreiden, is het antwoord "ja". Dat staat in feite ook al in de Economische Agenda, omdat er al twee in de pijplijn zitten. Als het fenomeen bekend is, zullen er wel meer bijkomen. Wij willen dat graag honoreren, maar dan moeten we wel naar de budgetten kijken.

GroenLinks heeft over de groene groei gesproken. Ik heb daar niet op gereageerd, maar ik wist ook niet hoe ik daarop moest reageren. De heer Harpe had een vraag over die aantallen en als hij vraagt of dit kansen biedt voor werkgelegenheid, is dat natuurlijk heel impliciet het geval. Anders zouden we daar niet voor kiezen.

De heer **Harpe** (GL). De kern van mijn betoog is dat ik duurzaamheid mis. Daar vraag ik extra aandacht voor. Daar is heel veel in te verdienen, met name werkgelegenheid.

De heer **De Reu** (GS). Daar zijn we het over eens. Het staat er ook in, weliswaar niet in hoofdletters, maar we streven naar een duurzame economie. Dat is het uitgangspunt en dat is het streven.

De heer Harpe heeft een paar dingen uit zijn amendement geschrappt. Als van het amendement overblijft dat subsidies beschikbaar moeten worden gesteld volgens de Algemene Subsidieverordening, lijkt mij dat eerlijk gezegd logisch. Hoe zouden we het anders moeten doen?

De heer **Harpe** (GL). Ik heb verwezen naar de aantekening op de oplegnotitie en gezegd dat er een tegenstrijdige subsidie in zit. Daarover komt het college met een brief of een voorstel. Mij is het in ieder geval nog niet duidelijk. Mijn amendement kan ook geen kwaad.

De heer **De Reu** (GS). Ik laat het naar aan de Staten over. Ik denk dat onze opvatting duidelijk is.

De SP heeft gesproken over de winst in de business case ten koste van de ziekenhuizen. Ik weet niet of dat het geval is. Het lijkt mij meer een principiële punt in het algemeen, maar dat is aan de SP.

Ik was inderdaad vergeten om op het door het CDA genoemde Strategic Board in te gaan. Wij zijn daarover volop in gesprek met alle stakeholders in Zeeland over het voorstel, met daarin een koppeling naar de regionale ontwikkelmaatschappijen. Dat levert toch nog veel vragen en discussiepunten op. Het streven is erop gericht om daarin te participeren. Er zitten nog wat voetangels en klemmen en ik vind het moeilijk om een datum te noemen, maar in de loop van 2013 zullen wij de Staten beslissingen hierover voorleggen.

De business case op zich is de prestatieovereenkomst. Daarin staat wat de rol en de verantwoordelijkheden zijn. Wij rekenen de trekkers ook af op de beoogde resultaten van de business case.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Ik mis nog een antwoord op het tijdbestek voor de revolverende financieringen.

De heer **De Reu** (GS). In de loop van dit jaar. Ik kan niet precies zeggen wanneer, omdat wij nu de voorbeelden van anderen bestuderen. Wij moeten ze in ieder geval dit jaar ook hebben, omdat we de business cases daarmee moeten voorzien.

De heer **Van Tilborg** (SP). Is dat dan voor de zomer of na de zomer?

De heer **De Reu** (GS). Ik durf dat echt niet te zeggen, want dan vragen de Staten mij op 30 juni waar het is terwijl het bijvoorbeeld 5 september is. Ik hoop dat ik even de ruimte krijg hiervoor.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Allereerst moet ik bevestigend antwoorden op de opmerking van het CDA over de wetenschappelijke raad. Dat is juist.

De stageplekken vormen een aangelegen punt. Dat is het niet alleen in het onderwijs, maar ook in het bedrijfsleven. Ik zie het vanuit de instellingen en ik weet ook dat die plaatsen niet openbaar zijn, maar ik begrijp het probleem. Ik stel voor, deze zaak in de volgende

commissievergadering goed door te nemen: wat denkt de instelling dat het is en hoe moet de jongere ermee omgaan. Daar schijnt nogal een discrepantie in te zitten. Dan zullen wij er uitgebreider op ingegaan. Ik acht de motie daaraan ondersteunend en niet nodig.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Ik hoor het woord "ondersteunend". Daar zijn wij content mee. Het is goed om daarover in de commissievergadering verder van gedachten te wisselen. Mijn vraag blijft staan hoe wij omgaan met studenten die van buiten komen en met Zeeuwen die daar studeren. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat kennis niet uit Zeeland weglekt, met andere woorden dat jongeren weglekken uit Zeeland. Wij zijn blij dat het nog uitgebreid in de commissievergadering aan de orde kan komen.

De **voorzitter**. Betekent deze toezegging dat u de motie intrekt?

De heer **Van der Maas** (SGP). Wij houden de motie aan.

De **voorzitter**. Als u vindt dat er aanleiding toe is, kunt u elke vergadering weer een motie indienen. Voor dit moment maakt deze motie echter geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Ik heb nog enkele suggesties gedaan aan gedeputeerde Schönknecht. Kan zij daar nog op reageren?

De **voorzitter**. Ik constateer dat al uw suggesties door gedeputeerde Schönknecht zijn opgeschreven en in die zin worden meegenomen.

Wij gaan stemmen.

In stemming komt het gewijzigde amendement nr. 3.

Het amendement wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66 en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de SP tegen het voorstel hebben gestemd.

In stemming komt de motie nr. 1.

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvZ en NZ voor deze motie hebben gestemd.

De vergadering wordt van 13.00 -- 14.30 uur geschorst.

17. Statenvoorstel Economische activiteiten herstructurering bedrijventerreinen en Sport en Innovatie, ten laste van Algemene midden (BLD-088)

De **voorzitter**. De Staten hebben eerder een bedrag van 42 miljoen aan de algemene reserve toegevoegd. Nu wordt voorgesteld een bedrag hieraan te onttrekken voor de herstructurering van bedrijventerreinen en een verkenning naar de mogelijkheden van sport en innovatie in Zeeland.

Twee leden hebben zich aangemeld om hierover het woord te voeren.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Ik wil een paar opmerkingen over het beleid rond oud en nieuw, oud en nieuw beleid. In de Economische Agenda hebben wij beleid vastgesteld en nu krijgen we dit er weer bij, omdat we het uit het verleden hebben meegenomen.

Volgens de website watzegtivo.nl van de heer Opstelten is er maar een remedie als het over en oud en nieuw beleid gaat en dat is lik op stuk. Dat hoeft van ons niet. Waar we wel een punt zien, is dat we het beleid uit het verleden niet zomaar elke keer kunnen meenemen. Daar is al vaker gesproken en we moeten proberen om dat toch helder te krijgen. Het college moet erover nadenken of het oude beleid niet moet worden geactualiseerd en in nieuw beleid moet worden opgenomen. Ik ben namelijk bang dat wij het overzicht kwijtraken. Van een afstand lijkt het alsof er een soort plus komt op nieuw beleid. Dat moeten we niet willen. Overgangsbeleid moet voor iedereen helder zijn, niet alleen financieel maar ook qua inhoud. Kan het college de materie op de een of andere manier wat helderder kunnen maken. Bij het vorige Statenvoorstel is al min of meer een toezegging gedaan, maar we weten niet wat ons nog te wachten staat. Dan kunnen we dat een keer goed met elkaar doorspreken en afhechten, zodat we die discussie niet nog een aantal keren hoeven te voeren.

Wij staan achter de inhoud van dit voorstel, want het doel is prima.

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. Ik heb een korte vraag. Waarom zouden we nu al een beroep doen op de algemene middelen, voordat we weten

of de bestaande middelen onvoldoende zijn voor de uit te voeren activiteiten?

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. De vragen van de heer Dorst zijn terechte vragen. Wij merken ook in de commissievergaderingen dat er wat discussie en misschien wel verwarring is over de gelden van 2012, die we als boeggolfgelden hebben bestemd en het beleid dat nu is vrijgegeven via bijvoorbeeld de Economische Agenda. Het was beter geweest als we alles in totaal hadden kunnen overzien, ook het overgangsbeleid of van oud naar nieuw, zoals de heer Dorst het heeft genoemd. Maar dat is niet gebeurd om allerlei praktische redenen en niet om principiële redenen. Het zou natuurlijk beter geweest zijn om te zien waarom de 42 miljoen in de boeggolf nog nodig is voor 2013. Ik durf wel te bekennen dat wij dat nog niet voor elke euro exact weten, omdat een aantal vertraagde projecten -- die ook de aanleiding vormen voor het geld in de boeggolf -- nu pas wordt uitgevoerd en je niet altijd 100% exact hetzelfde hebt in de begroting van zo'n project als anderhalf jaar geleden is bedacht.

Als het budget voor 2013 ontoereikend is, kan het geld uit de boeggolf dan wel de algemene reserve worden gehaald. Dat is hier aan de hand. Het is namelijk ook niet alleen provinciaal geld dat in de boeggolf zit, maar daar zit ook geld van derden bij. Voor dit thema zijn onder andere de zogenaamde Noordanuscgelden gestort, maar dat gaan we wel gebruiken.

Er zijn twee subsidieaanvragen gedaan, een van Zeeland Seaport om een bedrijf te plaatsen in de haven en om een kade aan te leggen uit het herstructureringsfonds en een heel oude aanvraag van de gemeente Middelburg over de herstructurering van de bedrijventerreinen Arnestein en Ramsburg. Dat wisten we al voor het begin van vorig jaar, maar dat is getemporeerd door de komst van de marinierskazerne. Door dergelijke externe factoren hebben wij niet gerealiseerd wat wij hadden willen realiseren.

Past dit geld in het nieuwe beleid van 2013 en verder? Ja, strikt genomen wel, want de herstructurering van een bedrijventerrein is onderdeel van de Economische Agenda. Alleen is dit specifieke geld, bestemd voor dat fonds en die aanvraag, is nog over uit 2012. Ik kijk naar collega Van Beveren en wij willen graag nog een keer met de Staten van gedachten wisselen over de vraag hoe we dat nu precies gaan doen. Het volgende agendapunt gaat daar namelijk ook over. Dan is er geen verwarring meer en kunnen we het met elkaar eens zijn over de te hanteren werkwijze ten aanzien van het boeggolfgeld uit de algemene reserve.

Ik denk dat ik hiermee ook de vraag van de heer Markusse heb beantwoord.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Ik wil er toch nog even op terugkomen. Ik zeg dat natuurlijk niet voor

niets; het is een principieel punt. De gemeente Oude IJsselstreek had ooit een coalitieprogramma "Doorzetten" genaamd. Na vier jaar kregen ze weer een coalitieprogramma en dat heette "Het vervolg". Ze gingen altijd maar een beetje door met oud beleid. Dat namen ze mee. Maar principieel, als je nieuw beleid maakt, moet je ook zaken die je in het verleden hebt gedaan, niet meer doen. Wellicht moeten daar de discussie meer over voeren.

Overigens, als wij de bedragen van dit voorstel, van het volgende voorstel en van wellicht nog tien voorstellen bij elkaar optellen, komen we op een ontzettend hoog bedrag. Dan kan wellicht de vraag worden gesteld of we niet eens zelfstandig moeten nadenken over wat we met al dat geld willen doen in plaats van elke keer maar "ja" zeggen tegen al die losse stukjes. Naar mijn mening moet het college nog iets dieper nadenken en dat zij al deze componenten daarbij betrekken.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. De boeggolf is niet voor niets ingesteld, namelijk om de reserve op peil te kunnen houden. Het is om die reden ook belangrijk dat onttrekkingen aan die boeggolf, aan de algemene reserve, kritisch worden beoordeeld. Ik begrijp dat er werkgeld moet zijn. We moeten het elkaar ook niet lastiger maken. Als dat voor een jaar is, is dat geen probleem, maar als het zich over meerdere jaren uitstrekt, is het belangrijk dat toch echt gemotiveerd waarom dat nodig is en dat het geen automatisme is. Het college heeft zelf op 1 november heel terecht gezegd dat het voortaan binnen de bestaande reguliere budgetten moet gebeuren. Dat was de inspanningsverplichting. Het is belangrijk dat hieraan ook aandacht wordt besteed in de notitie.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Ik begeef mij nu op terrein van mijn collega Van Beveren, maar als hij het goed vindt, zeg ik dat wij daaraan inderdaad op die manier aandacht zullen besteden. Ik wil daarbij echter op voorhand wel de kanttekening bij maken, dat wat in de algemene reserve is gezet niet allemaal ons eigen geld is. Als externen een bijdrage hebben geleverd aan een saneringsfonds of aan een herstructurering van een bedrijven en wij dat apart zetten in de pot Boeggolf, is het natuurlijk heel iets anders. Het zou natuurlijk mooi zijn als wij ooit nog wat geld zouden overhouden, maar dat weet je niet op voorhand. Het stond er niet voor niets in. De systematiek is dus helder. Het is ook helder dat wij iedere keer bij de Staten terugkomen om dat te vooteren. Misschien gebeurt dat voorlopig nog wel elke maand, want het wordt een heel gedoe. Wij zijn het echter wat dat betreft eens met de opmerkingen van de heren Dorst en Bierens.

De heer **Roeland** (SGP). Mag ik de gedeputeerde vragen om toe te zeggen dat het college daarover

met een brief komt? Wil de gedeputeerde dan ook zeggen binnen welke termijn die brief ons zal bereiken?

De heer **De Reu** (GS). Het antwoord daarop is "ja". Wij komen binnen een redelijke termijn met een brief.

De **voorzitter**. Dat zal dit jaar zijn.

De heer **Roeland** (SGP). Ik neem aan dat die brief ons uiterlijk de volgende maand zal bereiken.

De heer **De Reu** (GS). Misschien moeten wij dan eerst een brief schrijven over wat een redelijke termijn is. Wij zullen er zeer binnenkort met elkaar over spreken en daarna krijgen de Staten op heel korte termijn de brief.

De **voorzitter**. Dan gaan wij over tot stemming over het voorstel.

Het voorstel wordt vervolgens met algemene stemmen aangenomen.

18. Statenvoorstel bodemsanering voormalige stortplaats Kanaalpolder Philippine (RMW-084)

De **voorzitter**. Het gaat bij dit voorstel ook om een bijdrage die eerder van derden werd verstrekt. Twee sprekers hebben zich hiervoor aangemeld.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. De net toegezegde korte termijn is niet helemaal gelukt voor de behandeling van dit stuk. Ik heb op voorhand een aantal vragen gesteld, die alle door de ambtenaren zijn beantwoord, waarvoor dank. Het is mij nu helder waarom de budgetten niet toereikend zijn in de komende jaren. Ik zal het niet voorlezen, want mijn spreektijd is op. Het lijkt mij goed als de gedeputeerde die antwoorden op de een of andere manier aan de andere Statenleden wil doen toekomen. Als hij dat wil toezeggen, hebben de anderen ook de info die ik heb. De tweede keer dat ik antwoorden heb gekregen, had ik gevraagd waarom de budgetten in de toekomst niet toereikend waren. De gedeputeerde heeft aangegeven hoe hij daarmee omgaat in het vervolg. Ik hoop dat dit soort mailsessies dan niet meer nodig is.

Mevrouw **Thomaes** (PVV). Voorzitter. Ik wil beginnen met de gedeputeerde te bedanken voor de beantwoording van mijn vragen over dit voorstel. Mijn fractie heeft echter nog wel de nodige vragen alvorens een beslissing te kunnen nemen of zij dit voorstel ondersteunt.

Op bladzijde 2 van de beantwoording, verstuurd op 26 februari, staat dat het een uitzonderlijk ingewikkelde bodemsanering is en dat daarom de aannemer een design- en constructieaanbieding moest doen in plaats van een standaard saneringsopzet. Kan de gedeputeerde aangeven hoe deze vervuiling zo ingewikkeld is geworden? Wist de provincie dat gestort werd of zijn er misschien illegale stortingen geweest? Als het laatste het geval is, kan iemand dan aansprakelijk worden gesteld?

Uit de beantwoording van onze vragen blijkt dat een bedrag van 1,8 miljoen door derden wordt opgebracht om de totale kosten van 2,8 miljoen te dekken. Kan de gedeputeerde aangeven in hoeverre de kostenstijging van 0,3 miljoen door deze derden wordt gedragen?

Op bladzijde 2 van de beantwoording staat dat is afgesproken om uiterlijk in 2023 een specifiek milieu hygiënisch eindresultaat bereikt te hebben. Kan de gedeputeerde nog eens toelichten wat hij daarmee bedoelt? Ook staat op deze bladzijde dat het aantal peilbuizen dat de aannemer daarvoor voldoende acht, minder is dan het aantal dan de provincie wenselijk acht. Kan de gedeputeerde toelichten waarom dit is? Is dit uit voorzorg en, zo ja, verwacht de provincie dan nog verrassingen?

Hierop aansluitend is te lezen dat geen rekening is gehouden met extra kosten van meer peilbuizen. Kan de gedeputeerde aangeven waarom dit dan niet is gebeurd?

Mijn laatste vraag gaat over het voorblad van het Statenvoorstel. Daar valt te lezen dat het resterende verschil van 0,5 miljoen te maken heeft met het eerder afronden van de bodemsanering. In het antwoord op mijn vragen staat dat de resterende kosten op ruim 2,2 miljoen zijn geraamd, terwijl op het voorblad staat dat ruim 1,7 miljoen wordt onttrokken aan de algemene reserve. Kan de gedeputeerde dit uitleggen?

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. De vragen van de SGP-fractie in de commissie zijn, zoals de heer Van Burg zei, uitvoerig beantwoord. Het waren ook zeer gedetailleerde technische vragen over peilbuizen. Ik zeg toe dat de email dat vanochtend nog aan de heer Van Burg is verstuurd, naar alle Statenleden verstuurd zal worden, zodat iedereen dezelfde informatie heeft.

Ik heb nu een wat ongemakkelijk gevoel bij de vragen van de PVV, die qua strekking hetzelfde zijn. Wij hebben het voorstel in de commissie besproken. Wij hebben een zeer uitvoerige brief van mevrouw Thomaes gekregen met een fors aantal vragen, die naar mijn beleving zeer uitvoerig zijn beantwoord. Wij meenden daarmee alle vragen beantwoord te hebben en nu komt zij nog met een aantal aanvullende en zeer gedetailleerde vragen. Daar moet ik echt een van de ambtenaren aan zetten om die nog weer een keer uit te werken, met

de cijfers, de meerkosten en noem maar op. Ik kan het verkeerd inschatten, maar het lijkt mij dat wij dit niet op deze manier in een plenaire vergadering van Provinciale Staten moeten bespreken. Dat moet echt in de commissie gebeuren, tenzij de beantwoording in de commissie ontoereikend is geweest. Daarover is echter door zowel de griffie als met GS met de PVV-fractie over gecorrespondeerd deze week. Van de fractie-assistent van mevrouw Thomaes hebben wij het bericht gekregen dat zij akkoord was met de afhandeling van de zaak. Ik ben dus nu wel wat verrast door deze aanvullende gedetailleerde vragen. Ik zou willen voorstellen om deze vragen ook aanvullend schriftelijk te beantwoorden en deze antwoorden ook aan de andere Statenleden te doen toekomen.

Mevrouw **Thomaes** (PVV). Voorzitter. Daar ga ik mee akkoord. Het was mij nog steeds niet duidelijk.

De **voorzitter**. Zoals toegezegd, krijgt u nog nader schriftelijk antwoord.

Wij gaan over tot stemming.

Het voorstel wordt vervolgens met algemene stemmen aangenomen.

19. Statenvoorstel Verantwoording fractievergoedingen april 2007 - april 2011 (SGR-43)

De **voorzitter**. De fracties ontvangen jaarlijks een vergoeding van de provincie als tegemoetkoming in de kosten van het functioneren van de fractie. Ik constateer als nieuwe voorzitter dat zeer terughoudend is omgegaan met deze kostenvergoeding, want € 400.000 is niet gebruikt en dat bedrag komt terug naar de provincie.

Het voorstel voor de definitieve verantwoording heeft wat lang op zich laten wachten. Ik heb begrepen dat de voornaamste reden van de vertraging is geweest dat overleg is gevoerd met de accountant over de verantwoording. Wij kunnen nu constateren dat het overleg er in ieder geval in heeft geresulteerd dat er overeenstemming is en dat de verantwoording van alle fracties akkoord is.

Het is misschien wel goed om te vermelden dat er ten aanzien van de voormalige fractie van Sociaal Zeeland in het proces perspublicaties zijn verschenen. Ik hecht eraan om hier ter inleiding van de besluitvorming over dit voorstel te zeggen dat in de oorspronkelijke verantwoording van de voormalige fractie Sociaal Zeeland posten waren opgenomen, waarvan het fractiebelang volgens de accountant onvoldoende kon worden aangetoond. De fractie Sociaal Zeeland heeft daarna een

nieuwe verantwoording ingediend en daarmee voldoet ook deze verantwoording aan de regelgeving. Dat heeft de accountant ook geconstateerd.

Dit voorstel geeft ook aan dat wij de Verordening fractievergoeding zullen actualiseren en dat wij de opmerkingen van de accountant en van uw fracties daarbij zullen betrekken.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik spreek nu niet alleen namens de ChristenUnie, maar namens de gehele Staten. Ik verwacht dat dit ook voor de spreektijd van toepassing is.

De **voorzitter**. Er zijn fracties met een min-tijd. U weet dat u nettotijd heeft.

De heer **Beekman** (CU). In de vorige Statenperiode werden niet veel woorden gewijd aan de verantwoording over de fractievergoeding. Feitelijk is het namelijk een formeel stuk. De Staten hebben een budget gekregen voor het functioneren van de fracties. Dit budget wordt aan het begin van het jaar aan de fracties als een voorschot overgemaakt.

Over de besteding van dit budget wordt verantwoording afgelegd. De accountant controleert dit en het geld dat niet benut of niet rechtmatig besteed is, wordt teruggestort in de provinciekas. Gezien de gevoeligheid van dit onderwerp op dit moment, wil ik toch een enkele opmerking maken.

De accountant heeft alles uitvoerig gecontroleerd en daarmee is dit stuk de meest en best gecontroleerde rekening. Dat is goed ook, want het is belangrijk dat de burgers erop kunnen vertrouwen dat de uitgaven rechtmatig en in het fractiebelang zijn besteed.

De accountant heeft in zijn rapport een aantal aanbevelingen gedaan. Die gaan we oppakken. Er komt een nieuwe verordening voor de fractievergoedingen, waarin deze aanbevelingen worden overgenomen. Het is in ieders belang dat het heel duidelijk is waarvoor deze middelen al dan niet gebruikt mogen worden, want gedoe hierover schaadt altijd het aanzien van ons allen.

Een eindverantwoording over de periode 2007-2011 wordt nu pas behandeld. Dat is erg laat. Als Provinciale Staten hechten we aan een jaarlijkse verantwoording. Men kan ervan op aan dat we daar zorgvuldig mee omgaan.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik heb een opmerking over de verordening op basis waarvan een en ander tot stand is gekomen. Het is mij in de loop der jaren opgevallen dat die verordening aan een aantal zwakheden lijdt. Nu de verordening herzien wordt, wil ik vooraf een aantal opmerkingen maken. Misschien leeft ook bij de andere fracties de behoefte om er ooit wat over te zeggen en kan dit in de procedure wordt ingeweven.

Het is GroenLinks opgevallen dat hier ooit een verdeling van 50-50 is afgesproken ten aanzien van de fractievergoedingen en ten aanzien van de vergoeding aan Statenleden. Ik heb nergens kunnen ontdekken waarop die verhouding is gebaseerd. Ik kan mij voorstellen dat in een nieuwe verordening wordt gekeken waaraan een fractie sowieso moet voldoen om te kunnen sturen en waaraan de vergoeding gekoppeld dient te worden die fractieleden apart krijgen. Ik heb een aantal provincies in Nederland gebeld en ik heb grote verschillen ontdekt. Niemand kon mij echter een onderbouwing geven.

Een ander punt is naar mijn mening in andere provincies beter geregeld. In de afgelopen jaren hebben wij twee keer met een splitsing van een fractie te maken gehad. Een keer is dat verrekend in de vaste vergoeding van alle fracties en de andere keer is dat niet gebeurd. Ik kan mij voorstellen dat het binnen die fractie wordt opgelost en dat andere fracties daarmee niet worden belast, mocht zich in de toekomst een afsplitsing van de fractie voordoen.

Tot slot: democratie mag geld kosten!

De **voorzitter**. Democratie kost geld. Zo is dat.

Het lijkt mij inderdaad goed dat er in de opmaat naar de nieuwe verordening geen enkele onduidelijkheid is, maar ook geleerd kan worden van ervaringen, niet alleen bij onszelf maar ook elders. Deze punten zullen ongetwijfeld aandacht krijgen, maar u bent daar zelf ook bij.

Het voorstel komt in stemming.

Het voorstel wordt vervolgens met algemene stemmen aangenomen.

20. Hamerstukken

21. Statenvoorstel benoeming waarnemend voorzitter commissie REW (SGR-42)

De **voorzitter**. Het voorstel is om de heer Feijtel in deze functie te benoemen.

Dit voorstel wordt zonder stemming aangenomen.

22. Vragensessie

23. Vragen van het lid Beekman inzake raadsbesluit Tholen

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. De vragensessie is voor korte vragen en antwoorden. Ik heb een vraag naar aanleiding van Tholen. Het

college heeft de zienswijze ingediend naar aanleiding van de plannen van Tholen in Sint Annaland. Gisteren is daarover in de raad besluitvorming geweest en heeft men de zienswijze van de provincie over het aantal woningen in feite naast zich neergelegd. Wat gaat GS vervolgens doen?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Dat is inderdaad een duidelijke vraag. Wij hebben dat ook uit krant vernomen en het officiële standpunt van het college is nog niet naar ons verzonden. Wij hadden bij de gemeente Tholen een zienswijze ingediend, die twee elementen bevat. Het eerste element heeft betrekking op het aantal woningen in Sint Annaland en dat in relatie tot de ladder duurzame verstedelijking. Dat moet voor 1 juli bij ons worden ingediend. Het tweede element is de molenbiotoop, waarbinnen het niet toegestaan is dat er gebouwd zou worden. Het een is een advies en het ander is wetgeving en over beide spreken wij op 25 maart met het college.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Zou de gedeputeerde ons op de hoogte willen stellen van de verdere gang van zaken, met name wat betreft de woningbouwprogrammering? Dit hangt namelijk wel samen met de complete woningbouwprogrammering voor Tholen. Dat lijkt mij wel belangrijk.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voor 1 juli moet dat ingediend zijn. Dan gaat het over het aantal woningen dat in de gemeente Tholen gebouwd wordt. Het is wel aan de gemeente om dat te bepalen. Ik wil de Staten natuurlijk op de hoogte houden.

24. Moties niet behorend bij een agendapunt

De **voorzitter**. Er zijn vijf moties aangekondigd, met als eerste de motie van GroenLinks over hotspots omgevingsplan.

Voordat ik de heer Harpe het woord geef, meld ik dat de heer De Putter van de VVD-fractie de zaal verlaat in verband met zijn betrokkenheid bij het project Hotspots Veerse Dam door zijn wethouderschap in Noord-Beveland. Heel goed dat hij dat even heeft aangegeven!

De heer De Putter verlaat de zaal.

25. Motie van het lid Harpe over de ontwikkeling van hotspots

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De motie kent een korte voorgeschiedenis, die wat mij betreft is

begonnen met de vraagstelling van GroenLinks in het kader van artikel 44. Het college antwoordt daar onder meer op dat de Staten uiteraard via een motie om aanpassing van het omgevingsplan op dit punt kunnen vragen. Ik heb al in de commissie gezegd dat het college het eigenlijk wel een goed idee vindt om daar nog eens naar te kijken en daar mijn motie aangekondigd. Ik vind het jammer dat onder andere het plan Veerse Meer op dit punt niet verder komt. Dat is niet de eerste keer. In de toelichting op de motie is te lezen, dat het heel verstandig is om duidelijk te krijgen wat kan en mag ten aanzien van de Veerse Gatdam, willen wij ernst maken met het ontwikkelen van de hotspots en eindelijk voortgang boeken in de ontwikkeling van die hotspots. Het is van belang dat toch een zekere marge wordt aangegeven, waarbinnen ontwikkelingen op die hotspots kunnen plaatsvinden. Wij vragen het college om in goed overleg met de stakeholders een voorstel te doen. Dat hoeft niet direct over alle hotspots te gaan. Het kan gefaseerd worden, maar het moet duidelijk worden onder welke voorwaarden de zaken echt voor elkaar kunnen komen.

De **voorzitter**. Door de fractie van GroenLinks is de volgende motie ingediend.

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 15 maart 2013;

constaterende dat:

- het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 onder meer inzet op de ontwikkeling van zogenaamde hotspots;
- daardoor kansrijke (verblijfs)recreatieve ontwikkelingen kunnen worden ontwikkeld tot initiatieven met een economische meerwaarde voor het gebied;
- het initiatief "Veerse Meer" de nodige discussie heeft opgeleverd en niet tot resultaat heeft geleid;

voorts constaterende dat:

- het vigerende omgevingsplan geen duidelijk beeld geeft over de condities waaronder een dergelijk initiatief kans van slagen heeft;
- het college zich beroept op externe regelgeving als toetsing achteraf;
- het als beleidsbepaler en leider gewenst is vooraf de toetsingscriteria te kennen;

dragen het college op:

- in goed overleg met stakeholders de Staten een voorstel te doen over een (gefaseerde) uitwerking van de hotspots, zodat duidelijk wordt onder welke voorwaarden deze gerealiseerd kunnen worden,

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. XIV-1

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Wij hebben het Omgevingsplan nog niet zo lang geleden vastgesteld. Volgens mij wat dat in november. Wij gaan daarbij uit van een door de Staten goedgekeurd beleid, dat GS uiteraard zullen handhaven. Wij hebben ook toegezegd dat wij dit Omgevingsplan zullen evalueren. Wij hebben er een nulmeting op gemaakt en er komt een tekstuele begrotingsaanpassing. Wij gaan uit van het huidige Omgevingsplan.

De activiteiten met betrekking tot het Veerse Meer liggen niet stil. Het initiatief daarbij ligt bij de gemeente Noord-Beveland. Deze gemeente is van plan een regiegroep te formeren, waar de provincie in elk geval bij zal aansluiten.

De heer Harpe vraagt naar alle hotspots. Wat betreft de hotspots verwachten wij initiatieven uit de regio, dat wil zeggen van gemeenten en stakeholders. Die zijn er op dit moment niet op alle hotspots. Wij hebben er negen benoemd en er zijn er nu twee in ontwikkeling. Wel kunnen wij het proces wat betreft de rol van de provincie vastleggen. Op een A4-tje kunnen wij neerschrijven welk proces wij zullen doorlopen als een hotspot in ontwikkeling wordt genomen. Op dit moment wordt voor alle hotspots geïnventariseerd waar het mogelijk is om aan te sluiten bij andere activiteiten, bijvoorbeeld activiteiten op het gebied van natuur of van kustveiligheid.

Met deze toezegging zou de motie in ieder geval wat mij betreft, ontraden kunnen worden.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik ben blij met die toezegging. Ik hoop dat wij er in de commissie snel verder over komen te spreken. Wat mij betreft, is de motie even terzijde gelegd.

De **voorzitter**. Aangezien de motie nr. XIV-1 is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

26. Motie van het lid Robesin over onderzoek van het project Waterdunen

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Volgens de website van Waterdunen is een zo betrouwbaar mogelijke raming van de kosten voor uitvoering van het project met een overzicht van de bijdragen vanuit de verschillende inkomstenbronnen opgesteld. Maar wat heet "betrouwbaar"?

In de Statenvergadering van 25 januari heb ik de projectgedeputeerde een aantal vragen voorgelegd met betrekking tot de GREX, de grondexploitatie. Die hadden onder meer betrekking op zakelijke afspraken met de gemeente

Sluis en het Waterschap Scheldestromen. De gedeputeerde kon niet op alles een antwoord geven en zegde toe om nog in februari te komen met alweer een nieuwe GREX. Hij zei niet te kunnen zeggen dat het allemaal precies zo gaat als wij denken, maar dat hij alles heel goed in de gaten zou houden.

Op de laatste dag van februari ging de zon boven de Jonge en Oud-Breskenspolder onder zonder het nieuwe lijstje. Naar het zich laat aanzien, laat dat ook nog wel even op zich wachten. Als die GREX er komt, is het een vertrouwelijk document. Merkwaardig, want de actuele GREX is een openbaar stuk. Waarom is het vertrouwelijk? Waarom gaat het langer duren? Ligt het soms moeilijk met de gemeente Sluis? Ondervindt de gedeputeerde tegenslag omdat het waterschap geen 2 miljoen wenst bij te dragen, maar juist enkele miljoenen van de provincie wil incasseren? Is er iets mis met de tijdsplanning van Molecaten of spelen andere factoren een rol?

Over onteigening wordt helaas geen drukte meer gemaakt. Gezondheids- en verziltingsrisico's? Ach, dat zien we later wel. Maar nu de vraagtekens rond de financiële risico's toch wel groter worden, zouden Provinciale Staten zich toch eens in grote eensgezindheid moeten afvragen of het nog wel gaat om echt verantwoorde risico's in deze tijd van grote crisis en ingrijpende bezuinigingen. Het kan nog.

De natuurgronden worden om niet overgedragen aan de beheerder, zijnde het Zeeuwse Landschap. Het gerecht Europese Unie in Luxemburg ziet dat als ongeoorloofde staatssteun en bevestigt daarmee het standpunt in dezen van de Europese Commissie van september 2011. Naar aanleiding van de antwoorden op onze laatst ingediende schriftelijke vragen kunnen we de projectgedeputeerde opnieuw een vragenlijst voorleggen, maar dat doen we deze keer niet. We kiezen ervoor, een motie in te dienen om de Rekenkamer Zeeland te verzoeken, een grondige financieringsanalyse, een haalbaarheidsstudie en een risico-inventarisatie te starten. Dat zal ongetwijfeld de duidelijkheid brengen die echt dringend gewenst is.

De **voorzitter**. Door de fractie van de PvZ is de volgende motie ingediend.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op vrijdag 15 maart 2013;

constaterende dat:

- de economische crisis ook in onze provincie bijzonder hard heeft toegeslagen en dat nog steeds doet;

- de provincie Zeeland garant staat voor mogelijke tekorten met betrekking tot het project Waterdunen;

- recent het Gerecht Europese Unie in Luxemburg gratis overdracht van grond aan natuurorganisaties als ongeoorloofde staatssteun heeft aangemerkt;

overwegende dat:

- de financiële positie van de provincie tot grote waakzaamheid noopt en een bedachtzame houding in het aanpakken en uitvoeren van risicovolle projecten;
- het vanuit onze zorgplicht en in het algemeen belang zaak is om boven water te krijgen welke afspraken in het verleden en ook vandaag de dag nog zijn/worden gemaakt over Waterdunen;
- erg onduidelijk is of de financiële afwikkeling van dit moment wel strookt met de uitgangspunten van en gesloten akkoorden tussen betrokken partijen;
- de vraag relevant is of Provinciale Staten gedurende het gehele traject tijdig en correct zijn geïnformeerd (actief en passief) en wie er voor onverhoopt aan het licht te brengen nalatigheden en/of fouten verantwoordelijk zijn of waren;
- Provinciale Staten daaruit lering kunnen trekken en/of consequenties aan kunnen verbinden;

besluiten:

De Rekenkamer Zeeland te verzoeken, een grondige financieringsanalyse, haalbaarheidsstudie en risico-inventarisatie van het project Waterdunen te starten, over de uitkomsten daarvan aan PS te rapporteren en conform de noodzakelijke stappen te ondernemen,

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. XIV-2.

De **voorzitter**. Feitelijk bepaalt de Rekenkamer zelf naar welke onderwerpen zij onderzoek doet, maar de Staten kunnen altijd suggesties doen

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Robesin. Hij vraagt iets aan de Rekenkamer en de omschrijving lijkt ons nogal ruim. Hij heeft het over een grondig onderzoek, niet alleen naar de financiële achtergronden, maar ook naar de milieuaspecten. Is de Rekenkamer daar nu wel een geschikt instrument voor? Hoe moet zo'n onderzoek eruitzien?

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. De VVD-fractie vat deze motie op alsof GS hun werk niet goed doen. Zo ver is de VVD-fractie nog lang niet. Om die reden zal zij deze motie beslist niet steunen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ook ik wil graag even reageren, met name op de woorden van de fractie van de VVD. Deze twee onderwerpen om te onderzoeken staan al op de groslijst van de Rekenkamer. Daarmee kan niet met recht worden gezegd dat er wantrouwen

jegens het college is en dat we dit onderwerp nu zouden laten onderzoeken. Het spijt mij dat de heer Ruissen zegt, de motie beslist niet te zullen ondersteunen. Ik ga er namelijk van uit, dat hij eerder wel heeft ingestemd met de groslijst van de Rekenkamer.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De Rekenkamer bepaalt zelf welke vragen gesteld worden. In die zin zal het onderzoek volstrekt neutraal zijn. Ik heb uiteraard geen enkele moeite met een onderzoek dat al op de groslijst staat.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De laatste opmerkingen zijn volstrekt duidelijk. Aan het adres van de heer Colijn merk ik op dat "milieu" niet voorkomt in het rijtje. Het gaat vooral om een goede en gedegen financieringsanalyse. Ik heb alleen gezegd dat we het nu niet meer over de gezondheidsrisico's en de verziltingsrisico's hebben. We hebben het wel over de financiële onderbouwing. Die is nog steeds niet helder, niet duidelijk en niet sluitend. Het gaat weer tijd kosten en daarom willen we dat er door onafhankelijke ogen naar wordt gekeken.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de woorden van de heren Harpe en Hijgenaar over de functie van de Rekenkamer. Daar gaat het in feite een beetje om: wat mag de Rekenkamer onderzoeken. Dat moet ook objectief zijn, namelijk op door hen in te vullen vragen en niet door wat de politiek wenst te doen. Ik heb het idee dat de heer Robesin zijn wantrouwen uitspreekt tegen het college omdat hij in het verleden op een aantal punten zijn zin niet heeft gekregen en via de Rekenkamer probeert, zijn gelijk te halen. Wij zullen deze motie dan ook niet steunen.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. De Rekenkamer heeft nu haar werk. Wat op de groslijst staat, is voor de toekomst en is volgens mij voor het einde van dit jaar of het begin van het volgende jaar. Eerder is er geen capaciteit beschikbaar. Het staat al op de groslijst en het komt nog aan de orde. Ik weet niet hoe de heer Robesin dat ziet.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Als voorzitter van de programmacommissie wil ik daarop graag reageren. Als de Staten om een onderzoek vragen, komt dat uiteindelijk bij de Rekenkamer terecht. Dan zal besloten moeten worden of dat leidt tot herprioritering van de onderzoeken. Dat is ter besluitvorming aan de Rekenkamer.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Het is mij bekend dat dit onderzoek heel snel kan worden uitgevoerd. Over de opmerkingen van de heer

Babijn ga ik niet te moeilijk doen. Het zijn opmerkingen die nergens op slaan, echt helemaal nergens op.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Als de heer Robesin de motie wat anders had ingekleed, dat wil zeggen conform datgene waartoe de Rekenkamer bevoegd is, had ik het waarschijnlijk een aardig idee gevonden. Het staat op de groslijst en het komt dus een keer aan de orde. De wijze waarop de heer Robesin een en ander heeft ingevuld, spreekt van wantrouwen. Ik wens niet aan wantrouwen mee te werken.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik ontken dat. Daar is geen sprake van. De Staten hebben het recht daartoe. We zouden zelf onderzoeken kunnen laten uitvoeren of uitvoeren, maar we hebben daar de mogelijkheden en de middelen niet voor. Om die reden is in 2005 de Rekenkamer Zeeland in beeld gekomen om dit voor ons te doen. Wij zijn van mening dat nu het moment is gekomen om eens echt goed te kijken naar de financiële onderbouwen. Als de heer Babijn zegt dat dit een soort motie van wantrouwen is voor het college, werp ik dat verre van mij.

De heer **Ruissen** (VVD). De woorden heb ik niet in de mond willen nemen, maar het is wel waar ook mijn fractie aan dacht.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Wij hebben de motie geformuleerd, zoals wij dachten dat zij het best geformuleerd zou kunnen worden. Er is geen sprake van een motie van wantrouwen. Wij willen gewoon weten hoe het financieel zit met Waterdunen. Ik zeg toch niet dat de heer Van Heukelom het allemaal verkeerd doet? Wij worden gewoon heel erg ongeduldig en wij willen op korte termijn absolute duidelijkheid op financieel gebied hebben.

De **voorzitter**. Wij gaan stemmen.

In stemming komt de motie nr. XIV-2.

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Voor deze motie hebben gestemd de leden van de fractie van de PvZ, NZ, de PVV, D66, GroenLinks en de SP.

27. Motie van het lid Robesin over het Plan Perkpolder

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Voor het geval ook deze motie door fracties wordt aangemerkt als een motie van wantrouwen: daar is geen sprake van.

Het heeft wel even geduurd, maar nu ligt er na enig aandringen toch een brief van GS met uitleg over de Omroep Zeeland enige tijd geleden publiek gemaakt vertrouwelijke documenten van Plan Perkpolder, te weten de concept-gebiedsontwikkeling financiële haalbaarheid en het concept-taxatierapport gebiedsontwikkeling Perkpolder. Beide stukken zagen kort na elkaar het levenslicht in de laatste maanden van het jaar 2008.

Het heeft kennelijk heel wat voeten in de aarde gehad om aan te kunnen tonen dat de documenten allebei wel degelijk vertrouwelijk ter inzage zouden hebben gelegen, want dat verzekerde de gedeputeerde voor de camera van Omroep Zeeland. Hij vergiste zich en het zij hem vergeven. Dus geen motie van wantrouwen.

Het blijkt immers dat in elk geval een uitzondering moet worden gemaakt voor het concept-taxatierapport met daarin een zonder meer vernietigend oordeel over de ontwikkelplannen Perkpolder. Dat stuk was toen nog niet beschikbaar en het zou ook niet gebruikelijk geweest zijn -- aldus de brief van 5 maart jl. -- dat door leden van PS vertrouwelijk te laten inzien.

Misschien was het ook wel handig om het niet te laten inzien. Plan Perkpolder moest immers zonder haperingen zo snel mogelijk uit de startblokken. Het stuk bleef achter slot en grendel en de Staten werd daarmee zeer relevante informatie onthouden.

Dat rapport, hoe je het ook wendt of keert, had de aandacht moeten krijgen die het verdiende. De besluitvorming zou dan mogelijk een andere wending hebben genomen. Ik zeg niet dat dit zo is.

Het andere document had uiteraard ook ruime aandacht behoren te krijgen, maar daarvan wordt met kunst en vliegwerk volgehouden dat dit daadwerkelijk vertrouwelijk ter inzage heeft gelegen, althans, dat wij het allemaal hadden kunnen weten. Daarmee zullen we het dus moeten doen, maar blij word je daar echt niet van.

Intussen is lering getrokken uit deze onverkwikkelijke kwestie. De procedure met betrekking tot het vertrouwelijk ter inzage leggen van documenten wordt gecorrigeerd en voorzien van gecontroleerde registratie. Het wordt dus echt wel serieus opgepakt. Zo hoort dat ook te zijn en gek dat het niet zo was.

Dat weerhoudt onze fractie er evenwel niet van om, gelet op de zorgen en onzekerheden die als een schaduw over het Plan Perkpolder hangen, in deze tijd van zeer ernstige crisis ervoor te pleiten dat het gehele traject van het prilste begin tot nu op onafhankelijke basis zo grondig mogelijk wordt nagetrokken op financiële consequenties en haalbaarheid. Daartoe brengt onze fractie een motie in en iedereen heeft er deze week tijdig kennis van kunnen nemen dat de Statenfractie Partij voor Zeeland graag ziet dat de Rekenkamer

van Zeeland verzocht wordt, dat onderzoek zo spoedig mogelijk te starten.

De **voorzitter**. Door de fractie van de PvZ is de volgende motie ingediend.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 15 maart 2013,

constaterende dat:

- *de economische crisis ook in onze provincie bijzonder hard heeft toegeslagen en dat nog steeds doet;*
- *de provincie Zeeland zich garant heeft gesteld voor Plan Perkpolder;*
- *er rapporten c.q. documenten bestaan, waarin de haalbaarheid van Plan Perkpolder ernstig in twijfel wordt getrokken;*
- *recent het EU-Gerecht in Luxemburg gratis overdracht van grond aan natuurorganisaties als ongeoorloofde staatssteun heeft aangemerkt;*

overwegende dat:

- *de financiële positie van de provincie noopt tot grote waakzaamheid en een bedachtzame houding in het aanpakken en uitvoeren van risicovolle projecten;*
- *het vanuit onze zorgplicht en in het algemeen belang zaak is om boven water te krijgen waarom niet duidelijk genoeg kan worden aangegeven dat relevante informatie omtrent de haalbaarheid van Plan Perkpolder destijds vertrouwelijk ter inzage heeft gelegen voor de leden van Provinciale Staten;*
- *de projectgedeputeerde voor Omroep Zeeland desgevraagd heeft verklaard dat beide documenten vertrouwelijk ter inzage hadden gelegen, terwijl het volgens de brief van het college van GS, gedateerd 5 maart jl., alleen het stuk Gebiedsontwikkeling Perkpolder financiële haalbaarheid, werkgroep planeconomie betrof;*
- *het tweede stuk, een taxatierapport, met ronduit vernietigende opmerkingen over de voorziene gebiedsontwikkeling Perkpolder nimmer aan de orde is geweest en niet de aandacht heeft gekregen die het verdiende;*
- *de uitleg van het college dat het niet gebruikelijk is om dergelijke rapporten ter inzage te leggen in twijfel moet worden getrokken, omdat de betreffende informatie mogelijk van invloed zou zijn geweest op de besluitvorming;*

besluiten:

De Rekenkamer Zeeland te verzoeken een grondige financieringsanalyse, haalbaarheidsstudie en risico-inventarisatie van Plan Perkpolder te starten, over de uitkomsten daarvan aan PS te rapporteren en conform de noodzakelijke stappen te ondernemen,

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. XIV-3

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Ik ben het met de heer Robesin eens dat deze motie een ander gevoel oproept, in elk geval bij mijn fractie. Er zijn natuurlijk vragen, ook naar aanleiding van de laatste berichtgeving. Vanmorgen hebben wij echter besloten dat ingekomen stukken naar de commissie gebracht worden en dat zij in de eerstkomende commissievergadering aan de orde gesteld zullen worden. Dan kunnen we in de commissie uitvoerig over de zaak beraadslagen. Om die reden vinden wij het te vroeg om deze motie aan te nemen en zullen wij haar niet steunen. De materie komt nog uitgebreid aan de orde.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Ruissen. De brief wordt in de commissie Ruimte behandeld. Daar is in het verleden ook al heel veel over gezegd. In de discussie komen er altijd standpunten naar voren. Ik ben er ook in het verleden van uitgegaan dat er altijd een mogelijkheid is geweest om de stukken in te zien. Als een Statenlid er behoefte aan heeft om ambtelijke stukken in te zien, was die mogelijkheid er. Ik begrijp de commotie vanuit de oppositie om duidelijkheid, maar de gemeente Hulst heeft voorlichting gegeven hier in het provinciehuis. De bouwketen voor Plan Perkpolder staan er nu. In de commissie heb ik gezegd dat de komende maanden de ontpoldering van start gaat. Het lijkt er nu een beetje op dat de PvZ zich nu conformeert aan ontpoldering en dat er voor de rest voor de economische van Oost-Zeeuws-Vlaanderen niet hoeft te gebeuren. Dat stelt onze fractie teleur.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Aan het adres van de heren Pauwels en Ruissen wil ik opmerken dat de discussie over de vraag of de documenten al dan niet vertrouwelijk ter inzage hebben gelegen, losstaat van de vraag in de motie van de heer Robesin. Dat is namelijk wederom een verzoek aan de Rekenkamer om eens goed te kijken naar de haalbaarheidsstudie, de risico-inventarisatie en de financieringsanalyse. De wereld staat niet stil. Ten opzichte van het begin van Plan Perkpolder is er heel veel veranderd. Af en toe is het echt niet verkeerd om even stil te staan, goed om je heen te kijken en tussentijds een balans op te maken. Overigens ga ik er wel van uit dat de heer Robesin op eigen initiatief alsnog contact zoekt met de Rekenkamer als deze motie het niet mocht halen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De opmerkingen van de heer Pauwels zijn eigenlijk dezelfde: de PvZ neemt wraak omdat ze die ontpoldering heeft moeten accepteren. Deze motie is absoluut niet bedoeld om opnieuw een inhoudelijke discussie aan de gang te brengen. Wat

de heer Pauwels daar allemaal vertelt, gaat langs onze bedoeling heen. Of gaan we het zomaar onderschatten dat die documenten er niet waren, terwijl het tweede document van wezenlijk belang was geweest? De PvZ vraagt, gelet op de financiële risico's, inderdaad eens pas op de plaats te maken en eens heel scherp naar dat hele traject te laten kijken. Misschien kunnen we er iets van leren. Als hier echter meteen de conclusie wordt getrokken dat de PvZ weer een poging doet om de zaak te torpederen, wijs ik er toch op dat wij hebben ingestemd met economische ontwikkelingen op het voormalige Veerplein. We hebben toen wel een stemverklaring afgelegd dat we die ontpoldering van 62 ha. bij Perkpolder volstrekt afwijzen.

De **voorzitter**. Mijnheer Robesin, ik verzoek u uw betoog af te ronden, ook vanwege het feit dat u over uw spreektijd heen bent. De essentie van wat u hebt willen zeggen, is helder.

Wij gaan stemmen.

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van PvZ, NZ, de PVV, D66, GroenLinks en de SP voor deze motie hebben gestemd.

28. Motie van het lid Haaze over een visie op de toekomstige ontwikkeling van de provincie Zeeland, het Waterschap Scheldestromen en de Zeeuwse gemeenten

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. De PVV heeft een motie ingediend om te komen tot een visie op de toekomstige ontwikkeling van onze provincie, het Waterschap Scheldestromen en de Zeeuwse gemeenten. De regering heeft een visie voor de lange termijn op de vormgeving van het binnenlands bestuur uitgebracht. In die visie wil de regering komen tot een vijftal landsdelen. De gedachte die regering daarbij heeft, is dat dit leidt tot een krachtige en dienstverlenende overheid.

De regering heeft bij monde van de minister van Binnenlandse Zaken ook aangegeven voor de korte termijn nog geen blauwdruk te hebben. In de commissie BFW van 11 januari jl. heeft gedeputeerde Van Heukelom toegezegd een visie te formuleren en deze in februari naar de Staten te zenden, na bespreking in het college. Wij hebben vastgesteld dat deze visie er op dit moment nog niet is.

Wat betreft de PVV moet de provincie Zeeland blijven. Daar is geen discussie over. Er bestaat echter wel al op dit moment bestuurlijke

wetgeving, die genoeg mogelijkheden biedt om zonder drastische herindelingen maatwerk in de uitvoering van het lokaal bestuur door te voeren.

Het versmelten van waterschap en provincie ligt voor de hand. Bij wijze van experiment op basis van een gemeenschappelijke regeling zouden op die manier de uitvoerende taken van provincie en waterschap gebundeld kunnen worden. Op termijn zou er dan een provincie ontstaan met daarin de taken van het waterschap. Dat moet verder worden uitgewerkt. Wij stellen dan ook voor dat de Staten het college verzoeken om op korte termijn met concrete aanzetten tot die visie te komen.

De **voorzitter**. Door de fractie van de PVV is de volgende motie ingediend.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 15 maart 2013,

Overwegende dat:

- in "Bruggen slaan" de regering een visie voor de lange termijn heeft ontvouwd op de vormgeving van het binnenlands bestuur;*
- in deze visie de regering wil komen tot vijf landsdelen met een gesloten huishouding en gemeenten van 100.000 of meer inwoners;*
- de regering op deze wijze een krachtige en dienstverlenende overheid tot stand wil brengen, waarbij de taken en verantwoordelijkheden tussen en binnen bestuurslagen duidelijk worden afgebakend;*
- het overbrengen van rijkstaken naar lokale overheden de betrokkenheid van de burgers vergroot;*
- middels decentralisatie van taken er beter op elkaar afgestemd kan worden en de uitvoering tegen lagere kosten kan plaatsvinden;*
- de waterschappen op termijn met de landsdelen zullen worden samengevoegd;*
- een voor degelijke decentralisatie overheden op passende schaal georganiseerd dienen te zijn;*
- de regering bij monde van de minister van Binnenlandse Zaken nog geen blauwdruk voor de toekomst heeft liggen en het steeds minder erop lijkt dat hi die ook op korte termijn zal hebben;*
- de minister van Binnenlandse Zaken onlangs nog eens heeft aangegeven dat er terdege rekening gehouden moet worden met factoren zoals bevolkingsdichtheid;*
- in de commissie BFW van 11 januari jl. de gedeputeerde heeft toegezegd een visie te formuleren deze collegevisie in februari jl. aan de Staten te doen toekomen;*
- deze visie er thans nog niet is;*

Zijn van oordeel dat:

- het thans dan op de weg ligt van de Staten om (deels) vorm te geven aan die visie;*

- het uitgangspunt van die visie moet zijn dat Zeeland Zeeland moet blijven;
- voor imperialistisch gedrag door annexaties van stukken Brabant en Zuid-Holland er geen plaats is en moet zijn in deze visie;
- de huidige bestuurlijke wetgeving genoeg mogelijkheden biedt om zonder rigoureuze herindelingen tot maatwerk in de uitvoering in het lokaal bestuur te komen;
- het hier taken betreft die in medebewind worden uitgevoerd;
- voor de uitvoering van die diverse taken verschillende schaalgroottes nodig kunnen zijn;
- het simpelweg kiezen voor een schaalgrootte waarin de diverse taken dan gebundeld worden, de ene in een te kleine jas en de andere in een te grote jas, niet de gewenste effectiviteit en efficiency zal brengen;
- er daarnaast de vraag is van de democratische legitimatie; het lokaal bestuur moet niet te ver van de burger af komen te staan. Dit geldt in het bijzonder voor de gemeente, de eerste overheid;
- het ook die eerste overheid is die het maatwerk kan leveren op het gebied van cultuur en welzijn;
- het de gemeenten zijn die deze taken in samenwerking het best kunnen invullen;
- de provincie deze intergemeentelijke samenwerking bevordert en ook verantwoordelijk is voor de realisatie daarvan;
- de provincie daarnaast de overstijgende taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur en regionaal-economisch beleid moet oppakken;
- de keuze voor een materieel gesloten provinciale huishouding daarbij goed past;
- het waterschap van oudsher al een gesloten huishouding is, met "droge voeten en schoon oppervlaktewater";
- het versmelten van waterschap en provincie voor de hand ligt als zij hetzelfde gebied bedienen en gesloten huishoudingen zijn;
- in Zeeland, provincie en waterschap naadloos op elkaar passen en dus een versmelting voor de hand ligt;
- bij wijze van experiment er op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen een gewest in het leven kan worden geroepen, waarin de uitvoerende taken van provincie en waterschap worden gebundeld en in die rolverdeling tussen de commissaris en de dijkgraaf vorm moet krijgen;
- op termijn middels wetgeving een provincie+ is te creëren, waarin taken van provincie en waterschap worden geconcentreerd;
- in die wet een passende regeling voor het bestuur van de provincie+ zal moeten staan, qua grootte van algemeen en dagelijks bestuur en de rolverdeling tussen de commissaris en dijkgraaf verankerd moet zijn, waarbij een versmelting van commissaris en dijkgraaf tot een moderne stadhouder een optie moet zijn;

Verzoeken het college van GS:

op korte termijn te komen tot concrete aanzetten om de bovenstaande visie te verwezenlijken en Provinciale Staten maandelijks van die stappen op de hoogte te houden,

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. XIV-4

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. D66 is de laatste partij om iemand ervan te weerhouden om tot een visie te komen, maar met dit voorstel heb ik toch twee problemen. Enerzijds zijn wij al bezig met het formuleren van een visie -- Zeeland 2040 -- en anderzijds omdat met deze visie al meteen de inhoud van de visie als opdracht aan het college wordt meegegeven. Wij zien het komen tot een visie in de trits beeldvorming, discussie en besluit. In de motie staat eigenlijk al wat de visie zou moeten zijn. Daarom kunnen wij de motie niet steunen.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Aansluitend op wat de heer Hijgenaar zegt, moet ik opmerken dat er zo vaak de woorden "zijn van oordeel dat" dat er geen ruimte lijkt te zijn om tot een visie te komen. In sommige punten zie ik wel iets wat wij kunnen uitwerken, maar heel veel punten delen wij absoluut niet. Wij zullen de motie ook niet steunen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Sommige overwegingen in deze motie spreken ons wel aan, met name de passages over de waterschappen. Wij vinden het echter te vroeg om nu al tot iets te besluiten. Dat hangt echter ook af van het antwoord van de gedeputeerde. De PVV heeft naar onze mening namelijk wel een punt wat betreft de toegezegde discussienota. Wij zijn ook heel benieuwd wanneer GS met een stuk denken te komen. Ons uiteindelijke oordeel hangt dus even af van de reactie van de gedeputeerde.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Bij wijze van uitzondering sluiten wij ons deze keer volledig aan bij de fractie van D66 en bij de vraag van de VVD wanneer het college met een ontwerp-visie komt.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Er is eerder in deze Staten een motie van onder andere het CDA aangenomen om in ieder geval een intensieve samenwerking tussen waterschap en provincie op te zoeken. Wij wachten ook graag het antwoord van de gedeputeerde af. Om met alles wat hierin staat op alles vooruit te lopen, vinden wij nogal ver gaan.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik had de brief klaar en ik wilde hem naar het college

brengen, maar toen kwam de decentralisatiebrief van Plasterk. Daarin staat dat gemeenten hem een antwoord moeten geven op de vraag -- hij spreekt over een voorloper voor de 100.000+ gemeenten -- welke congruente samenwerkingsverbanden zij willen aangaan om de decentralisatieproblemen op te lossen. Dat was weer nieuw. Dat moet natuurlijk eerst. Daarna hoorde ik van het kabinet dat de Eerste Kamer een visie had geëist. Ik hoorde overigens van de DG dat die visie de vorige week door het kabinet is behandeld, maar nog niet naar buiten is gebracht. Dat moeten we eerst weten. In die visie schijnt te staan dat de provincies gevraagd wordt om in het kader van de 100.000+ gemeenten ook een taak op zich te nemen als het niet gaat als de landelijke overheid dat wil. Het is een soort aanwijzingsbevoegdheid.

Daarna hebben wij de werkgroep-IJzendijke gehad. Daar zaten de gemeenten ook bij. Deze zouden binnenkort met hun visie op de 100.000+ gemeenten komen. Op 15 maart moet de visie klaar te zijn. Op 22 maart wordt zij in de VZG behandeld en 2 april, wanneer alle portefeuillehouders bij elkaar zijn, wordt op het waterschapskantoor de visie naar buiten gebracht.

Het waterschap zou dat ook doen. Maar daar ben ik ook mee bezig. We hebben afgesproken dat het goed zou zijn om op 2 april in ieder geval wat te vertellen over wat wij allemaal meegemaakt hebben.

Ik heb inmiddels problemen gekregen met sommige Statenleden. Ik zet nu op papier met welke procesgang we nu bezig zijn. Maandag leg ik er de laatste hand aan en de week daarop gaat het naar het college. Ik heb er behoefte aan om, nadat de visiebrief ontvangen is, het waterschap wat gezegd heeft en nadat alle gegevens binnen zijn, met de Staten in een brainstormsessie te bespreken welke kant wij nu eigenlijk opgaan. Wij hebben overigens in opdracht van de Staten met het waterschap vergaderd. We zijn er nog niet uit en dat heeft weer een vervolg nodig. Wij moeten ervoor oppassen dat we niet te snel zijn. Wij kennen de gegevens nog niet en evenmin kennen we de standpunten van onze partners. Het lijkt mij dan wel heel erg vroeg om allerlei dingen te zeggen over hoe het moet. Nogmaals, de Staten krijgen de brief binnen drie weken. Daarin staat de procesgang, welke gegevens wij verzamelen en waar ik mee terugkom. Ik neem daarbij geen standpunt in, maar ik doe alleen verslag van onze bevindingen.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Alles overwegende, ook het antwoord van de gedeputeerde, zullen wij de motie intrekken. Wel willen wij haar graag inbrengen in de volgende commissie BFW.

De **voorzitter**: Aangezien de motie nr. XIV-4 is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik wil de gedeputeerde nog graag om een verduidelijking vragen.

De **voorzitter**? Nu hij er toch staat? De motie is geen onderdeel meer van de beraadslaging, maar u maakt gebruik van de aanwezigheid van de gedeputeerde.

De heer **Bierens** (VVD). Betekent dit dat de bijeenkomst met de staten die de gedeputeerde in petto heeft na het overleg met de gemeenten plaatsvindt of nog daarvoor?.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat zal daarna zijn, want dan hebben we alle gegevens, zonder standpunten.

De heer **Bierens** (VVD). Daarmee komt de gedeputeerde niet in de knel wat betreft het hebben van een provinciale visie voor de zomer? Dat gaat lukken?

De heer **Van Heukelom** (GS). De gemeenten moeten op 31 mei antwoorden op de vragen over congruente samenwerkingsverbanden. Wij moeten aan het eind van het jaar een visie hebben op het geheel. In de brainstormsessie die wij snel na 2 april willen houden, wil ik bespreken hoe de feiten liggen, wat de kansen en de meningen zijn. Op grond van die bijeenkomst krijg ik de opdracht van de Staten wanneer de visie klaar moet zijn.

De heer **Bierens** (VVD). Wij hebben daar al een voorschot op gegeven in de laatste commissievergadering. Als het enigszins mogelijk was, wilden wij die visie voor de zomer hebben.

De heer **Van Heukelom** (GS). Als ik alleen maar zeg wat er waarschijnlijk in het visiedocument van Plasterk staat, namelijk dat de taak van de provincie bij de herindeling van de gemeenten, zullen wij daar eens goed over moeten gaan praten. Plasterk zei in Sas van Gent dat 50.000 of 60.000 ook genoeg was. Daar moeten we echt even goed over nadenken. Als het waterschap bijvoorbeeld zegt dat het zijn eigen dingen doet, moeten we ook nadenken over de manier waarop we met de samenwerking omgaan. Het zijn allemaal punten die ik goed geagendeerd en rustig met de Staten wil doornemen, onder leiding van onze voorzitter.

De **voorzitter**. De taken zijn verdeeld. Dank u wel!

29. Motie van het lid Van Dijk over tijdige betrokkenheid van Provinciale Staten bij de investering van DELTA NV in Attero

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. De PVV wil hierbij een motie indienen om te bereiken dat inzake een investering van DELTA in Attero door de provincie als aandeelhouder geen onomkeerbare stappen worden gezet door Gedeputeerde Staten. Wij hebben daarvoor acht overwegingen die ik niet zal oplezen. Wij zijn van oordeel dat Gedeputeerde Staten ten aanzien van DELTA niet moeten overgaan tot onomkeerbare handelingen zonder daarbij Provinciale Staten in een dusdanig stadium te betrekken, dat door Provinciale Staten daadwerkelijk invloed op de besluitvorming kan worden uitgeoefend.

Wij beogen hiermee dat door de Staten nog duidelijk "ja" of "neen" kan worden gezegd tegen de plannen.

De **voorzitter**. Door de fractie van de PVV is de volgende motie ingediend.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 15 maart 2013,

Overwegende dat:

- *er sprake is van verkennende gesprekken tussen DELTA en de aandeelhouders van Attero;*
- *op grond van artikel 20, sub e van de statuten van DELTA besluiten van de directie tot het nemen van een deelneming, het ingrijpend vergroten of verminderen van een deelneming, het overnemen of afstoten van een onderneming alsmede het doen van een investering, aan de goedkeuring van de algemene vergadering van aandeelhouders onderwerpen zijn, als die besluiten een bedrag van 55 miljoen te boven gaan;*
- *de aandeelhouder op grond van de statuten een zelfstandige vennootschappelijke bevoegdheid heeft met de daarbij behorende verantwoordelijkheid;*
- *deze zelfstandige vennootschappelijke bevoegdheid impliceert dat voormelde besluiten van de directie door de aandeelhouder zelfstandig moeten worden beoordeeld, niet alleen of deze in het belang van de onderneming maar ook in het belang van de aandeelhouder zijn;*
- *50% van de aandelen van DELTA in eigendom is van de provincie Zeeland;*
- *op grond van de Provinciewet het college van Gedeputeerde Staten bevoegd is tot het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen;*
- *de uitoefening van de aandeelhoudersbevoegdheden een dergelijke privaatrechtelijke rechtshandeling is;*

- in het verleden door DELTA minder gelukkige investeringen zijn gedaan en dat deze destijds werden goedgekeurd door Gedeputeerde Staten;

Zijn van oordeel dat:

Gedeputeerde Staten ten aanzien van DELTA niet moeten overgaan tot onomkeerbare handelingen, zonder daarbij Provinciale Staten in een dusdanig stadium te betrekken dat er door Provinciale Staten daadwerkelijk invloed op de besluitvorming kan worden uitgeoefend,

En gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. XIV-5

De heer **Frans Babijn** (CDA). Voorzitter. In de achtste overweging wordt gesteld dat in het verleden door DELTA minder gelukkige investeringen zijn gedaan en dat deze destijds werden goedgekeurd door GS. Dat waren Provinciale Staten en dat is volgens mij pertinent onjuist.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Misschien kan de gedeputeerde expliciet op de vraag ingaan, want volgens mij heeft hij al toegezegd dat de Staten aan zet komen voordat onomkeerbare stappen worden gezet. Ik krijg de indruk dat de motie overbodig is.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Als ik nog spreektijd had, zou ik zeggen dat ik van het college geen onomkeerbare stappen verwacht. Ik ga er zelfs van uit dat het formeel niet mogelijk is om onomkeerbare stappen te zetten.

De **voorzitter**. U houdt de spreektijd goed bij! Nu er nog naar handelen!

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. We kunnen er niet tegen zijn, maar wij hebben ook nog een klankbordgroep die geacht wordt, namens PS stappen te ondernemen richting DELTA. Wij vragen het aan GS en nu begint het allemaal wel heel erg door elkaar te lopen.

De heer **Bierens** (VVD). Ik ben heel benieuwd naar de uitleg van de gedeputeerde, maar ik heb het vermoeden dat wij zullen concluderen dat deze motie overbodig is.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Ik wil allereerst ingaan op de opmerking van de heer Babijn. Hij wees op de laatste overweging. Naar mijn mening is zijn opmerking terecht: het waren Provinciale Staten die destijds met die investeringen hebben ingestemd. We kunnen niet zeggen dat zij daartoe hebben besloten, want dat is uiteindelijk de AVA geweest. De heer Babijn heeft dus in die zin gelijk.

Wij hebben onlangs vragen van de PVV over hetzelfde onderwerp in het kader van artikel 44 beantwoord. In die beantwoording staat dat de bevoegdheid omtrent investeringen, deelnemingen boven 55 miljoen bij Provinciale Staten ligt. Dat betekent in het concrete geval van Attero, dat mocht overname een concrete optie worden, hiervoor een besluit van Provinciale Staten nodig is. Dat betekent dat Provinciale Staten uiteindelijk zelf -- naast natuurlijk de andere aandeelhouders -- beslissen om al dan niet in te stemmen met een investering in Attero, mocht dat aan de orde komen. Voor alle duidelijkheid merk ik nogmaals op dat Attero nog steeds niet te koop staat. We zijn dus wel heel voorbarig bezig. Met de heer Beekman en de heer Bierens moet ik concluderen dat deze motie overbodig is.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. De gedeputeerde zegt dat het allemaal een beetje voorbarig is, maar is dan ook DELTA niet een beetje voorbarig met het naar buiten brengen hiervan?

De heer **Van Beveren** (GS). Ook daar hebben wij al antwoord op gegeven. Wij hebben dat namens Provinciale Staten ook in de AVA aangegeven. DELTA heeft een bedrijfsstrategie voor dit jaar. Wij hebben aangenomen dat die alleen voor dit jaar is, maar daar is wel discussie over. Laten wij ervan uitgaan dat het op zichzelf niet in strijd is met de bedrijfsstrategie om naar zo'n soort overname te kijken. Het kan dus wel en het is op zichzelf ook helemaal niet ongezond dat een bedrijf kijkt waar het zichzelf kan verbeteren en dat ook gaat doen. Het is ook handig, zoals ik in de laatste AVA heb aangegeven, dat dit gebeurt in goede samenspraak met de aandeelhouder. We zouden het eigenlijk moeten omdraaien, dus niet eerst DELTA van alles laten uitzoeken en dan de aandeelhouders vragen wat zij ervan vinden en of zij het ermee eens zijn, maar kijken of zo'n overname past in de toekomstvisie op het bedrijf van de aandeelhouder. Dat begrijpt het bedrijf heel goed en in die zin zal het ook wel gaan werken.

Mevrouw Van Unen heeft een opmerking gemaakt over de klankbordgroep en gevraagd of de discussies nu niet allemaal erg door elkaar lopen. De klankbordgroep is een tijdelijke commissie die op de achtergrond werkt. Die zal dit onderwerp zeker aan de orde krijgen. Dat gebeurt allemaal in vertrouwelijkheid, want er wordt ook inzage gegeven in bedrijfsgegevens, van DELTA en eventueel ook van Attero. Als het daar aan de orde komt, wil dat niet zeggen dat het niet ook een keer in de Staten besproken moet worden. Het kan dus zeker door elkaar lopen, maar aan de andere kant is er geen sprake van dat het niet in de Staten aan de orde kan komen omdat het in de klankbordgroep aan de orde is geweest. Nogmaals, wat betreft GS

is de conclusie van de heren Beekman en Bierens terecht.

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor de beantwoording. Ik ben blij dat zijn antwoord dan nu ook in de Handelingen van deze vergadering zullen staan. Wij blijven ons onverminderd zorgen maken over de plannen van DELTA. Een bedrijf dat geen geld heeft, moet ook niet gaan winkelen. Wat mij betreft, kan de motie hierbij worden ingetrokken.

De **voorzitter**. Aangezien de motie nr. XIV-5 is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

30. Resumptie van de besluiten. Statengriffier gemachtigd

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten de resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

31. Sluiting

De **voorzitter**. Ik dank u voor de constructieve wijze waarop deze vergadering is verlopen. Ik wens u een goed weekend en voor straks wel thuis.

De vergadering wordt om 15.50 uur gesloten.

Vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland, in hun vergadering van 19 april 2013, onder nummer:

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, griffier